

054

BIBLIOTEKA WYDZIAŁU PRAWA
Uniwersytetu w Białymstoku

BWP0024572

K-54/95/922

DZIENNIK PRAW.

N^{ro.} 12.

T o m t r z e c i .

Janczerzy Kwitz

1

17085

w Imieniu Najjasniejszego
A L E X A N D R A I.

-Cesarza Wszech Rossyi,
Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważając, że oprócz przedmiotów oddanych pod ostateczne rozstrzygnięcie Delegacyi Administracyney postanowieniem Naszém d. 20. Lutego r. b. w Tytule 1. w artykule 6. w oddziałach a, b, i c, wskazanych, znajdują się jeszcze decyzye Rad Prefekturalnych, tak przez Skarb, iako też i strony do Rady Stanu i Rady Naywyższej zarekursowane, których Delegacya Administracyina nie sądzi się być umocowaną ostatecznie rozstrzygnąć, z powodu, że przedmioty w których zapadły, w wymienionym wyżey artykule 6. postanowienia Naszego d. 20. Lutego r. b. wyrażone nie są, na przełożenie Kom-

missyi Przychodów i Skarbu postanowiliśmy i stanowimy:

§. 1.

Wszelkie decyzje Rad Prefekturalnych, czyli przez Skarb, czyli przez strony do Rady Stanu, lub Rady Najwyższej zarekursowane, mają być ostatecznie przez Delegacyą Administracyjną podług Attrybucyi służących Radzie Stanu, rozstrzygnięte.

§. 2.

W sprawach z dzierżawcami Dóbr Rządowych, jeżeli spór tycze się tylko wzajemnego między Skarbem a Dzierżawcą obrachunku pretensyi, Delegacya rzecz do obrachowania w drodze Ekonomicznęj postanowieniem Naszém d. 20. Lutego r. b. wskazany odesła; w przypadkach wymagających rozwiązania przedwstępnie sporu, dla ułatwienia zro-

bić się mającego obrachunku, takowe zadecyduie.

§. 3.

Wykonanie niniejszego postanowienia polecamy Delegacyi Administracyiney.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyiney dnia 23. miesiąca Listopada 1816 r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Przychodów i Skarbu
(podpisano) *T. Matuszewic.*

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) *Koscecki.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) *Koscecki.*

Zgodno z Wypisem
W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
Minister Stanu
Węgleński.

Dzień ogłoszenia d. 18. Stycznia 1817 Roku.

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I

Cesarza Wszech Rosyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Chcąc dotychczasową rachunkowość, zbyt kosztowną i rozgależoną sprostować, i przy usunięciu wszelkich zawikłań zmieszania się percepty z expensą, dotąd doznawanych, w tym sposobie urządzić, iżby w każdym czasie stan czynny i bierny Skarbu mógł być okazany, i aby wszelkie oszczędności z funduszów etatowych po kassach Biórowych, dotąd formowane, nadal w kassach Skarbowych pozostawały; nim ogólne systema rachunkowości postanowionem zostanie, na przelozienie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, postanowiliśmy i stano-
wiemy.

Artykuł 1.

Wszystkie Kassy Powiatowe, Główne Departamentowe, Obu Sekcyi, Kassa Główna Dyrekcyi Dóbr i Lasów Narodowych. Kassa Generalna, tudzież wszystkie Kassy Biórowe jakie dotąd bądź przy Władzach sądowych, bądź przy administracyjnych, lub skarbowych utworzone były, ustają z dniem ostatnim Grudnia r. b. z obowiązkiem zdania rachunku do tegoż dnia, z użycia powierzonego sobie grosza publicznego i odesłania natychmiast pozostałej gotowizny do Kassy Generalnej Poborów.

Artykuł 2.

Z dniem 1. Stycznia 1817 r. będą ustanowione:

- a. Na całe Królestwo Polskie w Warszawie dwie Kassy Generalne, to jest: jedna Poborów, a druga wypłat.
- b. W każdym Województwie jedna Kassa Główna Wojewódzka Poborów, a druga Kassa Główna Wojewódzka wypłat.

c. W każdym Obwodzie Kassa obwodowa tudzież tak iak dotąd Kassy przy Urzędach Celnych, Konsumpcyjnych, Ekonomicznych, Leśnych, Magazynach Solnych, Dystrybucyach Stęplowych, i t. d.

Artykuł 3.

Do pobierania i opłacania właściwych sobie funduszków, utrzymują się dotychczasowe Kassy Edukacyjne, tak Generalna, iakoteż Woiewódzkie, Kassy Pocztowe, Towarzystwa Ogniowego, Mieyskie, Szpitalne, i Więzień; tudzież Kassa przy Kommissyi Spraw Wewnętrznych, która wyiawszy Pensye Etatowe dla Urzędników i Oficjalistów przypadające, postanowione dla Wydziału Wewnętrznego fundusze, tak iak dotąd ze Skarbu, w czasie oznaczonym odbierać, w szczególności komu należy wypłacać, i o stanie tych wypłat kwartalne wykazy zgodne z swemi księgami, Kommissyi Przychodów i Skarbu wedle wzoru przez Nią wydanego, dla wiadomości podawać będzie.

Artykuł 4.

Potrzebna liczba Urzędników i Oficjalistów Kassowych, oddzielnym etatem przez Nas zatwierdzonym, iest postanowioną.

Artykuł 5.

Kassy Obwodowe będą się trudnić szczegółowym Poborem Podatków Starych, i innych sobie wskazanych funduszków. Kassy zaś Celne, Konsumpcyjne, Ekonomiczne, Leśne, Solne, i Dystrybucye Stęplowe, ściąganiem właściwych sobie dochodów.

Artykuł 6.

Do Kass Głównych Woiewódzkich Poborczych, będą wpływać dochody z Kass i Urzędów w artykule poprzednim wspomnianych, tudzież dochody z Ekonomów i Urzędów Dóbr i Lasów Narodowych, i Skarbowi powróconych.

Artykuł 7.

Wszystkie zaś Dochody z Kass Głównych Woiewódzkich i innych

Kass, iakoto: Loteryi, Pocztv, Men-
nicy, Dobr Korony, i Stępla, iedno-
czyć się będą w Kassie Generalnéy
Poborów Królestwa.

Artykuł 8.

Kassy Główne Platnicze, i Kassa
Generalna wypłat, będą zaspakaiac
wszystkie wydatki przez Kommissyą
Przychodów i Skarbu bez osędnie
wskazane na mocy szczególnych Etatów
przez Nas na każdy rok potwierdzonych,
i szczególnych Uchwał w tym celu
wydanych.

Artykuł 9.

Wypłaty z rzeczonych Kass będą
rozkazywane przez Kommissyą Przy-
chodów i Skarbu, w sposobie następu-
jącym:

Co do wypłat zwycaynych Etata-
mi przez Nas zatwierdzonemi wymie-
nionych, Kommissya Przychodów i
Skarbu po odebraniu Etatów wyżey
wzmiankowanych, wyda na początku
roku Etatowego, ogólne do Kass wła-
ściwych, przez cały ciąg roku trwać
mające rozporządzenia, i o takowych

Kommissye Rządowe niezwłocznie,
uwiadomi

Co do wypłat extraordinarynych
i otworzonych Kredytów, do których
należą summy pod temi tytułami na
Etatach umieszczone, i te które przez po-
stanowienia Nasze oznaczonemi będą,
takowe na wezwanie Kommissyi Rza-
dowéy, lub Główney Izby Obrachun-
kowéy, wymieniające przedmiot potrze-
by, summę ogólną, lub roczną na ten
przedmiot oznaczoną, tudzież Etat przez
Nas potwierdzony, lub postanowienie
summę takową naznaczające, Kommis-
sya Przychodów i Skarbu w stosunku
do potrzeby wzywających assygnować
będzie.

Artykuł 10.

Kommissya Przychodów i Skarbu,
wydając żądany rozkaz do wypłaty,
wymieni w takowym datę wezwania,
przedmiot potrzeby, summę ogólną
przez Nas postanowioną, datę Etat
lub postanowienia też summę nazna-
czającego.

Artykuł 11.

Fundusze Etatem lub postanowie-

niem Naszém, na wyraźny przedmiot rozkazane, mieszane między sobą być niepowinny, i z funduszu na przedmiot wyraźny i osobny przeznaczanego, żaden wydatek temuż przedmiotowi obcy, zaspakajany być nie ma.

Artykuł 12.

Pensye Urzędników i Officyalistów, będą płacone od dnia 1. Stycznia 1817 roku, miesięcznie decursive, Kompetencye Świeckie, Duchowne, Pensye Emerytalne, Reformowe i od Krzyża Wojskowego kwartalnie decursive, za szczególnymi formalnemi kwitami, osób interessowanych. Wydatki zaś na materiały piśmienne, kwartalnie z góry, a na Szpitale, Wzięcia i wsparcie Instytutów miłosierdzia w ratach miesięcznych decursive, za kwitami Prezesów, lub Naczelników Władz i przełożonych nad Instytutami zaspakajane być mają.

Artykuł 13.

Pensye dla Urzędników i Officyalistów, mają być płacone za poprzedniczym udowodnieniem, iż Stępeł pra-

wem przepisany od Nominacyi opłacili, i za ten tylko czas przez który podług Listy podpisem Prezesa zaświadczoney istotnie czynnemi byli. Co do wypłat na materiały piśmienne, te iak w artykule poprzedzającym wspomniano, następować mają kwartalnie z góry, w proporcyi iednakże roczney etatowey summy; z których kwartalny rachunek Główny Izbie Obrachunkowey, bezpośrednio zdawany, a pozostałość gotowizny z upłynionego kwartału, na liście wyżej rzeczony w ostatnim miesiącu każdego kończącego się kwartału, przez Prezesa lub Naczelnika Władzy, wykazana, w należytości za następny kwartał potrąconą być winna.

Artykuł 14.

Oddalający się czasowie od służby, za uzyskanem od właściwey Władzy pozwoleniem, i jeśli w témże pozwoleniu, zachowanie płacy zastrzeżonem nie jest, skoro dłużey nad dni 30. w oddaleniu się od obowiązków Urzędowych bawić będzie, prawo do pensyi etatowey, za cały czas niebytności swej utracą; utracą równie prawo do pen-

syi etatowéy, za cały czas niebytności swoiéy, i ten nawet, który uzyskawszy w pozwoleniu do odiażdu zachowanie płacy, dłużey nad zamierzony zakres bawić będzie, i spóźnienia swoiégó legalnemi dowodami nieusprawiedliwi. Uznanie jednak usprawiedliwienia za dostateczne, zależeć będzie od Nas co do Urzędników w Radzie Administracyinéy, i w Radzie Stanu zasiadających, zaś względem wszystkich innych niższych, od Kommissyów Rządowych.

Artykuł 15.

Wszelkie kwoty z oszczędzeń na zmianie mieysc, lub iakiegobądź powodu, w którymkolwiek Artykule Etabu każdéy Władzy, prócz Wydziału Oświecenia wynikłe, od naszego tylko rozrządzenia zależyć będą.

Artykuł 16.

Rachunkowość wszelkich pōborów prowadzona będzie z rozróżnieniem osobném podatków i dochodów, w każdym rodzaju Budżetem Generalnym wskazanych, a rachunkowość wszelkich

wypłat z rozróżnieniem Wydziałów i przedmiotów służby budżetem ieneralnym, lub osobnemi postanowieniami Naszemi oznaczonych.

Artykuł 17.

Od dnia 1. Stycznia 1817 roku, od którego rok etatowy zaczynać się ma, wszystkie kassy Skarbowe bez wyłączenia, będą z użycia powierzonego sobie Grosza publicznego, zdawać Głównej Izbie Obrachunkowéy, w terminach iakie późniéy oznaczymy, kwartalné rachunki, Autentycznemi dowodami dostatecznie usprawiedliwione.

Artykuł 18.

Dotychczasowe Prawa, Przepisy i Instrukcyje Skarbowe, utrzymują się w swéy zupełnéy mocy, do dalszego Naszego postanowienia, w czém nie są ninieyszemu przeciwné.

Artykuł 19.

Proiekt do Ustawy względem Systematu Rachunkowości, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu za po

przedniem zniesieniem się z Główną Izbą Obrachunkową, przed dniem pierwszym Stycznia roku następującego, Nam do zatwierdzenia przedstawi.

Artykuł 20.

Dopełnienie Niniejszego Postanowienia, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu i Głównej Izby Obrachunkowej, w czem do której należą, oraz umieszczenie onego w Dzienniku Praw, Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 14. Grudnia 1816 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Przychodów i Skarbu
(podpisano) *T. Matuszewic.*

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) *Kossecki*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
Minister Stanu

Węgierski.

Dzień ogłoszenia d. 18. Stycznia 1817. Roku.

w Imieniu Najjaśniejszego

A. L. E. X. A. N. D. R. A. I.

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc etc etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważając iż rozporządzenie byłej Rady Najwyższej w przedmiocie funduszu na utrzymywanie więźni Polcyi prosty, zasła pod dniem 25. Lutego r. z. co do Departamentu Lubelskiego, nie uchyla wszelkich trudności które się we wszystkich Województwach w téj mierze okazują, nim będą mogły nastąpić ogólne stałe zasady co do utrzymywania wszelkiego rodzaju więźni, na przedstawienie Kommissyi Rządowych Sprawiedliwości, Spraw We-

Tom III. Do Nru 12.

wewnętrznych i Policyi, oraz Przycho-
dów i Skarbu, postanowiliśmy i stano-
wiamy.

Artykuł 1.

Obwinieni o występki lub zbro-
dnie, tudzież ich współnicy, posiadają-
cy własny majątek, skoro za winnych
uznani zostaną, obowiązani są in solidum
z swego majątku lub ich współników
zwrócić wszelkie koszta łożone na ich
utrzymywanie, tudzież przystawienie
do właściwych Sądów. Koszta te obej-
mując w nich żywienie, odzież, bieli-
zną, opał, dozór więźni i inne podobne
potrzeby, liczyć się mają na jedną oso-
bę dziennie złoty jeden groszy piętna-
ście.

Artykuł 2.

Gdy ani obwiniony, ani żaden
z współników jego, własnego niepo-
siada majątku, utrzymywanym będzie,
w czasie zostawania w więzieniach po-
licyi prostéj, oraz w czasie ustanawia-

nia Corporis delicti, przez Podsejdków,
iakoż w czasie transportu do właści-
wego Sądu, z funduszu kar, do które-
go dochód z sprzedaży odebranych wi-
nowayców rzeczy, których właściciele
odkrytemi w czasie prawem przepisa-
nym nie zostaną, dołącza się.

Artykuł 3.

Obrachunek i Kontrolla funduszu
poprzednim artykułem wzmiankowa-
nego, koncentrować się będzie z całego
Woiewództwa w ustanowionéj w tym
celu oddzielną uchwałą w dniu dzisiej-
szym wydaną w każdym mieście Wo-
iewódzkiem kontroli Skarbowéj, po-
dług przepisów instrukcyi onéjże danéj.

Artykuł 4.

Burmistrze i Wóyci iako Sędzio-
wie Policyjni Dekretem Królewskim
d. d. 26. Lipca 1810. do wskazywania
kar Policyjnych umocowani, zastąpić
winni z funduszu wymienionego, opła-
ty w sposobie awansu, iakie okażą się
potrzebnymi na utrzymywanie i na
transport Więźni w areszcie Policyi
prostéj zatrzymanych; gdyby zaś

fundusz ten wystarczającym nie był, zastąpić go winni z innych źródeł, i zwrotu uczynionego z innych funduszów awansu, natychmiast w Kontrolli Woiewódzkiej, przez pośrednictwo Kommissarza Obwodowego dopomnieć się przy załączeniu udowodnionego Obrachunku awansowanych kosztów.

Artykuł 5.

Sądy Pokoju iako Sądy Policyjne, oraz Podśedkowie przy Sądach Pokoju do wyprowadzenia pierwszych indagacyi, badań i ustanawiania Corporis delicti w sprawach do Sądów Kryminalnych i Wydziałów Policyi poprawczey należących, prawem obowiązani, utrzymywać winni również z funduszu kar w Sądach swych zebranych, obwinionych o występki dopóty, dopóki ciż do Sądów Policyi poprawczey odesłanemi nie zostaną, i koszta transportu z tegoż funduszu zastępować mają; gdyby zaś fundusz ten dostarczającym nie był, postąpią sobie podług przepisu artykułu poprzedzającego.

Artykuł 6.

Gdy stosownie do Artykułu 21. Konstytucyi Królestwa, każda osoba zatrzymana stawioną być winna najszybciej w dniach trzech przed Sąd właściwy, końcem iey wybadania lub osądzienia podług form przepisanych, za czem żaden obwiniony dłużej nad czas powyższy w areszcie policyjnym zatrzymanym być nie może, a w ówczas nawet gdy stawionym zostanie przed Podśedką, iako do wybadania i ustanowienia Corporis delicti upoważnionego Sędziego, obowiązany jest tenże w czasie powyżey przepisany raportem dokładnym, Wydział Policyi poprawczey, lub przez pośrednictwo tegoż Sąd Kryminalny iako właściwe forum obwinionego o popełnionym występku lub zbrodni zawiadomić, wyrażając w raporcie swym dokładnie wszelkie indicia które do zaareztowania obwinionego powodem stały się.

Artykuł 7.

Ze zaś stosownie do instrukcyi dla Kontrolli Woiewódzkiej Skarbowey,

względnie wszelkich dochodów Sądowych ustanowionę, obowiązani są Burmistrz i Wóyci, iako Sędziowie Policyjni o wszelkich wpływach z kar policyjnych Kwartalnie rapporta Komisarzowi Obwodowemu składać, Pisarze zaś Sądów pokoju, wyciągi z księgi kar również kwartalnie Kontrolli Wojewódzkiey przesyłać, zaczęm Rapporta powyższe Burmistrzów i Wóytów, iako Sędziów Policyjnych, oraz wyciągi z Księgi kar Pisarzy Sądów pokoju, obejmować zarazem winny wydatki, iakie z powodu przepisów artykułów poprzedzających uchwały niniejszēy uskutecznonemi zostały, z wnioskiem o zwrot forszusów, jeśli dla niedostateczności funduszu wymienionego, awans z innych źródeł uskutecznonym być musiał.

Artykuł 8.

Kontrolla Wojewódzka roztrząsnąwszy nadesłany sobie rachunek i mając szczególniejszy wzgląd na przepis artykułu 21. Konstytucyi Królestwa Polskiego, gdy żadnych monitów do uczenia mieć nie będzie, przełoży wygo-

owaną assygnacyą na umorzenie Awansu, jeśli takowy z innych źródeł zrobiony został, któren to awans skoroby z funduszu właściwego Obwodu zaspo-koionym być nie mógł, z ogółowych funduszków kar Województwa całego wypłaconym i zwróconym niezwłocznie być winien.

Artykuł 9.

Skoro Kontrolla przy roztrząsaniu obrachunków podobnych, uchybienie przepisom artykułowi 21. Konstytucyi Królestwa dostrzeże, nie tylko Expens utrzymywania więźni, za czas dłuższy, monitować będzie i na koszt uchybiającego tenże położy, ale nadto o wypadku podobnym przez pośrednictwo Prokuratora Królewskiego, lub miejsce jego zastępującego, Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, dla przedsięwzięcia dalszych kroków, donieść iest obowiązana.

Artykuł 10.

W miejscach gdzie doświadczenie okazało, iż fundusze miejscowe z kar dostatecznemi być nie mogą, po ści-

śm tego wyexaminowaniu, proporcjonalne awanse z funduszu kar przez kassy Woiewódzkie dawane będą, z których Rachunki kwartalne oddawane bydź maia.

Wykonanie niniejszhey uchwały Naszhey, Kommissyom Rządowym Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Policyi, oraz Przychodów i Skarbu w czém do którey należy, niemniéy umieszczenie iéy w Dzienniku Praw polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 17. Mca Grudnia 1816. r.

(podpisano) **ZAIĄCZEK.**

Minister Przychodów i Skarbu
(podpisano) *T. Matuszewic.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
Minister Stanu
Węgleński.

Dzień ogłoszenia d. 24. Stycznia 1817.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski **ALEXANDER I.**

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Zważywszy że wielu żołnierzy z Woyska Naszego Polskiego, przez ciąg czasu ich służby i wierność z iaką obowiązki swoje wypełniali, nabyl prawa do odpocznienia po swych trudach; że lubo się stali mniéy zdawnemi do woyskowości, mogą wróciwszy do siedlisk swoich, chwycić się postanowień korzystnych i dla ich osobistey swobody i dla powszechney kraiu pomysłności; na przedstawienie Kommissyi Woyny, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Będą udzielone uwolnienia od

służby tym z pomiędzy żołnierzy Woyska Naszego Polskiego, którzy dług swój Kraiowi zaszczytem wypłacili, a którzy naymniey zdatni są do służby Woyskowej. Wybranemi zaś będą z liczby tych, których powrotu, dobro rolnictwa i ich rodzin wymaga.

Artykuł 2.

Na zastąpienie ich w szeregach, pięć tysięcy rekruta zaciągnionych będzie w całej rozległości kraju.

Artykuł 3.

Zaciąg ten skutecznym będzie w sposobie przepisany urządzeniami iakie przyjęte będą względem ogólnego zaciągania do Woyska.

Artykuł 4.

Kommissyom Naszym Spraw We-

wnętrznych i Policji tudzież Woyny, każdej w czem do której należy, polecamy wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczonem będzie.

Dan w Warszawie dnia ²⁹ Września 1816
_{11 Października}

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) *Kossęcki.*

Zgodno z Wypisem.

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d. 4. Lutego 1817 Roku.

w Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I.
 Cesarza Wszech Rosyji,
 Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Znaydując potrzebę aby każdy z męszczyzn do spisu Woyskowego należący, przy zapisywaniu onego w Księgę zaciagową dla uniknienia na przyszłość wszelkich wątpliwości, zaopatrzony był w świadectwo udowodniające wiek iego życia, zważywszy oraz iż większa część Włościan liczną osobliwie mających familią z powodu swego ubóstwa, nie jest w stanie ponosić kosztów na uzyskanie urzędowych Extraktów, w skutku przełożenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi,

postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1.

Plebani i Urzędnicy Cywilni na żądanie każdego Interessanta zamiast urzędowych Extraktów, Metryk lub Aktów Cywilnych, wydawać będą bądź z Akt Kościelnych, bądź Cywilnych zaświadczenia zawierające tylko w sobie Imię i Nazwisko urodzonego, miejsce gdzie się urodził, dzień iego urodzenia i Nazwisko Rodziców, nie żądając za takowe zaświadczenia żadnej opłaty.

Artykuł 2.

Powyższe zaświadczenie przez Plebana lub Urzędnika Stanu Cywilnego podpisane, z wyciśnieniem właściwej pieczęci, wydawane będą na prostym papierze bez opłaty Stępla. Zastrzegamy wszakże iż zaświadczenia o których mowa, służyć tylko mogą przy spisie Woyskowym, w czynnościach zaś Sądowych żadnego waloru mieć nie będą.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszego Postanowienia które w Dzienniku Praw umieszczone bydz ma, Kommissyom Rządowym Wyznań Religijnych i Oświecenia, Sprawiedliwości, tudzież Spraw Wewnętrznych i Policyi w czem do której należy polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyiney dnia 14. Stycznia 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podpisano) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
Minister Stanu
(podpisano) *Węgleński.*

Dzień ogłoszenia d. 14. Lutego 1817 Roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego:

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Zważywszy, iż między Ludem Żydowskim ciągle zachowywany iest zwyczaj zenienia się przed doysciem lat dwudziestu i że zwyczaj takowy, z powodu wyłączeń pomieszczonych pod literami h, i, w Artykule 2. postanowienia Naszego z dnia 17 Października 1816 roku, względem zaciagu Woyska wydanego, usuwałby z pod tego zaciagu całą młodzież męską Ludu Żydowskiego, a przez to ogólny zamiar postanowienia i wyraźny przepis Artykułu 1. stałby się bezskutecznym; dla zapobieżenia tęg nieprzyzwoitości, po zasiagnieniu zdań ogólnego zebrania Naszég Ra-

dy Stanu, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Młodzież Mężka Ludu Żydowskiego, od roku dwudziestego do lat trzydziestu skończonych, podlega zaciągowi Woyskowemu i w spis Woyskowy wciągniona będzie, bez różnicy żonaty, i niezonaty.

Artykuł 2.

Żyd spisem Woyskowym obięty, jeśli zechce użyć wolności udzielonej Artykułem 4. Postanowienia Naszego, z dnia 15 Października roku 1816, tylko przez innego Żyda, zastąpionym być może.

Artykuł 3.

W przypadku gdybyśmy niepotrzebowali osobistey służby w woysku Ludu Żydowskiego, postanowioną będzie opłata ogólna którą tenże Lud z tytułu uwolnienia od służby

OSO-

osobistey Woyskowej, do Skarbu Naszego wnosić corocznie będzie.

Artykuł 4.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być pomieszczone, Kommissyom Naszym Rządowym, w czym do której należy, polecamy.

Dan w Petersburgu d. ^{26 Grudnia 1816}
_{7 Stycznia 1817}

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości

Minister Stanu

(podpisano) *Węgleński.*

Dzień ogłoszenia d. 19. Lutego Roku 1817.

Tom III. Do Nro 12.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Gdy czas Artykułem 37. Statutu Organicznego o Senacie z daty 19 Listopada 1816 przeznaczony do Urządzenia kolei, podług której Senatorowie zasiadać mają w Sądzie Naywyższym upłynął; zanim rzeczony Statut mógł być do skutku przywiedzionym, i gdy pomieniona kolej nie może dotąd na cały rok być ustanowioną, z powodu iż niema dostateczney Senatorów liczby; upowa-

żniwszy osobném postanowieniem, Namiestnika Naszego i Senat do podania Nam kandydatów na wakujące Urzędy Senatorów; na rapport Namiestnika Naszego, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

W celu aby tak ważna Magistratura iaką jest Sąd Naywyższy, nie doznawała przerwy w ciągu swych czynności póki wakujące w Senacie miejsca nie zostaną zapelnionemi, i Senatorów liczba doprowadzoną do téj, iaką Artykuł 4. wzmiankowanego wyżej Statutu przypisuje, Namiestnik Nasz zniesie się z Prezesem Senatu, w zamiarze aby kolej zasiadania w Sądzie Naywyższym tymczasowie ułożoną została pomiędzy Senatorami dzisieyszym postanowieniem Naszym do tego dostoięństwa powołanemi.

Zachowuiemy sobie wszelako nakazanie, skoro będzie dostateczną liczba Senatorów, nowego zgromadzenia się Senatu, dla ostatecznego urządzenia kolei wspomnionéj, wedle przepisów Rozdziału VI. Statutu Organicznego wyżej przytoczonego.

Wykonanie niniejszego postanowienia Naszego, które w Dzienniku Praw ma być umieszczonem, Namiestnikowi Naszemu w Królestwie Polskiem i Senatowi polecamy.

Dan w Petersburgu dnia ^{26. Grudnia 1816}
^{7. Stycznia 1817}

(L.S.) (podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
Minister Stanu
(podpisano) Węgleński.

Dzień ogłoszenia d. 21. Lutego 1817 Roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz *Wszzech Rossyi*, Król Polski
etc. etc. etc.

Pragnąc aby Senat w Królestwie Naszém Polskiem, w celu dopełnienia Statutu Organicznego z dnia 19 Listopada roku bieżącego, w najprędszym ile byż może czasie, mógł rozpocząć swe czynności, do których stosownie do Artykułu 115. Ustawy Konstytucyjney, przez Prezesa swego zwołanym byż może; mianowawszy tym końcem przez osobną Ustawę Naszą Prezesa tegoż Senatu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Artykuł 1.

Wszyscy za Xięstwa Warszawskiego mianowani Senatorowie świeccy, zachowani są przy swém dostojenstwie, i mają prawo zasiadania w Senacie Królestwa Polskiego, ci z tychże Senatorów którym stosownie do Statutu Organicznego o Reprezentacyi Narodowéy, służy Prawo Obywatelstwa, którzy są w używaniu Praw Politycznych, i którzy zadosyć uczynili warunkom w Artykule 8. tegoż Statutu przepisany.

Artykuł 2.

Co się tycze Senatorów Świeckich, którzy, zostawszy poddanymi różnorrządowemi, obrali w skutek Artykułu 9. Traktatu Wiedeńskiego z dnia ^{21 Kwietnia} 1815 z Prussami, i z Artykułu 11. Traktatu téż daty z Austryą tymczasowe swe zamieszkanie pod inném panowaniem; dla tych prawo zasiadania w Senacie Królestwa Polskiego jest w zawieszeniu dopotąd, dopokąd stosownie do Artyku-

łu 12. i 14. tychże *respective* Traktatów, nieutraca prawa przeniesienia się do Królestwa Polskiego, i i niezostaną wyłącznemi innego Państwa poddanemi.

Artykuł 3.

Starszeństwo pomiędzy wszystkiemi Senatorami świeckimi, ustanowione będzie podług porządku dat ich nominacyi.

Artykuł 4.

Dla zapisania tego starszeństwa w Protokołach Senatu, rozkazaliśmy załączyć do niniejszego postanowienia listę Senatorów świeckich tak Xięstwa Warszawskiego, iak i przez Nas mianowanych.

Artykuł 5.

Co się tycze Senatorów Duchownych, Biskupi Diecezyonalni których stolice Biskupie pozostały w Królestwie Polskiem; przy pierwszym zaprowadzeniu Senatu podług porządku przepisanego Ustawą Konstytu-

cyiną i Statutem Organicznym o Senacie z dnia 17 Listopada 1816 mają być uważani iako Senatorowie i miejsce w Senacie zająć podług starszeństwa ich Nominacyi na też Biskupstwa; tym końcem Kommissya Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przesła Prezesowi Senatu listę rzeczonych Biskupów, wraz z datą nominacyi każdego na Biskupstwo Dyecezyonalne; zachowujemy sobie przecież wydawanie osobnych Nominacyi na Senatorye dla tych Biskupów, którychbyśmy późniéj do zasiadania w Senacie powołać chcieli.

Artykuł 6.

Senat w pierwszym swém zebraniu, ułoży w skutek Artykułu 8. Statutu Organicznego wyz rzeczonego Etat Kancellaryi i Organizacyą iéj wewnętrzną, i poda oboje do Naszego zatwierdzenia.

Dopełnienie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw

umieszczoném byź ma, Senatowi Królestwa Polskiego i Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w czém do kogo należy polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 26. Grudnia 1816
7. Stycznia 1817

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

(L. S.) *Zgodno z Oryginałem*
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
Minister Stanu
(podpisano) *Węgleński.*

Dzień ogłoszenia d. 21. Lutego 1817 Roku

LISTA STARSZENSTWA

Senatorów byłego Xięstwa Warszawskiego i tych którzy mianowani zostali przez Jego Cesarsko - Królewską Mość.

Numer bie- żący.	N o m i n a c y i.		
	Numer.	D a t a.	
			WOJEWODOWIE.
1.	28.	19. Grudnia 1807.	Stanisław Hrabia Potocki.
2.	29.	dito dito	Józef Wybicki.
3.	30.	dito dito	Xawery Hrabia Działyński.
4.	31.	dito dito	Piotr Bieliński.
5.	1358.	9. Marca 1810.	Tomasz Hrabia Ostrowski został w dniu 6. Grudnia 1811 mianowany Prezesem Senatu.
6.	1359.	10. Marca 1810.	Walenty Sobolewski.
7.	1361.	11. Marca 1810.	Stanisław Hrabia Ordynat Zamoyski.
8.	1362.	12. Marca 1810.	Józef Radziwiński.

Numer bie- żący.	N o m i n a c y i.		
	Numer.	D a t a.	
			WOJEWODOWIE.
9.	4345.	8. Czerwca 1812.	Stanisław Xiążę Jabłonowski.
10.	—	23. Maia 1815.	Jan Nepomucen Małachowski.
11.	14.	1. Grudnia 1815.	Adam Xiążę Czartoryski.
12.	17.	dito dito	Józef Zaiączek.
13.	16.	dito dito	Henryk Dąbrowski.
14.	18.	dito dito	Józef Wielhorski.
15.	117.	15. Października 1816.	Skorzewski.
16.	142.	17. dito dito	Zboński.
17.	143.	— dito dito	Kicki.

Nu- mer bie- żący.	Nominacyi		KASZTELAN I.
	Numer.	Data.	
1.	1796.	26. Lipca 1810.	Stadnicki.
2.	3558.	2. Grudnia 1811.	Felix Ozarnecki.
3.	—	13. Maja 1815.	Marcin Badeni.
4.	—	—	Franciszek Grabowski.
5.	—	—	Dominik Kuczyński.
6.	—	—	Puchala.
7.	—	—	Ignacy Tymowski.
8.	118.	13. Pazdziernika 1816.	Alexander Linowski.
9.	119.	—	Antoni Gliszczynski.
10.	120.	—	Franciszek Nakwaski.
11.	121.	—	Wincenty Grzymala.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożej Łaski ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Zważywszy iż powody, iakie skłoniły Najjasniejszego Króla JMC. Saskiego do udzielenia Miastu pogranicznemu Terespol przywileju Miasta wolnego już ustały, i że w skutek związków między Państwem Naszém Rossyjskiem, a Królestwem Polskiem teraz zachodzących, przywiléy takowy zamiast przyniesienia dziś Miastu Terespol istotnych korzyści, zrzadzi tylko znaczne straty Skarbowi publicznemu Królestwa Polskiego;

z tych powodów:

Na Rapport Naszego Namiestnika w Królestwie Polskiem, postanowiliśmy oświadczyć i oświadczamy:
iż Miasto Terespol przestaie być

Miastem wolném, odwołując przy-
tym ninieyszém, wszelkie przywi-
leie i uwolnienia od opłat wspomnio-
nemu Miastu przez Dekret Najia-
śnieyszego Króla JMCi Saskiego z
dnia 20. Czerwca 1810 udzielone.

Wykonanie i ogłoszenie niniey-
szego Postanowienia, które w Dzienn-
niku Praw ma być umieszczone, po-
lecamy Namiestnikowi Naszemu w
Królestwie Polskiem.

Dan w Petersburgu d. ^{23 Stycznia}
4 Lutego 1817.

(podpisano) ALEXANDRE

(L.S.) przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podp.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d. 22. Marca 1817. roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.
Cesarz *Wszech* Rossyi, Król Polski.
etc. etc. etc.

Gdy szczupłość funduszów Miasta
Warszawy niedozwala jeszcze dopro-
wadzić w nim porządku, wygody
i ozdoby do tego stopnia, na jakim
tę Stolicę Królestwa Naszego widzieć
pragniemy; i gdy oddawna zaprowa-
dzony i dotąd zachowany zwyczaj
i obowiązek, zrzucania przez wieź-
dzących kamieni u Rogatek, już
to z natury swojej, już przez dający
się spostrzegać w okolicach coraz
większy brak kamieni nazbyt jest nie-
dostatecznym, a co większa, dotyka
iedynie klasę Mieszkańców nayu-
boższą, chcąc go w sprawiedliwszy
a razem bardziej swemu celowi od-

powiedaiący sposób mieć przeistoczo-
nym, po zasiągnięciu zdań ogólnego
zebrania Rady Stanu; postanowiliśmy
i stanowimy.

Artykuł 1.

Zamiast składanych dotąd kamieni
będzie przy Rogatkach i wiazdach
Miasta Warszawy pobierana od by-
dła bądź w zaprzęgu bądź pod sio-
dłem idących, bądź luzem prowa-
dzonych i pędzonych, opłata nastę-
pująca:

Od bydła większych, iako to: ko-
nia, wołu, krowy po groszy dwa.

Od bydła mniejszych wiezionych
żywo lub pędzonych iako to:

Cieląt, kóz, skopów, owiec,
świń i wieprzy po groszu iednym.

Artykuł 2.

Opłaty takowe tylko przy wie-
ździe i wchodzie do Miasta nie zaś

przy wyjeździe i wychodzie wyma-
gane będą.

Artykuł 3.

Wyłączone są od téy opłaty

- a. Działa i furgony Woyskowe i
wszyscy Woyskowi w mundu-
rze.
- b. Pocztu Konne i Wozowe, Ku-
ryery i Sztaffety.
- c. Wszelkie podwozy z rozkazu Rza-
du w iakimkolwiek przedmiocie
służby publiczney dostarczone.
- d. Bydło mieyskie z paszy powra-
cające.

Artykuł 4.

Wystawione będą przy wiazdach
Tablice, na których Taryffa wyz wy-
mienionych opłat tudzież wyłącze-
nia Artykułem powyższym objęte dla
wiadomości każdego wyrażone będą.

Artykuł 5.

Dochód z tych opłat wyraźnie i
Tom III. do Nru 12.

wyłącznie na użytek ogólny Miasta Warszawy przeznaczony, przez Urząd Muncypalny tegoż Miasta będzie administrowany; Kommissya zaś Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji przepisze urządzenie poboru, tudzież Kontrolli, w celu zapobieżenia tak nadużyciom Officyalistów, iako i uszkodzeniu funduszu.

Artykuł 6.

Wszelkie wydatki z funduszu rogatekowego nieinaczey przez Urząd Muncypalny będą mogły być czynione, iak za upoważnieniem Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji, i teyże Kommissyi Rachunek z nich udowodniony co sześć miesięcy składany być powinien.

Artykuł 7.

Zapewniwszy się o podobnych opłatach w innych Miastach Królestwa Naszego Polskiego iuż exystujących, tudzież o sposobności i potrzebie mieyscowey, Kommissya

Spraw Wewnętrznych i Policji będzie mogła w celu rozciągnięcia Urządzeń ninieyszego postanowienia, mianowicie do Miast Stołecznych Woiewódzkich swoje nam czynić przedstawienia.

Artykuł 8.

Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone będzie, Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy,

Dań w Petersburgu d. ²³ Stycznia
4 Lutego 1817.

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
Ignacy Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.
Minister Sekretarz Stanu
(podp.) Ign. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.
Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) Kossecki

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d. 22. Marca 1817. roku.
4*

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rosyi

Króla Polskiego etc etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Dotychczasowe Towarzystwo ogniowe Miast, stósownie do Postanowienia Naszego z d. 9. Lipca r. z. z dniem ostatnim Grudnia 1816. roku jest rozwiązane.

Artykuł 2.

Nowe Towarzystwo Ogniowe miast od 1. Stycznia r. b. składać się ma z wszystkich miast i zabudowań które

do przeszłego Towarzystwa należały. Z tego powodu Katastra teraźniejsze podług klass zabudowań pod dniem 9 Lipca postanowionych, mają być rozłożone, i od dnia 1. Stycznia r. b. składki stósowne wybierane.

Artykuł 3.

Miasta i zabudowania które dotąd nie należały do Towarzystwa Ogniowego miast, do nowego Towarzystwa zaciągnięte będą, w miarę iak Taxy i Katastra ich zostaną sporządzone i zatwierdzone.

Artykuł 4.

Dotychczasowe Towarzystwo ogniowe wsiów, także z dniem ostatnim Grudnia r. z. jest rozwiązane, na to miast zaś od dnia 1. Stycznia r. b. nowe Towarzystwo ma być wprowadzone.

Artykuł 5.

Każdy Właściciel Dóbr dziedziczy

cznych w dotychczasowém Towarzystwie ubesieczonych, niechcąc należeć do nowego Towarzystwa, winien podać Dyrekcyi Jeneralnéy oświadczenie w téj mierze naydaley z dniem ostatnim Lutego r. b. wtedy z Towarzystwa nowego od dnia 1. Stycznia r. b. wymazany zostanie.

Jeżeli zaś deklaracya jego po dniu ostatnim Lutego r. b. nadeydzie, wymazanie dopiero z końcem roku bieżącego nastąpi.

Artykuł 6.

Wszystkie inne Dobra, prócz dziedzicznych w §. 15. Postanowienia z dnia 9. Lipca r. z. wyrażone, które dotąd do Towarzystwa Ogniwego Wsiów zależały, składać będą od dnia 1. Stycznia r. b. nowe Towarzystwo Wsiów. Te zaś które dotąd do Towarzystwa Ogniwego nie należały, w miarę nadejścia i zatwierdzenia Katastrów, do nowego Towarzystwa zaciągnięte będą.

Uskutecznienie postanowienia te-

go Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 7. Stycznia 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji
(podp.) *Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d. 31. Marca 1817 Roku.

w Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi
Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Stosownie do §. 13. Postanowienia
Naszego z dnia 9. Lipca. r. z. na
przełożenie Kommissyi Rządowej
Spraw Wewnętrznych i Policyi, po-
stanowiliśmy i stanowiąmy:

Artykuł 1.

W miejsce dotychczasowej Ad-
ministracyi, Dyrekcyi Generalna To-
warzystwa Ogniewego, ma być nie-
zwłocznie zaprowadzona przy Kom-
missyi Rządowej Spraw Wewnę-
trzych i Policyi.

Artykuł 2.

Skład iey i płacę oznaczamy iak
następuje:

1. Prezydujący z pensją ro-
czną złot. polsk. . . 7,000
2. Assessor do Towarzystwa
Miastr złot. polsk. . . 5,000
3. Assessor do Towarzystwa
Wsiów zł. polsk. . . 5,000
4. Assessor Kontrolli Jene-
ralnéy zł. polsk. . . 5,000
5. Kassyer zł. polsk. . . 4,000
6. Sekretarz zł. polsk. . . 4,000
7. Rachmistrz zł. polsk. . . 3,000
8. Pomocnik do rachuby . . 2,000
9. Dziennikarz i razem Ar-
chiwista zł. polsk. . . 2,000
10. Dwoch Kancellistów po
1,500 zł. polsk. . . 3,000
11. Woźny z obowiązkiem
utrzymywania stróża . . 1,500
12. Na Materyały, Druki etc.
salvo calculo zł. polsk. . 6,000

Summa . . 47,500

ogółem rocznie, czterdzieści i siedm
tysięcy pięćset złotych polskich.

Koszta te z Towarzystw obudwóch w miarę Summy ubezpieczenia zastąpione będą.

Artykuł 3.

Czynności w Dyrekcyi odbywać się mają Kollegialnie, Prezydujący i trzej Assessorowie składają Collegium: trzech stanowi Komplet. Równość zdań rozwiązuje Prezydujący.

Artykuł 4.

Dyrekcya ułoży projekt do Organizacyi swęj wewnętrznej, i takowy poda Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi do zatwierdzenia.

Artykuł 5.

Prezydujący w Dyrekcyi 18,000. zł. polsk. każdy z Assessorów 6,000, zł. polsk. Kassyer 12,000 zł. polsk. kaucyi, złożyć obowiązany.

Artykuł 6.

Prezydującego, i Assessorów mianować będziemy na przedstawienie

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, innych Urzędników i Officyalistów Dyrekcyi, też Kommissya mianuje.

Artykuł 7.

W Województwach Administracya Ogniowa iest przy właściwych Kommissyach Wojewódzkich, które w tym celu wprost wezwania od Dyrekcyi Jeneralnej odbierać będą i do niej podania swe czynić mają.

Uskutecznienie Postanowienia tego Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 7. Stycznia 1817 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi

(podpisano) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) *Kossecki*

Zgodno z Originalem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia dnia 31. Marca 1817 roku

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rosseyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Pragnąc oznaczyć stałe prawidła podług których ma być wykonane postanowienie Nasze, z d. 9. Lipca r. z. względem zaprowadzenia nowego Towarzystwa Ogniowego miast, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, urządzenie, i instrukcyą w §. 14. tegoż Postanowienia, przez Nią ułożoną i do potwierdzenia Naszego podaną, zatwierdzamy, w następujących słowach:

postanowiliśmy i stanowimy:

T Y T U Ł I.

Przystępowanie do Towarzystwa.

Taxy, Katastra.

Artykuł 1.

We wszystkich miastach, i miasteczkach narodowych, i dziedzicznych, mają być zrobione podług wzoru Lit. A., Taxy szczegółowe wszelkich na gruncie mieyskim znajdujących się zabudowań. Taxy te, rzeczywistey zabudowań wartości, i szkody iaka przez pożar w nich sprawioną być może, przechodzić nie mają.

w tym celu

a.) W każdym z miast mniejszych, i miasteczek przez Kommissarza Obwodowego, w znaczniejszych przez Prezydenta Muncypalności, lub Burmistrzów, oznaczeni będą taxatorowie, czyli biegli mularze i cieśle, w stosunku do ilości domów, którzy złożyć będą powinni przysięgę, iako żadnym dla nikogo nie powodując się względem, wartość prawdziwą, i podług przepisów zabudowania

każdego, do Towarzystwa Ognio-
wego podadzą.

Gdyby w miasteczkach pomniey-
szych, na biegłych tego rodzaju zby-
wało, Kommissarze Obwodowi, ta-
kowych z innych miast ustanowią,
złożenie przysięgi upewnią, i Burmi-
strów właściwych o tém uwiadomią.

Lista imienna biegłych, którzy
ustanowieni będą przez Kommissyą
W ojewódzką, Dyrekeyi Towarzystwa
ma być przesłana.

b.) Ustanowieni jak wyżej biegli,
w przytomności dwóch Deputo-
wanych z Miasta, tudzież Burmi-
stra lub Ławnika nad budowni-
ctwem miasta przełożonego, za
przywołaniem właściciela, zro-
bia taxę szczegółową, każdego
zabudowania, podług prawideł
niżej przepisanych.

Osoby te odpowiedzialne są za wy-
prowadzenie istosney zabudowania
wartości.

c.) Taxa w dwóch exemplarzach
ma być spisana, przez taxuią-

cych, i właściciela podpisana, a
od Prezydenta, lub Burmistrza
stwierdzona.

d.) Gdyby właściciel wzbraniał
się przystąpić do zrobienia taxy
lub onę podpisać niechciał, wy-
wód słowny ma być z nim spi-
sany, i do taxy załączony, w któ-
rym powody przez właściciela,
równie iako i biegłych, różność
między nimi stanowiące, przy-
toczone, i wyraźnie wypisane
być powinny. Dyrekeya, ieżli
taxę zgodną z przepisami znay-
dzie, takową zatwierdzi i w Ka-
tastr zaciągnie, w przeciwnym
razie, uchybienia sprostować po-
leci.

e.) Gdzie Budowniczy przysięgły
znayduje się, takowy do robienia
tax zostanie użytym, któremu ie-
dnak biegli przez Władzę miej-
scową ustanowieni, przydani
będą.

W każdym zaś razie domy Rzą-

dowe, Instytutowe i Gminne, do których liczby należą także Kościoły, i Klasztory, przez Budowniczego Rządowego mają być taxowane.

Artykuł 2.

Prawidła w układaniu tax będą następujące:

a.) Posiadłość każda w mieście, oddzielnym Numerem oznaczona, pod tymże Numerem taxę swą szczegółową mieć będzie.

b.) Uważać należy:

Czyli posiadłość składa się z jednego lub więcej zabudowań, iako to: domu mieszkalnego, oficyny, stajni, spichlerza i t. p.

W takim razie, każde takowe zabudowanie, pod jednym Numerem będące, podzielone zostanie w taxie na tyleż szczególnych Numerów, ile jest zabudowań pod głównym Numerem mieszczących się.

c.) W każdym zabudowaniu należy rozróżnić części szczególne onego, po-

podług ich położenia, jeżeli są znaczniejsze, i w odrębnym kierunku położone, iako to:

a.) Część środkowa czyli korpus

b.) Skrzydło od Ulicy N. N.

c.) dito dito dito N. N.

d.) Każdą szczególną część wyrażony będzie gatunek budowy, ię długość, szerokość, i wysokość na łokcie Warszawskie, i zrobiona taxą przez szczegóły dachu, zrębu, sufitów, podłóg, okien, komińów, kominków, i wschodów, z których w rubryce ostatnię oznaczoną będzie summa ogólna.

Dla łatwości rachuby summy te na 25. 50. 75. 100. złotych mają być zaokrąglone. —

e.) Wszelkie mury tylko tyle do taxy zaciągnięte będą, ileby przez pożar uszkodzone być mogły.

f.) Ubezpieczenie parkanów zostawia się woli właściciela.

g.) Na koszt uprzątnienia gruzów,
Tom III. Do Nru 12.

i zrównania placu po pogorzeli, w sporządzaniu taksy względ mieć należy, które przeto za ułożeniem z właścicielem do taksy podane być mają.

h.) Wyjęte są z ubezpieczenia ozdoby wszelkie, sprzęty i ruchomości.

i.) Kadzie, kotły i garnce w browarach, i gorzelniach, tudzież mechanizm w młynach, do taksy podane być mogą; kadzie, i mechanizm w wartości całkowitej, kotły zaś i garnce w $\frac{1}{2}$ wartości, za użyciem biegłych, jeżeli właściciel ubezpieczenia tego żądać będzie.

Składka z nich Klasy zabudowania ma odpowiadać.

k.) W miastach używających wolnego wrębu, szacunek drzewa może być wypuszczony z taksy, jeżeli takie będzie żądanie właścicieli domów, iednak na zwózkę i inne w tém koszta względ mieć należy.

Niemniéy w takim razie, prawo wolnego wrębu dokładnie raportem Dyrekcyi ma być wyjaśnione, z tém wszystkiém, przepis takowy nieodejmując prawa, aby ten, który ma obowiązek dawać drzewo, nie mógł zabezpieczyć szacunku onego, podług taksy w Towarzystwie ogniowém.

Artykuł 3.

W taxie posiadłości każdej, nayprzód położone będą zabudowania główne lub części onych należące do Klasy *pierwszej*, potem do Klasy *drugiej* podług §. 3. postanowienia z dnia 9. Lipca r. z. w Klasy *drugiej* nayprzód umieszczone będą zabudowania główne lub części onych oddziału I. potem oddziału II. co wzór lit. A bliżej objaśnia.

Za należące do oddziału I. w Klasy II. uważać się mają zabudowania Klasy téj, z których 12. groszy, oddziału II. zaś, z których 16. groszy roczney stałej składki od 100. złp.

szacunku w §. 6. postanowienia jest oznaczono.

Artykuł 4.

Po zamknięciu dzieła detaxacyi, dyety i kosztu podróży użytych biegłych na każde miasto, przez Komisję Wojewódzką, podług właściwych mieyscowych stosunków zostaną ustanowione i przez właścicieli domów w miarę summy ubezpieczonej poniesione.

Gdyby dla biegłych tych awans taki był potrzebny, ten z właściwej kassy mieyskiej zastąpiony, za ściąganiem zaś od właścicieli będzie powrócony.

Budowniczy jeśli nie jest mieyscowy, i do Komisji Wojewódzkiej, lub miasta należący, iak wyżej podług powszechnych prawideł winien być opłacony.

Inni czynności téy obecni, działając z obowiązku; materyały potrze-

bnie kosztem Kassy Mieyskiej dostarczone będą.

Artykuł 5.

Właścicielom, których zabudowania wartości 1,200. zł. pol. niedochodzą, zostawia się wolność sporządzenia lub nie, tasy szczegółowej, iednak podaną od nich wartość sprawdzą Biegli, i wywód słowny podług wzoru Lit. B. zostanie sporządzony.

Artykuł 6.

Domy Rządowe, Instytutowe, i Gminne, podług zasad ogólnych będą zabezpieczone, z wyłączeniem wszystkiego co do ich okazałości należy — Składki opłacać się mają z funduszów mieyscowych, na utrzymanie domów tych służących, pod exekucyą do ich zawiadowców wysłaną iako o ciężar gruntowy.

Artykuł 7.

Ubezpieczenie Kościołów Kolla-

cyi Rządowéy, i Klasztorów zależeć będzie od uznania przez Kommissyą Rządową Obrządków Religijnych, i Oświecenia publicznego, na przedstawienie właściwych Kommissyów Woiewódzkich: Kościołów kollacyi prywatney zaś, od woli ich kollatorów. Kollator nieassekurujący w Towarzystwie Ogniwém Kościoła do iego kollacyi należącego, na przypadek pogorzenia onego, nie ma prawa żądać żadnéy od Parafianów pomocy przy iego restauracyi.

Kollator assekurujący kościół, sam składkę ogniową opłaca, z wolnością jednak odzyskania części przypadających od Parafianów i Plebana, jeżeli ei do restaurowania Kościoła zostają w iakowym obowiązku.

W żadnym razie, zabudowania Proboszczów, tudzież domy za murami Klasztoru położone, a do tegoż należące, z Towarzystwa nie są wyięte; składkę z nich opłaca ten, kto ma obowiązek utrzymywania zabudowań takowych, używa ich, lub dochód z nich pobiera.

Artykuł 8.

Ubezpieczenie wiatraków, młynów wodnych, tartaków, papierni, foluszów i t. p. na gruncie mieyskim w oddaleniu od innych zabudowań położonych, zostawia się do woli właścicieli. — Jeżeli zaś z innemi zabudowaniami miasta lub młynami łączą się, do Towarzystwa należą.

Artykuł 9.

Prócz budowli wyrażonéy w §. 9. postanowienia, wyięte są z Towarzystwa domy, przez starość swą lub zły stan kominów niebezpieczeństwem ognia grożące; takie jednak domy stosownie do ogólnych policyjnych przepisów, niezwłocznie zamknięte, i rozebrane, albo w przeciągu naydaléy roku naprawione i potem do Towarzystwa zaciągnięte byćdź mają.

Artykuł 10.

Skoro zebrane zostaną taxy szcze-

głowe zabudowań wszystkich całego miasta, Prezydent, lub Burmistrz ułoży z nich Katastr miasta, podług wzoru Lit. C. i takowy w 4. exemplarzach z obydwoma exemplarzami tax, Kommissarzowi Obwodowemu, ten zaś Kommissyi Woiewódzkiej przedstawi, która po przejrzeniu gdy zgodnym z przepisami znajdzie, takowy zaświadczy, i Dyrekcji Towarzystwa Ogniewego wraz z taxami poda.

Na podawanym katastrze miasta, Prezydent lub Burmistrz wyrazi, iako wszystkie zabudowania na gruncie miejskim znajdujące się, do katastru są wciągnięte.

Artykuł 11.

Dyrekcya po spełnioney superrewizyi, Katastr szczególny, do głównego miast zaciągnie, i na każdym exemplarzu szczególnym zaświadczy. Oryginał z należącemi do niego taxami przy aktach swych zachowa, resztę trzech Exemplarzy z duplikatem tax Kommissyi Woiewódzkiej zwroci —

Ta jeden exemplarz Katastru u siebie zachowa, drugi Kommissarzowi Obwodowemu do akt jego własnych, trzeci z duplikatem tax, dla wręczenia Prezydentowi lub Burmistrzowi odesła.

Katastra te z taxami za zasadę likwidacyi pogorzel i poboru składek służyć będą.

Artykuł 12.

W Woiewództwach i miastach, gdzie już Towarzystwo ogniowe było zaprowadzone, taxa tylko tych domów i zabudowań ma być sporządzona, w których znaczne, od czasu zrobienia ostatniej taxy zasły odmiany, albo które dotąd w Katastr zaciągnięte nie zostały. Innych zaś budynków taxy, pozostać mogą też same, które poprzedniczo do Katastrów przyjęte były, iednakowoż Katastra rozłączone, i nowo spisane być mają podług Klass i oddziałów zabudowań, oznaczonych w §. 3. i 6. postanowienia i wzoru Lit. C. Przerobione w takowy sposób Katastra, mają być po-

dane w 4. exemplarzach Dyrekcyi, drogą w Art. 10. wyrażoną.

Artykuł 13.

Termina ostateczne do rozłączenia Katastrów dotychczasowych, sześciotygodniowy; do ułożenia nowych tax i Katastrów, gdzie dotąd Towarzystwa Ogniowego nie było, trzy miesięczny od ogłoszenia niniejszego, są przepisane.

Na koszt opieszających Urzędników Kommissarze szczególnie będą wysłani.

Artykuł 14.

Skoro Dyrekcyja zwróci zatwierdzone przez siebie Katastra, Prezydent lub Burmistrz stósownie do onychże, wyda każdemu właścicielowi podług lit. D. bezpłatne drukowane świadectwo, na ile zabudowania jego w Klassie właściwéj są ubezpieczone.

Artykuł 15.

Na przyszłość, budowle nowe, tudzież reparacye znaczniejsze, wartość zabudowań do 600. zł. p. lub wyżéj podnoszące; w sześć tygodni po skończonéj fabryce, Dyrekcyi do ubezpieczenia mają być podawane.

Uchybiający temu Prezydent lub Burmistrz z właścicielem domu, karze zł. pol. 30. na korzyść Towarzystwa, za każdy rok opóźnienia z osobna podpadną.

Artykuł 16.

Zmiany w Katastrach z końcem roku każdego następować będą. — właściciele iednak wcześniej o to do Prezydenta, lub Burmistrza zgłaszać się powinni, ażeby stósownie ułożone taxy szczegółowe, najpóźniéj z dniem ostatnim Października do Dyrekcyi nadchodziły.

Artykuł 17.

Ubezpieczenia w Towarzystwach

ogniowych zagranicznych są zabronione, pod karą zapłacenia 500. zł. pl. z których połowa na korzyść Towarzystwa, druga połowa przeznaczoną będzie donosicielowi.

Gdyby zaś w Województwach nieposiadających dotąd Towarzystwa Kraiowego, ubezpieczenie iakie za granicą już miało miejsce, właściciele, aż do wyścia rewersow obcego Towarzystwa im służących, w takowem pozostać mogą; poczem do Towarzystwa kraiowego należeć mają.

T Y T U Ł II.

Pobor Składek.

Artykuł 18.

Składka stała pobierana będzie, stosownie do Etatów, co rok od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, i Policyi zatwierdzać się mających.

Artykuł 19.

Gdyby w potrzebie przewidzianey

§ 11. postanowienia Naszego z dnia 9. Lipca r. z. składka nadzwyczajna dodatkowa była oznaczoną, rozpis takowey od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, i Policyi będzie zatwierdzony.

Artykuł 20.

Na mocy powyższych Etatów i rozpisów, poborczy w miastach wybierać będą składkę przy podatku od domów, w dwóch rocznych półrocznych ratach, od dnia 1. Stycznia r. b. zacząwszy i dodatkowo zaś w terminie, iaki przy każdym rozpisie zostanie wskazany, winni kwitować Kontrybuentów w książeczkach do tego służących, które Dyrekcyja kosztem Towarzystwa wydrukować, i wręczyć Kontrybuentom poleci.

Artykuł 21.

Pieniądze zebrane, niezwłocznie odesłane być powinny do kassy Obwodowey, i delaty ściśle exekwowane.

Artykuł 22.

Kassy Obwodowe w miesiąc od terminu poboru, pieniądze z miast wniesione, odesłać do kassy Wojewódzkiej i listę dełat ułożyć; stosownie do której Komnissarz Obwodowy, względem miast zalegających, środki eksekucyjne natychmiast przedsięwziąć.

Artykuł 23.

Kassy Wojewódzkie z wpływów swych wykazy miesięczne i ekstrakty kwartalne regularnie Dyrekcji Towarzystwa podawać mają, Kommissye Wojewódzkie zaś, upewnić porządek i pociąg wpływów z kass obwodowych.

Wpływy ściągnione wnosić mają do kassy głównej Towarzystwa w sposób, jaki przez Dyrekcją Generalną zostanie wskazany.

Artykuł 24.

Składki ogniowe w kassach Ob-

wodowych, i Wojewódzkich, odosobnione być mają od wszelkich innych wpływów, tak co się tyczy Dzienników i Kontrol kassowych, iako i schowania pieniędzy.

Artykuł 25.

Ogólne Urządzenia kassowe pieniędzy skarbowych dotyczące, w zupełności względem składek ogniowych zachowane będą.

Wzory do wykazów miesięcznych i ekstraktów kwartalnych, dla kass Wojewódzkich Dyrekcya oznaczy.

Artykuł 26.

Dyrekcya przedstawiać będzie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, ekstrakty kwartalne kassy swęj.

Artykuł 27.

Z końcem roku, a przy ostatnim ekstrakcie kwartalnym, Kommissye

Woiewódzkie przedstawia Dyrekcyi listę delat, tudzież likwidacyą niedoborów z każdego Obwodu osobno, z których listę ogólną niedoborów Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi umarzać będzie.

Artykuł 28.

Dozorcą wpływów miejscowych jest Prezydent lub Burmistrz miasta; Obwodowéy kassy, Kommissarz Obwodowy; Woiewódzkiey, co do składek ogniowych, właściwy Radca, Kommissarz Administracyi Wewnętrznej; Głównéy, prezydujący w Dyrekcyi Towarzystwa.

Dozorcy ci winni najmniej raz w miesiąc rewidować kassy. Są odpowiedzialni razem z kassyerami za gotowiznę przetrzymaną, lub assygnacye nieuiszczone pomimo mianych funduszów.

Także za zaległość składek z niedostateczności exekucyi wypływającą.

Artykuł 29.

Na uchylbiających, dozorcę kassy
lub

lub Kassyera, zwierzchność bezpośrednia użycie kary stępla, w potrzebie Kommissarza na koszt winnego zesłać i podług urządzeń do ukarania go przedstawi.

Artykuł 30.

Składki ogniowe z miasta Warszawy, przez dotychczasowego exaktora będą wybierane; kuratorem zaś tego wpływu jest Prezydent miasta.

T Y T U Ł III.

Zaplata i odbudowanie Pogorzeli.

Artykuł 31.

W godzin naydalej 24. od ugaszenia pożaru, Prezydent lub Burmistrz przybrawszy dwóch właścicieli z miasta, sam w osobie swojej, lub przez wyznaczonego od siebie Oficjalistę,
Tom III. Do Nru 12. 6

uda się na pogorzelisko, i tam spisze
wywód słowny pogorzeli podług
wzoru Lit. E.

Gdyby do oszacowania pozostałych
Materiałów lub niedostatku szczegó-
łowyj taxy, przy Katastrze do oce-
nienia częściowój szkody budowli,
w stosunku do ogólnéj summy ube-
spieczonéj, biegli byli potrzebni, ta-
kowych użyje.

Przy wywodzie słownym, i stoso-
wnie do onegoż, ułożone zostaną po-
dług wzoru Lit. F. likwidacye po-
gorzeli na każdą klasę zabudowań
oddzielne, w trzech exemplarzach.

W likwidacyach tych, umieścić
niemniéj należy zabudowania w To-
warzystwie ubezpieczone, a któreby
przy ratunku zerwane, lub uszko-
dzone zostały, w miarę doznanej szko-
dy, która podług zasad względem
pogorzel będzie oszacowana.

Wywód słowny, i likwidacye w ten
sposób ułożone, przez pogorzela, uży-

tych biegłych, przytomnych dwóch
właścicieli, i Prezydenta lub Burmi-
stra mają być podpisane.

Artykuł 32.

Użyci biegli, cieśla i mularz w
miastach mniejszych trzy złote, w
Obwodowych, i Wojewódzkich czte-
ry złote, w Stolicy tutejszój pięć zło-
tych dziennie z kassy Dyrekcyi zapła-
ceni będą, za podaniem likwidacyi
w dwóch exemplarzach; inni téj
czynności obecni działają z urzędu.

Artykuł 33.

Ułożone zostaną także podwójne
likwidacye nagród za sikawki dosta-
wione, i likwidacye szkody w narzę-
dziach publicznych ogniowych zrzą-
dzonej, podług przepisów niżej pod
Art. 42. 43. wskazanych.

Artykuł 34.

W miastach mniej niż 200. dymów

mających, Burmistrz w godzin 24, o zdarzonéy pogorzeli Kommissarzowi Obwodowemu doniesie; który dla spisania wywodu słownego i likwidacyów pogorzeli, podług przepisów powyższych, sam niezwłocznie uda się na miejsce, lub Delegowanego przeznaczy.

Artykuł 35.

Gdyby część miasta w perzynę obróconą została, Burmistrz sam wywodu słownego i likwidacyi Pogorzeli spisać nie jest mocen; lecz o pogorzeli takowéy natychmiast Kommissarzowi Obwodowemu doniesie, który za przybraniem budowniczego przysięgłego z nim na miejsce zjeżdża, i przepisy Towarzystwa dopełnia.

Budowniczy ułoży zarazem plan restauracyiny, który do wywodu słownego i likwidacyi pogorzeli zostanie dołączony. — Dyety i koszta podróży Budowniczego, przez Kommissyą Woiewódzką, podług zasad ogólnych

nych zatwierdzone, opłaci Kassa mieyska.

Artykuł 36.

Ułożone iak wyżej, wywód słowny i likwidacye z wszystkimi do nich należącemi dowodami, przesłane będą przez Burmistrza naydaléy w dni 14. od dnia pogorzeli, Kommissarzowi Obwodowemu; od tego zaś, nie w dłuższym czasie przeciagu Kommissyi Woiewódzkiey, a od tey także w dni naydaléy 14. od odebrania, po przeyrzeniu i zaświadczeniu każdego exemplarza likwidacyi, do Dyrekcyi Towarzystwa Ogniowego, która likwidacye sprawdzone przez siebie we wszystkich exemplarzach zatwierdzi, i oryginały zachowa; resztę exemplarzy Kommissyi Woiewódzkiey zwróci, i należytość pogorzeley zaassygnuie. Kommissya Woiewódzka zaś stosownie pogorzalcę oznaymi, odebranie i użycie pieniędzy z strony tegoż upewni, a raporta o tém Dyrekcyi Generalnéy zda-

wać będzie. Likwidacye lub wywody słowne niedostatecznie ułożone, Dyrekcyja niezwłocznie właściwéj Kommissyi do uzupełnienia zwróci.

Plan restauracyiny ieżli podany został, Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi natychmiast przedstawi.

Artykuł 37.

Kwity pogorzalców na odebrane wypłaty, przez Kommissarza Obwodowego mają bydź zaświadczone, i przez Kommissyą Wojewódzką Dyrekcyi odesłane.

Artykuł 38.

Ponieważ stósownie do §. 12. postanowienia z d. 9. Lipca, r. z. wypłaty pogorzalcóm, następować mają w trzech równych ratach, w miarę postępu budowli, z kassy głównéj Dyrekcyi, przeto Kommissye Woie-

wódzkie przepisu tego ściśle pilnować mają. Udzielający zaś w takim razie fałszywe świadectwo, uchylonym od obowiązków i nadto podług prawa ukaranym będzie. Otrzymane świadectwa o postępie budowli, Dyrekcyja przy rachunkach swych zachowa.

Artykuł 39.

Gdyby likwidacye po terminie dwumiesięcznym od daty pogorzełi Dyrekcyą doszły, sprawca zwłoki, obowiązany będzie nadgrodzić wszystkie straty, jakie z takowego opóźnienia dla Towarzystwa lub pogorzeleoy wynikać mogły; w każdym razie ponieść kosztą potrzebnego w téj mierze śledztwa.

Artykuł 40.

Pogorzele o którychby Dyrekcyja w ciągu czterech miesięcy od dnia ich

wydarzenia, żadney nie miała wiadomości, po terminie tym doniesione; nie będą przyjęte. W celu uniknienia takowey straty, pogorzelca doznający zwłoki, przed wyjściem tego terminu, w prost do Dyrekcyi Jeneralney zgłosić się powinien.

Artykuł 41.

Kommissarz Obwodowy sprawców pożaru każdego, dochodzić będzie, dla ściągienia na nich kar Policyjnych, lub Kryminalnych.

W tym celu wypis stosowny z wodu słownego uczyni, i o ważniejszych wypadkach Kommissyi Wojewódzkiey doniesie, niemniéy Dyrekcyja uskutecznienia przepisu tego, przestrzegać ma.

Artykuł 42.

Nadgrody za dostawione w pół go-

dziny naydaley od wszczęcia pożaru, i należycie czynne sikawki, na rzecz dostawiających, z kassy Towarzystwa płacone będą, iako to:

Sikawka pierwsza wartości 1.500. zł. polsk. lub przeszło, 100 zł. polsk.; druga teyże wartości, 80. zł. polsk.; trzecia 60. zł. polskich.

Sikawka pierwsza wartości 600. zł. polsk. lub przeszło, 60. zł. polsk.; druga teyże wartości, 45. zł. polsk.; trzecia 30. zł. polskich.

Sikawka pierwsza naymniéy 300. zł. polsk. wartuiąca, 30. zł. polsk.; druga, 20. zł. polsk.; trzecia, 12. zł. polsk. Mnieyszey wartości sikawki nie otrzymuią nadgrody; przybyłe późniéy, ieżeli były pomocnemi, połowę tych ilości odbiorą.

Do likwidacyi w powyższych szczegółach, to iest: co do wartości czasu przybycia, i uczynionéy pomocy. dołączyć należy świadectwo mieyscowéy władzy.

Artykuł 43.

Towarzystwo wynadgradza szkody sprawione w narzędziach publicznych ogniowych, przy ratunku podczas pożaru, iako to sikawki, drabiny, bosaki uszkodzone; wyłączają się narzędzia prywatne i ręczne węborki. Do likwidacyi szkód tych świadectwo biegłych, właściwego rzemiosła dołączyć należy.

Nowe iednak sprawianie, i utrzymywanie tych narzędzi z funduszu miasta następuje.

Artykuł 44.

Odbudowanie pogorzeli w miarę wypłat, bez żadnej przerwy postępować winno; zapłacone pieniądze na żaden inny cel, iak na odbudowanie pogorzeli użyte być nie mają. Budowla wystawiona ma być przynajmniej téj wartości, iaka do tasy była podana.

Wszelkie budynki na podmurowaniu mieszkalne, z kominem murowanym, przy zachowaniu przepisów policyjnych Budownictwa, będą stawiane.

Artykuł 45.

W sześć tygodni po skończonéj fabryce, świadectwo odbudowania ma być Dyrekcyi podane.

Jeśli wartość nowéj budowli trzy tysiące złotych polskich przechodzi; do wyvodu słownego rewizyjnego, Budowniczy przysięgły zostanie użyty; w przeciwnym razie, na świadectwie biegłych przestać należy.

Artykuł 46.

Wynagrodzenie przypadające pogorzelcom z kasy Towarzystwa ogni-

wego, niepodlega zaięciu sądowemu.

Artykuł 47.

Z końcem każdego kwartału, Dyrekcyja podawać będzie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, wykazy główne-przyznanych przez siebie pogorzeli.

T Y T U Ł IV.

Rachunkowość.

Artykuł 48.

Przepisy ogólne rachunkowe, zastosowane będą do obrachowania wpływu i rozchodu składek ogniowych.

Artykuł 49.

Stan roczny funduszów w §. 10. postanowienia wyrażony, Dyrekcyja Generalna Towarzystwa Ogniowego układać będzie podług wzoru Lit G. Ponieważ zaś fundusze każdéj Klasy zabudowań podług §. 4. postanowienia, winny bydź oddzielnie obrachowane, i na wspomnienie pogorzelić właściwéj tylko klasy obrócone, przeto tak te iako i stan roczny funduszów na każdą Klasę osobno ułożyć należy.

Artykuł 50.

Dyrekcyja obowiązana jest obrachować się z wszelkich wpływów, i rozchodów tak kass szczególnych, iako i kassy głównej. W tym celu rachunki iej usprawiedliwione będą

a) *Co do przychodu.*

Jaki bydź był powinien? etatami

zatwierdzone przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, i Policji;

Jaki był rzeczywiście? ekstraktami zrewidowanemi kass szczegółnych.

b) Co do rozchodu.

Jaki bydz był powinien? wykazami głównemi pogorzel, likwidacyami wspartemi, a upoważnieniami szczególnemi co do kosztów Administracyi.

Jaki był rzeczywiście? kwitami pogorzalców z dołączeniem świadectw postępu budowli lub odbudowania zupełnego; niemniéy kwitami innych stron biorących.

Uskutecznienie postanowienia tego Kommissyom Rządowym,

wozém do której należy polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 28 Stycznia 1817 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji
(podp.) T Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginatem.
Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podp.) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d. 10. Kwietnia 1817 r.

Towarzystwo Ogniowe Ogólne Miast.

Zabudowania Klasy I. albo Klasy II.

Stan roczny funduszów.

z dniem ostatnim Grudnia 181

Ułożony przez Kassyera i Kontrollera
Dyrekcji Generalnej Towarzystwa Ognio-
wego.

(podpisy)

A.		Powin- no wniść przez szcze- góły.	w Ogóle.		B.		Powin- no się wydać przez szcze- góły.	w Ogóle.	
Tytuł Przychodu.			złote	gr	Tytuł Rozchodu.			złote	gr
I.	Z przeszłorocznego po- zostałego funduszu:				I.	Na pogorzele podług wy- kazu szczególnego tu do- łączonego Litt.			
	a.) w Gotowiznie								
	b.) w Zaległościach.				II.	Na koszt Administracyi podług wykazu dołączo- nego Litt.			
	c.) w Defektach Kas- sowych.								
II.	Ze składki zwyczajnéy za rok 181				III.	Wydatki nadzwyczajne iako to: Niedobory etc: etc. podług wykazu Litt.			
III.	etc. etc,								
R a z e m.					R a z e m.				

C. P o r ó w n a n i e.

Powinno być przychodu zł.

Powinno być rozchodu zł.

a przeto

zbywa

niedostaie

TAXA SZCZEGÓŁOWA.
Posiadłości Nru.
Właściciel.

Liczba bieżąca	Wyszczególnienie Zabudowań głównych i ich części.	Długość	Szerokość	Wysokość	Taxa szczegółowa		Summa ogólna na każdej części.	
					złote.	gr.	złote.	gr.
	K l a s s a I.							
	1. Dom murowany dachówką kryty.							
	a.) Część środkowa czyli korpus	30.	20.	15.				
	o jednym piętrze							
1	Dach dachówką kryty z krokwiami i łatami.	—	—	—	NN.			
2	Uszkodzenie murów przez ogień	—	—	—	NN.			
3	Sufit z belkami.	—	—	—	NN.			
4	Podłoga 1go piętra z sufitem dolnym i belkami	—	—	—	NN.			
5	Podłoga na dole	—	—	—	NN.			
6	Wschody	—	—	—	NN.			
7	Komin murowany	—	—	—	NN.			
8	Pieców, pięć kaflí	—	—	—	NN.			
9	Drzwi 22. z zawiasami i zamkami i całym okuciem po zł.	—	—	—	NN.			
10	Okien 20 z okuciem ramami i t. p. po zł. pol.	—	—	—	NN.			
11	Uprzątnienie gruzów po pogorzeli	—	—	—	NN.			
	Summa.	—	—	—	—		12,050.	—
	b.) Skrzydło od Ulicy NN.							
	murowane o jednym piętrze	—	—	—	NN.			
1	Umieścić iak wyżey taxę przez szczegóły	—	—	—	NN.			
	Summa.	—	—	—	—		7,129.	—
	c.) Skrzydło od Ulicy NN.							
	murowane o jednym piętrze	20.	10.	15.				
1	Umieścić taxę przez szczegóły	—	—	—	NN.			
	Summa.	—	—	—	—		6,450.	—
	2. Oficyna murowana dachówką kryta bez piętra							
1	Dach Dachówką kryty	—	—	—	NN.			
2	Uszkodzenie murów	—	—	—	NN.			
	Summa ogólna zabudowań klasy I.	—	—	—	—		27,750	—
	K l a s s a II. Zabudowań.							
	a.) Oddział I.							
	3. Stajnia z wozownią murowane gontami kryte	30.	20.	10.	NN.			
1	Dach z krokwiami i łatami	—	—	—	NN.			
2	Uszkodzenie murów przez ogień	—	—	—	NN.			
3	Pułap z desek z belkami	—	—	—	NN.			
4	Drzwi trzy do Stajni, z okuciem po zł.	—	—	—	NN.			
5	Drzwi do wozowni z okuciem	—	—	—	NN.			
6	Złoby i drabiny w Stajniach	—	—	—	NN.			
7	Wschody.	—	—	—	NN.			
8	Podłoga z balów.	—	—	—	NN.			
9	Uprzątnienie gruzów po pogorzeli	—	—	—	NN.			
	Summa ogólna zabudowań Klasy II. Oddziału I.	—	—	—	—		4,550.	—
	b.) Oddział II.							
	Kuźnia drewniana gontami kryta	16.	10.	10.	NN.			
1	Dach z krokwiami i łatami	—	—	—	NN.			
2	Zrąb z balów rzniętych	—	—	—	NN.			
3	Pułap z desek z belkami	—	—	—	NN.			
4	Drzwi jedne z okuciem	—	—	—	NN.			
5	Zrównanie placu po pogorzeli	—	—	—	NN.			
	Summa ogólna zabudowań Klasy II. Oddziału II.	—	—	—	—		2,470.	—
	Pomiędzy temi zabudowaniami należą do opłaty składki podwójney:							
	z Klasy I. oszacowane w summie zł. pol.							
	— II. — zł. pol.							
	Oddziału I. zł. pol.							
	— II. zł. pol.							

Podpis Właściciela
NN.

Działo się
Biegłych
NN.

Deputowanych
z miasta

Podpis Prezydenta.
7*

Nro

Miasto

TAXA OGOLNA.

Posiadłość Nro.

Właściciela

Liczba bieżąca.	Wyszczególnienie Zabudowań.	Długość.	Szerokość.	Wysokość.	Taxa Ogólna.	ADNOTACYE.
		Na łokcie Warszawskie.			złote.	
	KLASSA II.					
	Oddział II.					
	Dom drewniany gontami kryty z kominem lepionym. . .	15.	8.	8.		
	Dom ten stosownie do podania Właściciela otaxowany jest w summie ogólny	—	—	—	900.	

Podpisy iak przy wzorze Litera A.

K A T A S T R.

Miasta N. w Obwodzie Woiewództwie.

Liczba Domu.	Imie i nazwisko właściciela.	Liczba szczególnego zabudowania.	Wyszczególnienie zabudowania.	Gatunek budowli.	Zabudowania.			Wartość ubezpieczona zabudowań.			Summa ogólna każdej posiadłości.	ADNOTACYE.
					Długość.	Szerokość.	Wysokość.	Klasy I.	Klasy II.			
									Oddzia- Iu 1.	Oddzia- Iu 2.		
1	Jan N. N.	1	Dom mieszkalny.	Murowany dachówką kryty	80	40	30	8000				
		2	Officyna	Murowana góntami kryta.	40	20	15	3000				
		3	Gorzelnia	Drewniana dachówką kryta	60	30	18	—	4000			
		4	Staynia	Drewniana góntami kryta.	60	30	15	—	—	4800		ad 3. Gorzelnia opłacać będzie składkę podwóyną.
											14,800	
2	Bartłomiej N. N.	1	Dom zaiezdny.	Drewniany dachówką kryty.	80	40	16	—	—	36,000		
		2	Kuźnia	Drewniana dachówką kryta.	20	18	10	—	—	600		ad 2. Kuźnia płacić będzie składkę podwóyną.
											4,200	
			Summa ogólna					8,000	3,000	13,000	24,000	
			Pomiędzy temi zabudowaniami należą do opłaty składki podwóynéy									
			z K l a s s y I.	—				—	—	—	nie	
			z K l a s s y II.	—				—	—	—	—	
			a. Oddziału pierwszego	—				—	—	—	nie	
			b. Oddziału drugiego	—				—	—	—	4600	

Zaświadczam iako zabudowania wszystkie na gruncie mieyskim znajdujące się w Katastrze tym są podane. — w d. M. r.

(podpis) B u r m i e s t r z a.

Za zgodność w Rachubie,
Kalkulator Obwodowy.
Tom III. do Nru 12.

Zaświadcza.
Kommissarz Obwodowy.

TOWARZYSTWO OGNIOWE OGÓLNE MIAST.

Świadectwo ubezpieczenia.

Liczba bieżąca.	Wyszczególnienie zabudowań.	Klasa IIga.			Ogółem	ADNOTACYE.
		Klasa Iwsza.	Oddział pier- wszy.	Oddział drugi		
		złote.	złote.	złote.		
1	Dom murowany dachówką kryty.	8000				
2	Officyna murowana gontami kryta.	—	3000			
3	Gorzelnia drzewniana dachó- wką kryta	—	—	4000		
4	Staynia drewniana gontami kryta	—	—	4800		
	Razem...	8000	3000	8800	19800	

Ogółem dziewiętnaście tysięcy ośmset złotych polskich stósownie do katastru od Dyrekcyi Jeneralnéy zatwierdzonego, od dnia Stycznia 181 w Towarzystwie Ogniówém ogólném miast, są ubezpieczone.

w

dnia

Mca

Roku

(podpis) Burmistrza.

(L. S.)

Podpisany Kommissarz Obwodowy (Prezydent) (Burmistrz) Delegowany od Kommissarza Obwodowego — (Prezydenta) za przybraniem dwóch miejscowych właścicieli N. N. tudzież biegłych, cieśli N. N. mularza N. N. udaliśmy się na miejsce pogorzełi wydarzoney dnia miesiąca roku o godzinie w mieście tuteyszem.

I. Po rozpoznaniu naocznem i porównaniu z Katastrem i Taxami szczegółowemi okazuje się następujący stan téy pogorzełi.

Posiadłość N. N. Właściciela N. N.

Zabudowania Klasy I.

Dom murowany, dachówką kryty, w taxie szczegółowéy pod Nrem zapisany, został uszkodzony, iak następuje:

a. Część przednia.

Całkiem spalona.

Wartość iéy w naturze ubezpieczona iest zł. 4,800

Wartość materyałów uratowanych oszacowaliśmy zł. 120

(wyszczególnić materyały uratowane.)

Należy się przeto wynagrodzenia 4,680

b. Skrzydło od ulicy N. N.

Spalone w następujących częściach, iako to:

Dach, belki aż do sufitu etc. etc.

Wartość w naturze ubezpieczona iest N. N. zł.

Części uratowane są: sufitu część z belkami podane są do taxy N. N. zł.

Wschody N. N. zł.

Podłoga na dole N. N. zł.

Należy się przeto wynagrodzenia N. N. zł.

2. Staynia z wozownią pod Nrem w Taxie oznaczona.

Spalona w części, to iest: dach cały spalony, i wewnątrz uszkodzona, iako to: etc.

Ubezpieczona w naturze w summie zł.

Części uratowane są:

Belki szacowane w taxie zł.

Podłoga z balów zł.

Ogółem zł.

należy się przeto wynagrodzenia zł.

Zabudowania Klasy II.

Browar całkiem spalony ubezpieczony w naturze w Summie zł.

wartość materyałów uratowanych, iako to: desek, belków i t. p. czyni zł.

należy się wynagrodzenia zł.

(podpisy) Pogorzelcy i Biegłych —

zdo Posiadłość N. Właściciela N.

podpisać iak wyżej.

II. Dla przeięcia pożaru uszkodzone zostały budowle następujące:

1. Posiadłość N. Właściciela N. (wyszczególnić szkodę, i oszacować iak przy pogorzelcach). Pamiętać należy, ażeby każda klasa zabudowań oddzielnie była wyrażona.

III. Stosownie do powyższego opisu dołącza się likwidacya szkód tak ad 1mum iak ad 2dum w trzech Exemplarzach na każdą klasę oddzielną:

(Wymienić którzy pogorzelcy mają bezpieczeństwo, lub przeciwnie, do odebrania pieniędzy do rąk własnych.)

IV. Dołącza się przy tém:

1. Likwidacya użytych biegłych, Cieśli i Mularza do oszacowania szkody w Summie zł. g.

2. Likwidacya nagród za sikawki w summie zł. g.

3. Likwidacya szkody zrzędzoney w narzędziach publicznych ogniowych w Sum. zł. g.

V. Nakoniec w celu dóyscia sprawców pożaru wyprowadza się śledztwo.

1. z Stróża nocnego:

nazywam się N. N. mam lat N. N. od lat N. N. zostaie w tuteyszym obowiązku.

Co do pożaru zeznaie.

Gdzie wybuchnął? — iaki był skutek? — kiedy ugaszony? — kogo sądzę bydz winnym téy pogorzełi. —

Takieź śledztwo winno bydz wyprowadzone:

a. z Mieszkańców wszystkich domu, gdzie się wszczął pożar.

b. z Właścicieli uszkodzonych.

c. z Wszystkich osób podeyrzanych.

Umieszcza się opinia Delegowanego względem przyczyny, i sprawców pożaru.

Potym zamyka się Protokół; — następują (podpisy) Delegowanego Urzędnika — przybranych Właścicieli, i biegłych.

TOWARZYSTWO OGNIOWE OGÓLNE MIAST.

Zabudowania Klasy Iwszëy albo Iłgiëy.

Likwidacya pogorzeli dnia Mca Roku w Mie-
ście zdarzonëy Obwodu NN. Woiewództwa NN.

Ner Domu w Natarze	Nazwisko Pogorzelcy.	Wyszczególnienie budowli zgo- rzałëy, lub uszkodzonëy.	Summa ubezpie- czona podług kontra- ktu.	Wy- szcze- gólnie- nie czę- ści ura- towa- nych.	Wartość czę- ści uratowa- nych, wzięta z taksy szcze- gółowëy lub podług osza- cowania bie- głych.		Należy wy- nadgródze- nia.		ADNOTACYE.
					złote.	gr	złote.	gr	
20	N. N.	Dom mieszkalny.	4800	nic	—	—	4800	—	
		etc.	etc.						

(podpis) Prezydenta lub Burmistrza

(podpis) Kommissarza Obwodowego.

Zaświadczenie Kommissyi Woiewódzkiëy.

NB. Zabudowania Klasy II. w oddzielnëy likwidacyi będą podane.

W Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I
 Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu..

Prażąc oznaczyć stałe prawidła, podług których ma bydź uskutecznione postanowienie Nasze z dnia 9. Lipca r. z względem zaprowadzenia nowego Towarzystwa Ogniewego wsiów, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, Urządzenie i Instrukcyą w skutku §. 14go tegoż postanowienia przez nią ułożoną i do potwierdzenia Naszego podaną, zatwierdzamy w następujących słowach.

Tom III. D^o Nru 12.

T Y T U Ł I.

Przepisy ogólne.

Artykuł 1.

W dobrach narodowych, Królewskich, Skarbowi powroconych bądź w Administracyi Skarbowey, bądź w posiadaniu prywatnem będących, iako to starościńskich, emfiteutycznych i wieczystodzierżawnych it. p. tudzież w dobrach funduszów duchowieństwa i oświecenia publicznego, gminnych, instytucyjnych, lub należących do stowarzyszeń od Rządu upoważnionych, zabudowania wszelkie, folwarczne, włościańskie i inne iakiego bądź nazwiska, podług prawdziwéy swéy wartości do Towarzystwa Ogniewego będą zaciągnięte.

Artykuł 2.

W tym celu właściwe Kommissye Rządowe ułożyć każą listę imienną dóbr takowych, i tę Dyrekcyi Jeneralnéy Towarzystwa Ogniewego przesyłać i skutku wypełnienia powyższego Artykułu dopilnuiać.

Artykuł 3.

Właścicielóm dóbr dziedzicznych przystąpić do Towarzystwa Ogniewego wsiów równie iak z końcem każdego roku z onego występować iest dozwolono.

Artykuł 4.

Każdy iednak właściciel dóbr żądać ma prawo, ażeby włościanie miejscowi którzy są obowiązani budynki swoje własnym utrzymywać kosztem, takowe w Towarzystwie Ogniewem zabezpieczyli.

Artykuł 5.

Budynki mieszkalne gospodarskie i wszelkie inne w dobrach dziedzicznych w takich summach ubezpieczone będą, iakie właściciel podać uzna stosownem, wyiawszy gdyby ilości te, wartość prawdziwą zabudowań widocznie przewyższały.

Artykuł 6.

Niemniéy zostawione iest dziedzicom oznaczyć summę ubezpieczenia

każdego zabudowania włościańskiego. Zasada jednak będzie, ażeby ogół zabudowań rolnika całego czyli półtory włóki Chełmińskiego gruntu posiadającego nad 1800. Zł. pol.; rolnika zaś nad 1,200 Zł. pol. szacunku niebyły podane.

Artykuł 7.

Względem kościołów po wsiach odsyła się do Artykułu 7. urządzenia Towarzystwa miast.

Artykuł 8.

Zabudowania Proboszczów i szkolne mają być ubezpieczone; z pierwszych Proboszcz składkę opłaca, z drugich z właściwego funduszu składka zastąpiona będzie.

Wyjęte są z ubezpieczenia budowle w §. 9. postanowienia z dnia 9. Lipca r. z. oznaczone.

Równie zapasy zbożowe nie mogą być ubezpieczone.

T Y T U Ł II.

o *Taxach i Katastrach.*

Artykuł 9.

Cheąc ubezpieczyć zabudowania włości jakowéy w Towarzystwie ogniwém, należy ułożyć taxę wszystkich takowych zabudowań w trzech Exemplarzach, podług wzoru Lit. A.

w taxie téy

a.) Przy każdym zabudowaniu nazwisko posiadacza, Numer domu, mają być wyrażone.

b.) Budynku każdego, iako to domu mieszkalnego, stayni, obory, stodoły i t. p. długość, szerokość i wysokość na łokcie Warszawskie i gatunek budowli, czy jest drewniany, murowany, podgontami, snopkami, lub dachówką, mają być zapisane dla łatwego rozróżnienia i oznaczenia takowych budynków.

c.) Summy szczególne, taxy, na 25. 50. 75. 100. zł. w celu ułatwienia rachuby zaokrąglić należy.

Artykuł 10.

Ułożoną w takowy sposób i przez siebie podpisaną taxę właściciel dóbr prześle Kommissarzowi Obwodowemu, który gdyby ją zbyt wyso-ko ułożoną bydy rozumiał, przy przesyłaniu ię przez Kommissyą Woiewódzką Dyrekcyi Generalney Towarzystwa Ogniowego, uwagi swe wraz z powodami złoży. Dyrekcyja Generalna jeżeli uzna ważność rzeczy, przed zatwierdzeniem taxy może ją na miejscu urzędownie kazać sprawdzić dla dostateczniejszego o prawdziwéy podanych budowli wartości przekonania się.

Artykuł 11.

Podane iak wyżéy i w miarę potrzeby sprawdzone taxy, Kommissarz obwodowy we wszystkich exemplarzach zaświadczy; następnie przez Kommissyą Woiewódzką Dyrekcyi Generalney przeszele.

Artykuł 12.

Dyrekcyja Generalna po przeyrze-

niu i zatwierdzeniu każdego exempla-rza, ieden z nich w aktach swych za-trzyma, dwa zaś exemplarze przez Kommissyą Woiewódzką Kommissa-rzowi obwodowemu odeszle, który ie-den w archiwum swoim zachowa, drugi właścicielowi, iako świadectwo ubezpieczenia wręczy.

Artykuł 13.

Zatwierdzone taxy, Dyrekcyja Ge-neralna wciąga w katastr Obwodowy. Katastr ten z taxami za zasadę do po-boru składek i likwidacyi pogorzel służyć będzie. Katastra obwodowe koleją Woiewództw przez Dyrekcyą zebrane, składaia katastr główny.

Artykuł 14.

Podwyższenie lub zmniejszenie tax tylko z dniem 1. Stycznia roku każde-go następować może. Interessowani wcześniej o to do Kommissarzy Obwo-dowych zgłaszać się powinni, ażeby podania ich przed dniem ostatnim Października Dyrekcyą doszły. W tym także terminie naypóźniéy, chcący

występować z towarzystwa oświadczenia swe podawać maia.

Artykuł 15.

Względem towarzystw ogniowych obcych, odseła się do Artykułu 1. urzędnienia mieyskiego.

T Y T U Ł III.

Pobór składek.

Artykuł 16.

Składka w Towarzystwie ogniewem wsiów będzie stała, i w potrzebie dodatkowa.

Składka stała bez różnicy zabudowań wynosić ma rocznie 8. groszy od 100. zł. ubezpieczonej wartości. Wnoszona będzie dwoma ratami równemi i przez kassy obrachowywana stósownie do etatów które na zasadzie katastru Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji co rok zatwierdzi.

Artykuł 17.

Budowlę w §. 8. postanowienia z dnia 9. Lipca r. z. wyrażone, podwójną składkę opłacać maia.

Artykuł 18.

Z dniem ostatnim Grudnia roku każdego, Dyrekcyja Generalna ułoży stan roczny funduszów podług wzoru w urzędzeniu mieyskim wskazanego i takowy po przejrzeniu i stwierdzeniu przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji drukiem ogłosi.

Artykuł 19.

Gdyby z takowego stanu okazało się, iż składka stała w Artykule 16. wyrażona nie starczy na opłacenie całkowite wszystkich wydarzonych pogrzel z roku upłynionego; Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji rospis stósowny składki dodatkowej upoważni. Przeciwnie zaś, jeżeli z porównania przychodu i roz-

chodu rocznego okaże się zapas, składka stała w następnym roku należna o tyleż zmniejszona będzie.

Artykuł 20.

W dobrach wyrażonych w Artykule 1. niniejszego postanowienia z zabudowań folwarcznych, włościańskich i wszelkich innych, składkę przypadającą dzierżawcy, zawiadowcy lub posiadaczce Dóbr tych opłacają, i do nich tylko exekucye wychodzą będą. Natomiast ściągają oneż od właścicieli, osadników i czynszowników w dobrach tych zamieszkałych, które do téj opłaty są obowiązane.

Dzierżawcy opłacone należności podają, gdzie należy, jeżeli do niej kontraktem nie są obowiązani.

Artykuł 21.

W dobrach dziedzicznych wójtowie lub iego zastępca składkę z gminy wybierać i oneż do kassy

obwodowej składać powinien. Exekucya tylko do dziedzica lub w mieyscu iego znajdujacego się possessora regulowaną będzie.

Artykuł 22.

W kassie Dyrekcyi znajdować się ma zawsze zapas najmniéy 100. tysięcy złotych, ażeby pogorzele natychmiast i naydaley w trzy miesiące od ich wydarzenia były zapłacone. Zapas ten powoli uzbierać należy z oszczędzeń składki stałej lub z miernéj składki dodatkowej.

Artykuł 23.

Przepisy urządzenia Towarzystwa miast od Artykułu 22. aż do 29. łącznie, tutaj także mają mieysce z tym dodatkiem, iż wpływy obojga tych Towarzystw i ich rachunki mieszać się nigdy z sobą niepowinny.

T Y T U Ł IV.

Zapłata i odbudowanie pogorzeli.

Artykuł 24.

W godzin naydaléy 24. odugaszienia pożaru, pogorzelec o doznany szkodzié, mieyscowéy zwierzchności donieść powinien, która w przeciągu dni trzech właściwego Kommissarza Obwodowego o tém uwiadomi. W takim razie spalone budynki dokładnie podług taxy wymienić i wyszczególnić należy.

Artykuł 25.

Kommissarz Obwodowy uda się niezwłocznie na mieysce, lub delegowanego tamże przeznaczy w przeciągu dni trzech, który po naoczney rewizyi spisze wywód słowny i likwidacyą pogorzeli (ostatnią w trzech exemplarzach) podług wzorów oznaczonych w urzędzeniu miast. Do téy czynności dway ościenni właściciele,

lub osadnicy mieyscowi odpowiedzialność mający zostaną brani.

Biegli wtedy tylko użyci byđź mają, gdyby z przyczyny uszkodzenia cząstkowego uratowanych materyałów lub części budowli, inaczéy oszacować niemożna.

W takim razie wynadgrozdzenie biegłych do likwidacyi szkody zostanie podane.

W likwidacyi pogorzeli umieszczone także będą zabudowania ubezpieczone, któreby pod czas rutunku zostały uszkodzone.

Wywód słowny z likwidacyą przez pogorzelca, przybranych właścicieli i delegowanego, mają byđź podpisane, i od Kommissarza Obwodowego zaawierzone.

Artykuł 26.

Kommissarz Obwodowy pisma te wszystkie natychmiast Kommissyi Woiewódzkiey poda, ta zaś Dyrekcyi Generalnéy po przejrzeniu i zaświadczeniu podanych likwidacyi, przeszele;

Dyrekcya Generalna takowe sprawdziwszy we wszystkich exemplarzach za-
twierdzi, ieden exemplarz u siebie
zachowa resztę exemplarzy zaś Kom-
missyi Woiewódzkiéy zwróci i nale-
żytość za pogorzel zaassyguie.

Gdyby likwidacya niedostatecznie
ułożoną była, takową do sprostowa-
nia odeszle, i rychłego uzupełnienia
dopilnuie.

Artykuł 27.

Wypłata należytości całkowitey
za pogorzel naymniéy w dwóch ró-
wnych częściach następować ma;
kwity zaś zaświadczone przez Kom-
missarza Obwodowego Dyrekcyi Gene-
ralnéy będą odesłane.

Artykuł 28.

Wynagrodzenie przypadające od-
mówione bydź niemoże z iakiéy bądź
przyczyny pogorzel nastąpiła.

Co się tycze odpowiedzialności
sprawców pożaru za szkodę zrządzono-

ną i ich ukarania, przepisy ogólne
prawa zachowanemi będą.

Artykuł 29.

Wypłaty czynione bydź mają na
ręce dziedziców lub ich zastępców
beśpieczeństwo okazujących.

Jednak okupnicy, osadnicy i czynszo-
wnicy, którzy sami opłacają składkę,
otrzymać mogą wynagrodzenie na
swoie ręce lub za kwitem pełnomocni-
ków prawnie ustanowionych, jeżeli oka-
żą dostateczne beśpieczeństwo do odbu-
dowania w przyzwoitéy wartości po-
przedniczo pogorzałych budynków.

Artykuł 30.

Przepisy urządzenia miast od Ar-
tykułu 39. aż do 47. łącznie w zupeł-
ności tu mają miejsce. Nakoniec:

Artykuł 31.

Co się tycze rachunków Towarzy-
stwa ogniowego wsiów, zachowane bę-
dą prawidła w téy mierze względem
Towarzystwa miast przyięte.

Uskutecznienie postanowienia tego Kommissyom Rządowym w czém do któręj należy polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinęj dnia 25. Lutego 1817 r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji

(podp.) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) *Kossecki*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d. 11. Kwietnia 1817 roku.

TAXA ZABUDOWAŃ DO TOWARZYSTWA OGNIOWEGO WSIÓW.

Woiewództwo

Obwód

Ekonomia lub dobra ziemskie, gminne, i t. p. NN.

Liczba bieżąca.	Nazwisko wsi.	Nazwisko dziedzica dóbr i posiadaczów zabudowań.	Zabudowanie mieszkalne.	Podana wartość co do katastru. złote.	Stodoły, Spichrze Składy i t. p.	Podana wartość do katastru. złote.	Staynie i Obory.	Podana wartość do katastru. złote.	Summa ogólna podanęj wartości. złote.
		1. NN. Właściciel dóbr.	Mieszkanie Budynek boczny.	6,000 2,000	1. Wielka stodoła. długości łokci NN. szerokości — wysokości — 2. Mniejsza stodoła. długości łokci szerokości wysokości 3. Spichrz.	4,800 1,800	1. Owczarnia. długości łokci szerokości wysokości 2. Staynia. 3. Krowiarnia.	2,400 2,000 2,000	
		2. Mieszkańcy.	Summa	8,000	—	6,600	—	6,400	21,000
		1. Sołtys NN.	Dom mieszkalny	900	Stodoła	400	Staynia	300	1,600
		2. Rolnik cały NN.	ditto	900	—	400	—	300	1,600
		3. Pół-rolnik NN.	ditto	600	—	200	—	150	950
		4. Proboszcz NN.	ditto	3,000	Stodoła	1 200	—	600	4,800
		5. Zakrystyan NN.	ditto	1,000	—	—	—	—	1 000
		6. Kościół —	ditto	5,000	—	—	—	—	5,000
			Summa ogólna	19,400	—	8,800	—	7,750	35,950

P o w t ó r z e n i e.

Zabudowania mieszkalne łącznie z kościołem, N. 19,400. zł. pol.

Stodoły, Spichrze i t. p.

Staynie i Obory

Summa ogólna . . . 35.950. zł. pol.

podpis Właściciela.

[illegible]

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Zapatrzywszy się na Artykuł 18. Statutu Organicznego o Radzie Stanu i artykuły 17. i 18. postanowienia, względem wewnętrzney organizacyi Rady Administracyiney; po wysłuchaniu Należey Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy organizacyą Kancellaryi tych obu Rad iak następuje:

T Y T U Ł

Prawidła ogólne.

Artykuł 1.

Rada Administracyina, oraz ogólne zgromadzenie Rady Stanu, będą miały oddzielne swoje kancellarye; oprócz tego Namiestnik będzie miał przybo-

czną Kancellaryą co do przedmiotów wypływających z szczególnych jego atrybucyi.

Artykuł 2.

Trzy te wspomniane Kancellaryie, chociaż odosobnione i przeznaczone do oddzielnych czynności, składać będą rzeczywiście tylko jedną Kancellaryią pod nazwiskiem: kancellaryja Rady Stanu Królestwa Polskiego.

Artykuł 3.

Radca Sekretarz Stanu kierować będzie naczelnie kancellaryją Rady Stanu. W przypadkach iednak kiedyby Nam podobało się prezydować w teyże Radzie, wspomniona kancellaryja zostawać będzie pod zarządzeniem Ministra Sekretarza Stanu stosownie do artykułu 20. Statutu Organicznego o Radzie Stanu. Referendarz Sekretarz Główny ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, kierując wydziałem Kancellaryi teyże Rady, szczególnicy dla tey Zgromadzenia ogólnego przeznaczoney.

Artykuł 4.

Radca Sekretarz Stanu, i Referendarz Stanu Sekretarz Główny ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, przepisane mają dla siebie obowiązki w Statucie Organicznym Rady Stanu, i w organizacyi wewnętrzney Rady Administracyiney. Każdy z nich kierować będzie właściwym sobie wydziałem kancellaryi Rady Stanu, przez pośrednictwo Dyrektora Generalnego, na ten koniec przez Nas wyznaczonego, z pomiędzy Vice-Referendarzów Rady Stanu.

Artykuł 5.

Dyrektor Generalny będzie miał bezpośredni kierunek Kancellaryi Rady Stanu; oprócz tego iako Adjunkt Rady Sekretarza Stanu, będąc we wszystkich działaniach temuż pomocnym, utrzymywać i układać ma protokoly Rady Administracyiney pod jego dozorem.

Artykuł 6.

Radca Sekretarz Stanu, iako Naczelnik Kancellaryi Rady Stanu, czuwać będzie nad czynnościami wynika-

iącemi z postanowień i uchwał Namiestnika w Radzie Administracyjnej; trzodzi się urządzeniem wewnętrznem Kancellaryi; przedstawia członki do nominacyi i postapienia na wyższe stopnie. Referendarz Sekretarz Główny Rady Stanu, wgląda iedynie w uskutecznienie czynności, które są przedmiotem ogólnego zgromadzenia Rady Stanu.

Artykuł 7.

Kancellarya przyboczna Namiestnika będzie pod bezpośrednim dozorem Radcy Sekretarza Stanu.

T Y T U Ł II.

Przepisy działań Kancellaryi Rady Stanu.

Artykuł 8.

Obowiązkiem Kancellaryi Rady Stanu jest, wypracować roboty wynikające z attrybucyi Namiestnika i Rady Stanu.

Artykuł 9.

Co się tycze interessów przedstawionych Namiestnikowi w Radzie przez Ministrów, i przygotowanych poprzednio w Kancellaryach właściwych Kommissyów Rządowych; Kancellarya Rady Stanu, nada im tylko przyzwoite formy, zaciągnie do właściwych dzienników, zachowa oryginały wyroków Namiestnika, i kopie ich urzędowe wyexpediuje.

Artykuł 10.

Czynności które Kommissye Rządowe przesyłać będą do Namiestnika przez Kancellaryą Rady Stanu, niemniéy prozby osób prywatnych, również iak interessa wynikłe z korespondencyi Ministra Sekretarza Stanu, mają byđz przygotowane w Kancellaryi Rady Stanu i przedstawione do decyzyi Namiestnika przez Radcę Sekretarza Stanu.

Artykuł 11.

Wydział Kancellaryi ogólnego zgro-

madzenia Rady Stanu obowiązany jest załatwiać interesa, które należą do atrybucyi Rady Stanu.

Artykuł 12.

Ułożenie protokołu Rady Stanu powierzone będzie jednemu z Vice Referendarzów, który pomagać będzie we wszystkich czynnościach Referendarzowi Stanu, Sekretarzowi Głównemu ogólnego zgromadzenia Rady Stanu.

Artykuł 13.

Wszelkie rapporta Namiestnika Nam podawać się mające, Jego korespondencye potoczne i tajne, będą się uskuteczniać w kancelaryi przybocznej.

Artykuł 14.

W Archiwach kancelaryi Rady Stanu złożone i zachowane będą:

1. Akta Kommissyi Rządzącej, ustanowioney przed utworzeniem Xięstwa Warszawskiego.

2. Akta Rady Stanu Xięstwa Warszawskiego.
3. Akta Rady Ministrów Xięstwa Warszawskiego.
4. Akta Rady Najwyższej tymczasowey, tegoż Xięstwa.
5. Akta Rządu Tymczasowego, od utworzenia Królestwa Polskiego aż do installacyi Naszego Namiestnika.
6. Wszystkie Nasze uchwały Królewskie, postanowienia i nominacye, oraz postanowienia i urzadzenia Naszego Namiestnika w obydwóch Radach wydane.

T Y T U Ł III.

Członki Kancellaryi Rady Stanu składające.

Artykuł 15.

Oprócz Referendarza Stanu Sekretarza głównego Rady Stanu, Kancellarya Rady Stanu składać się będzie:

1. Co do Wydziału Rady Administracyiney; z Vice Referendarza

Dyrektora Generalnego,
 Jednego Sekretarza Generalnego,
 Trzech Sekretarzy Referentów.
 Jednego Sekretarza Archiwisty,
 Jednego Sekretarza Expedytora,
 Jednego Sekretarza Dziennikarza,
 Jednego Sekretarza tłumacza języka
 Rosyjskiego,
 Jednego Sekretarza tłumacza języka
 Francuzkiego,
 Jednego adiunkta Sekretarza Archiwisty,
 Jednego adiunkta do układania tabell,
 planów, kart statystycznych.
 Z potrzebnéj liczby kancelistów.
 2. Wydział ogólnego Zgromadzenia
 Rady Stanu, składać się będzie:
 Z Vice Referendarza Redaktora proto-
 kółu ogólnego Zgromadzenia Rady
 Stanu.
 Z Sekretarza Kommissyi Instrukcyinéj.
 3. Kancellarya przyboczna składać
 się będzie.
 Z jednego Sekretarza Redaktora języ-
 ka Francuzkiego,
 Z jednego Sekretarza tłumacza języka
 Rosyjskiego,
 Z dwóch adiunktów tłumaczy,
 Z trzech Podsekretarzy.

Artykuł 16.

Kancellarya Rady Stanu mieć bę-
 dzie adiunktów honorowych, wybra-
 nych z pomiędzy młodzieńców, którzy
 skończyli nauki, i szczególnę mają za-
 lety tak z przymiotów, iako też i do-
 brych obyczajów. Lat dwa naymniéj
 pracować są obowiązani bezpłatnie.

Dyrektor Generalny będzie im wy-
 znaćwał prace, stosowne do ich zda-
 tności. Posunięcie ich, zależeć będzie
 od ich pilności. Liczba adiunktów
 honorowych, nie będzie nigdy mogła
 przechodzić liczby osób dwudziestu.

Artykuł 17.

Namiestnik Nasz osobném postano-
 wieniem przepisze porządek działania
 Kancellaryi Rady Stanu, obowiązki
 każdego w szczególności członka, i li-
 czbę zwyczajnych kancelistów.

Artykuł 18.

W nagłych czynnościach Radca Se-
 kretarz Stanu będzie mógł powiększyć

liczbę kopistów i oznaczyć im płacę z funduszków nadzwyczajnych.

Artykuł 19.

Kancellarya Rady Stanu będzie miała wyznaczony fundusz na pensye członków kancellaryi składających, iako téż na różne materialia i wydatki nadzwyczajne. Fundusz ten zostawać będzie pod bezpośrednim dozorem i zarządzeniem Radcy Sekretarza Stanu, pod administracyą Sekretarza archiwisty.

T Y T U Ł IV.

Odpowiedzialność Kancellaryi Rady Stanu

Artykuł 20.

Radca Sekretarz Stanu odpowiedzialny jest iako Naczelnik kancellaryi Rady Stanu

1. za przeistoczenie lub zataienie ex-

pedycyi, które przedstawić winien Namiestnikowi Naszemu.

2. za zmienienie decyzji Namiestnika w Radzie wydaney.

3. jeżeliby nierzetelnie wyluszczył interest Namiestnikowi przełożony.

Artykuł 21.

Równa odpowiedzialność przywiązana jest do urzędu Referendarza Stanu, Sekretarza głównego Rady Stanu, w tém co się tycze attribucyów Rady.

Artykuł 22.

Dyrektor Generalny staie się równie odpowiedzialnym za niedozor kancellaryi, iey porządek i pilność, zaległość expedycyi, lub ich zatracenie. Wszystkie zaś członki kancellaryi Rady Stanu, w czém do którego należy odpowiedzialni są Dyrektorowi Generalnemu,

Artykuł 23.

Wykonanie niniejszhey naszéy uchwa-

Iy która w Dzienniku praw umieszczoną mieć chcemy, Władzom Rządowym wczém do której należy polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 51. Stycznia 12. Lutego 1817.

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady.

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Dzień ogłoszenia d: 15. Kwietnia 1817 Roku

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Chcąc na zawsze umorzyć zatargi, które z powodu pobierania dziesięcin między Właścicielami Ziemiańskimi i Duchowieństwem rodzić się zwykły; po wysłuchaniu zdania Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Każdy posiadający grunt dziesięcinie wytyczney podległy, zamieścić ją może na inny rodzaj należności, podług prawideł niżej przepisanych.

Artykuł 2.

Żadający zamiany dziesięciny wytyczney, podaje oświadczenie swoje na piśmie Biskupowi miejscowemu i Kommissyi Woiewódzkiey, którzy do téy czynności wyznaczają po iednym Kommissarzui.

Artykuł 3.

Kommissarze ci, lub ieden z nich gdyby drugi wterminie oznaczonym nie zjechał na grunt, w przytomności właściciela dziesięciny, takową oznaczają według sześcioletnich registrów zbioru zboża, z których średniéy proporcji roczny plon ustanowią.

Gdzieby registrów nie było, rozmiar gruntu ornego ma być nakazany. Biegli gospodarze od stron obrani ilość wysiewu i zbioru podług gatunku ziemi ustanowią z potrąceniem ugoru.

Mając wyciąg rocznego zbioru średniego

a.) Podług dostarczonych sobie cen zbóż z 25. lat poprzedzających od Kommissyi Woiewódzkiey, średnią z nich wziętą ceną ztaxują każde ziarno.

b.) Wszystkie te ziarna na żyto zredukują, a to, dzieląc summę ogólną powyżey (*iak sub a.*) ustanowioną, przez cenę żyta.

c.) Z ustanowionéy w tym sposobie ilości korcy żyta, połowę na wydatki gospodarskie potrąca, a z drugiéy połowy, tyle korcy ile ich potrzeba (podług ustanowionéy *ut sub a.* taxi) na opłacenie ciężarów publicznych, odcinają.

d.) W tym sposobie opłacanie ciężarów publicznych zostanie przy właścicielu ziemi, a duchowny, z pozostałéy ilości korcy żyta, dziesiątą część pobierać będzie, iako dochód żadnemu ciężarowi publicznemu nie uległy.

Artykuł 4.

Gdyby strony zgodziły się na oddawanie dziesięciny w ziarnie, wtedy liczba korcy, jaką oznaczają Kommissarze, oddawaną będzie co rok w miesiącu Listopadzie.

Artykuł 5.

Jeżeli by zaś strony zgodziły się na ilość pieniężną odpowiadającą postanowionej ilości korcy żyta, podług ceny przez Kommissarzów ustanowionej, taka ugoda trwać tylko ma lat 25. po upłynieniu których, odnowioną będzie, nie co do ilości ziarna, lecz co do ilości pieniędzy, podług ceny średniej z 25. lat poprzedzających.

Artykuł 6.

W obudwóch przypadkach Artykułem 4. i 5. obiętych, oddawanie umówionej dziesięciny ma być

wa-

warowane bez względu na żadne klęski

Artykuł 7.

Dziesięcina, która teraz w zbożu pod tytułem *Meszne* oddaie się, iako też, która, z ugod teraz przepisanych w ziarnie, będzie powinna być opłacaną, na pieniężną być może również zamienioną na żądanie właściciela podług prawidła w Artykule 5. wyrażonego.

Artykuł 8.

Ugody o zmianę dziesięcin przez Kommissyą Obrządków Religijnych i Oświecenia Publicznego za poprzeczną opinią Biskupa zatwierdzone zostaną.

Artykuł 9.

Na razy będą ponawiane ceny zbożowe targów 25. lat poprze-

Tom III. Do Nru 12.

12

dniach, stosownie do Artykułu 5. działać się to będzie za pośrednictwem Kommissarzy od Kommissyi Woiewódzkiej, i Biskupa mieyscowego na ten koniec wyznaczonych.

Artykuł 10.

W przypadku różności zdań między Kommissarzami, Kommissya Woiewódzka zadecyduje, z wolnym odwołaniem się przez strony, do Kommissyi Obrządków Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Artykuł 11.

W tych mieyscach, gdzie za czasów dawnego Rządu Polskiego, Duchowni dziesięciny pieniężne do taryffy lustracyney roku 1789 podali, nie mogą już żądać dziesięciny snopowey, lecz kontentować się mają opłatą pieniężną taką, iaka w pomienioney taryffie iest zapisana.

Utrzymują się wszelkie compositi

wieczne dotąd pod którymkolwiek z poprzedzających Rządów prawnie podług warunków pod Artykułem 7. położonych uczynione.

Artykuł 12.

W dobrach naszych Korony, Narodowych i Skarbowi powróconych, zamiany dziesięcin, podług przepisów artykułów powyższych, mają być skuteczne.

Artykuł 13.

Te tylko grunta, które dotąd ciężarowi dziesięciny podlegały, i na potem podlegać mu mają, bez względu na wyznanie Religijne właściciela, a wszelkie nowiny, wolnemi od tegoż na zawsze mieć chcemy, które po ogłoszeniu niniejszego Postanowienia, wydobyte będą.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw

umieszczoném bydź ma, Komis-
syom Rządowym w czém do któręy
należy polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 13 Mar-
ca 1817 roku.

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla.

Minister Sekretarz Stanu.

Ig. Sobolewski.

(L. S.)

Zgodno z Oryginałem.

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski

Zastępca Sekretarza Jeneralnego

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 3. Maia 1817 Roku

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożęy Łaski ALEXANDER I.

Cesarz *W*szzech Rossyi, Król Polski.

etc. etc. etc.

Cheąc uchylić trudności, iakie się
okazują w podziałach funduszów edu-
kacyinyh, zabezpieczonych na do-
brach przeciętych granicą między na-
szém Państwem Rossyjskiém a Króle-
stwem Polskiém, i względem podzia-
łu takowych funduszów, pomiędzy
właściwe Rządy, pewne położyć pra-
widła, po wysłuchaniu Naszëy Rady
Stanu, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Wszelkie fundusze edukacyjne za-
bezpieczone na dobrach lub innych

własnościach, przeciętych granicą między Prowincjami Naszego Państwa Rossyjskiego, a Królestwem Polskiem, będą podzielone między oba Rządy w proporcji wartości i dochodów części dóbr lub własności, granicą przedzielonych.

Artykuł 2.

Kommissarze z obu stron wyznaczeni, będą sobie mieli polecone oszacowanie wartości, i dochodów wzajemnych części dóbr granicą przeciętych, i stosowny rozdział funduszków edukacyjnych, między oba Rządy. — Taryffa podatku ofiary na Sejmie 1789 uchwalona, służyć im będzie w téj mierze za prawo.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma

bydź umieszczoném, Namiestnikowi Naszemu i Kommissyi Oświecenia Publicznego, polecamy.

Dań w Petersburgu d. ^{30 Marca}_{11 Kwietnia} 1817.

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego.
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 30. Maja 1817. roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Chcąc połączyć wszelkie śródki
mogące się przyłożyć do dzwignienia
przemysłu i handlu w Naszém Kró-
lestwie Polskiem, na przedstawienie
Kommissyi Spraw Wewnętrznych
i Policyi, postanowiliśmy i stanowie-
my co następuje:

O Izbach handlowych i rękodziel-
niczych.

Artykuł 1.

W mieyscu Rad handlowych tera-
źniejszych, będą ustanowione w War-
szawie, w Kaliszu, w Płocku i w Lu-
blinie, Izby handlowe i rękodzielni-
cze.

Artykuł 2.

Te Izby składać się będą, War-
szawska z ośmiu, a innych miast, ka-
żda z czterech członków.

Artykuł 3.
Wybór tychże członków dźiać się
będzie iak następuje:

Prezydent lub Burmistrz każdego
z miast wyżey rzeczonych, zgroma-
dzi w dniu wyznaczonym przez
Kommissyą Spraw Wewnętrznych
i Policyi, kupców i rękodzielników
znacznieyszych miasta, i wezwie ich do
przystąpienia do wyboru wzmianko-
waney liczby członków, których lista
podpisana przez Prezydenta w stoli-
cy, będzie bezpośrednio Kommissyi
Spraw Wewnętrznych i Policyi prze-
słaną; z innych zaś miast, listy pod-
pisane przez Burmistrzów dochodzić
będą też Kommissyą, za pośredni-
ctwem właściwych Kommissyy Woje-
wódzkich. Za kupców i rękodzielników
znacznieyszych uznanemi będą między
naydawnieyszymi kupcami i rękodziel-
nikami ci, którzy są znani z rzetelno-
ści swéy i rządności, i którzy kre-
dytem swym się zalecaia.

Artykuł 4.

Pomienione Izby odnawiane będą co
lat trzy w połowie swych członków,
wyjąwszy przypadki w którychby lub
śmierć lub oddalenie się którego z

członków, wymagało nadzwyczajnego wyboru przed ustanowionym terminem.

Artykuł 5.

Porządek wychodzących, losem oznaczony będzie w trzech pierwszych latach. Ci mogą być na nowo obrani.

Artykuł 6.

Izby wybiorą Prezesów swych z pomiędzy członków.

Artykuł 7.

Obowiązkiem ich będzie:

1. Wskazywać Rządowi przeszkody wstrzymujące wzrost handlu, przemysłu i rękodzieł.
2. Podawać środki do uchylenia tychże przeszkód.
3. Wskazywać sposoby zdolne dać zbawienny popęd handlowi, przemysłowi i rękodzielnictwu.

Artykuł 8.

Izby przełożenia swe Komisji Spraw Wewnętrznych i Policji czynić będą. Obowiązane są odpowiadać na wszelkie wezwania bądź Prezydenta miasta, bądź Komisji Wojewódzkich, zmierzające do osiągnięcia jakowych objaśnień w przedmiocie handlu, rękodzieł, kunsztów i rzemiosł.

O Radzie ogólnej handlu i rękodzieł.

Artykuł 9.

Będzie przy Komisji Spraw Wewnętrznych i Policji ogólna Rada handlu i rękodzieł.

Artykuł 10.

Rada ta składać się będzie z ośmiu członków.

Artykuł 11.

Izby handlowe i rękodzielnicze wzmiankowanych miast obiorą, większością głosów, dwunastu Kandydatów, to jest: sześciu w Warszawie, a po dwóch w każdym z rzeczonych trzech innych miast.

W liczbie Kandydatów umieszczonymi będą mogli być ci tylko, co w Warszawie są zamieszkałymi, lub też ci którzy dla narad z innymi członkami, będą mogli raz do roku przynajmniej tamże zjeżdżać.

Listy tych Kandydatów będą Komisji Spraw Wewnętrznych i Policji przesłane; lista Kandydatów Warszawska za pośrednictwem Prezydenta stolicy, a innych miast za pośrednictwem Komisji Wojewódzkich. Komisya Spraw Wewnętrznych

trzných i Policyi Namiestnikowi Naszemu też listy prześle, ktoren ze dwunastu podanych Kandydatów ośmiu mianować będzie.

Artykuł 12

Rada ogólna wybierze sobie Prezesa z pomiędzy swych członków.

Artykuł 13.

Oprócz przepisanych Izbow handlowym i rękodzielniczym obowiązków, Rada ogólna winna będzie dawać objaśnienia i tłumaczenia; tudzież zbierać się na posiedzenia, ilekroć Kommissya Spraw Wewnętrznych i Policyi osądzi tego potrzebę.

Szczególne rozporządzenia.

Artykuł 14.

Prezydent lub Burmistrz obowiązani są wyznaczyć miejsce na posiedzenia Izby i Rady ogólnej, iako też opatrzyć je w materialia piśmienne z kassy municypalnej.

Artykuł 15.

Oprócz członków zwyczajnych, każda Izba mieć będzie członków przybranych.

Kommissye Wojewódzkie podadzą do potwierdzenia Kommissyi Spraw

Wewnętrznych i Policyi, Kandydatów na członków przybranych, których wybiorą pomiędzy właścicielami gruntowemi, zalecającemi się z przemysłu swego lub handlu, równie iak pomiędzy kupcami i rękodzielnikami innych miast Województwa, w równéj liczbie iak członki zwyczajne.

Artykuł 16.

Każda Izba w ogóle swych członków zwyczajnych i przybranych zebrana, odprawiać będzie, na wezwanie i pod kierunkiem Prezesa Kommissyi Wojewódzkiej, corok dwa ogólne posiedzenia w stołeczném mieście Województwa, to jest mianowicie 1. Kwietnia i 1. Października.

Artykuł 17.

Prezes Kommissyi Wojewódzkiej wnosić będzie przedmioty do roztrząsania Izby, podług potrzeby. Każden z członków może prócz tego czynić wnioski, poczem Prezes odroczy posiedzenie, i prześle Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi protokół treść narad obeymniający.

Artykuł 18.

Rada ogólna również odprawiać będzie, na wezwanie i pod prezyden-

oya Radcy Stanu Dyrektora generalnego Wydziału handlu, przemysłu i kunsztów, dwa posiedzenia do roku, to jest 1. Maia i 1. Listopada. Oprócz zwyczajnych członków, będzie mogła Kommissya Spraw Wewnętrznych i Policyi na takowe posiedzenia wezwać właścicieli, którzy się swym handlem lub przemysłem zalecać będą, a to w liczbie wyrównywiającej połowie członków Radę składających.

Artykuł 19.

Rada ogólna będzie powinna wygotować na te posiedzenia najważniejsze swe propozycje, i roztrząsać na nich będzie propozycje iakie Radca Stanu miałby do wniesienia. Kommissya Spraw Wewnętrznych i Policyi przesła Namiestnikowi Naszemu Protokół posiedzenia.

Artykuł 20.

Członki Izb i Rady ogólnej, którzyby okazali gorliwość i znamienite talenta, mogą na podanie Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi otrzymać zaszczytny tytuł Radców handlowych lub rękodzielniczych, stosownie do wydziału przemysłu, któ-

remuby się pomyślnie i z korzyścią dla kraju oddawali.

Artykuł 21.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczonem, Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Dan w Petersburgu 30. Marca 11. Kwietnia 1817 r.

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.

Minister Sekretarz Stanu

(podp.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 30 Maia 1817. roku.

WAP KINNIEDZ

Nro 13.

Tom trzeci.

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Wurządzeniu względem paszportów zagranicznych, przez Nas pod dniem 31. Grudnia roku 1815 wydaniem, zastrześliśmy w artykule pierwszym, iż paszporta w Państwo Rosyjskie służyć mające, podpisem Naszym zatwierdzonemi być powinny: kiedy wszelako Najjaśniejszy Cesarz i Król dając nowy dowód łaskawości dla poddanych swych Króle-

stwa Polskiego, wziawszy pod rozważę rapport Nasz pod $\frac{1}{2}$ Lutego r. b. sobie złożony, oświadczyć raczył, iż jest zamiarem Jego rozciągnąć i do Królestwa Polskiego przepisy swego ukazu w Petersburgu pod 13. Lutego v. s. roku bieżącego, względem związków poddanych Rosyjskich z obcymi krajami wydanego, i Nas do ogłoszenia w téj mierze Uchwały stanowiącej upoważnił, przeto na mocy takowego upoważnienia, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Dyrektor Policji Generalnej Królestwa w Kommissji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, który na mocy powyższego Urządzenia pod 31. Grudnia 1815 zapadłego, wydawał paszporta za granicę z swym podpisem, a w Państwo Rosyjskie za Naszym zatwierdzeniem, może sam takowe paszporta do Rosyi, zaczynając od dnia 1. Lipca roku bieżącego, w zwykłej formie na papierze stęplowym złotych sześć wydawać.

Artykuł 2.

Również i Prezesi Kommissy Woiewódzkich (wziawszy Prezesa Kommissji Woiewództwa Mazowieckiego, iako pod bokiem Dyrektora Policji Generalnej zostającego) iak do innych krajów obcych, tak i w Państwo Rosyjskie paszporta na papierze stęplowym złotych sześć, zaczynając od dnia 1. Lipca roku bieżącego, wydawać mogą, ale tylko osobom w ich Woiewództwach osiadłym lub zdawna zamieszkałym, z zachowaniem wszelako potrzebnej w téj mierze ostrożności.

Artykuł 3.

Poddani Rosyjscy opatrzeni w paszporta Gubernatora Woienego, Generał Gubernatora lub Gubernatora Cywilnego, będą mogli bez żadnej przeszkody wjeżdżać lub wchodzić w granicę Królestwa, z warunkiem iż takowe paszporta, przy wjeździe lub wchodzie, przez Urzędy pograniczne celne Królestwa wizowanemi być powinny, czego bliższe dostrzeganie tym-

że Urzędowi pogranicznemu celnemu Królestwa iak najmocniéj poleca się.

Artykuł 4.

Cudzoziemiec chcący przejeżdżać przez Królestwo Polskie do Państwa Rossyjskiego, powinien mieć paszport od Ministra lub Agentu Rossyjskiego przy dworze kraiu z którego przybywa onemuż wydany. Gdyby zaś iechał z miast lub mieysc gdzie nie masz Posła lub Konsula Rossyjskiego, opatrzone być powinien w paszport do Rossyi, przez Gubernatora mieysca tego lub też Generalnego Rządę onemuż służący. Paszporta podpisane przez Urzędników powyższym podległych, iako to Kommissarzy Ziemskich, Landratów, Magistraty miast, do wjazdu w Państwo Rossyjskie żadney wagi mieć nie mogą, i przybywający za takimi przez granicę Polską w kraj Rossyjski wpuszczony niebędzie.

Artykuł 5.

Że zaś Najjaśniejszy Cesarz i Król raczył artykuły traktatu Wie-

deńskiego, między Sobą a Cesarzem Jegomością Austrii, i Królem Jegomością Pruskim zawartego, co do posiadłości granicami przeciętych, rozciągnąć i do obywateli i mieszkańców Królestwa Polskiego w podobnym przypadku co do granicy Rossyjskiej zostających, chcąc przeto przyspieszyć skutek tego dobrodziejstwa, Instrukcyą byłym Dyrektorem Skarbu dla Oficjalistów pogranicznych, i względem postępowania sobie z posiadłościami obywateli różno-rządowych od ściany Austriackiej i Pruskiej, przez Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu pod dniem 13. Lutego 1816 wydaną, a przez Nas w dniu następnym potwierdzoną, nie mniéj powtorną Instrukcyą przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi, oraz Przychodów i Skarbu, dla Władz pogranicznych Policyjnych i komór celnych nad-granicznych pod 27. Maia roku 1816 przepisaną, a przez Nas tegoż dnia potwierdzoną, i do granicy od ściany Państwa Rossyjskiego we wszystkiém zastosowaną mieć chcemy.

Artykuł 6.

Dawniejsze Urządzenia względem Paszportów zagranicznych, w czém nie są niniejszém postanowieniem uchylone, w całej ich mocy zachowujemy. Uskutecznienie tego postanowienia Kommissyom Rządowym Spraw Wewnętrznych i Policyi, oraz Przychodów i Skarbu, w czém do której należy polecamy, i oneż w Dzienniku Praw umieszczone mieć chcemy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyiney dnia 6. Maia 1817 r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi

(podpisano) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 11. Czerwca 1817 roku.

W Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy iż w kraiach Królestwa Polskiego znajdują się liczne poszlaki rud, miedzi, ołowiu, srebra, tudzież soli, zważywszy iż takowe płody są pierwszemi potrzebami, a przede istotną częścią dobra publicznego, chcąc więc zachęcić podejmujących się kopalń i fabryk górniczych do odkrycia i wynaydowania tych rzeczy

kopalnych; na przełożenie Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji, po wysłuchaniu zdania Rady Stanu w ogólném zebraniu, postanowiliśmy i stanowiemy.

Artykuł 1.

Niżeli ogólne przepisy górnicze przez Najiasniejszego Pana postanowionemi zostaną, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji jest upoważniona do wydawania pozwoleń (Schurff-brief) do wynajdowania i odkrycia warstw, żył, gniazd, lub pokładów rud kruszczowych wyżey wymienionych; bez takowego upoważnienia, nikt prócz właściciela gruntu, podobnych robot przedsiębrać nie może.

Artykuł 2.

Pozwolenia udzielane będą tylko na takie miejsca, gdzie jest podobieństwo albo pewne poszlaki, podług prawideł Geognozyi, iż powyższe

kruszcze i płody mineralne znajdować się mogą, które pod żadnym pozorem do domów, budynków, dziedzińców, ogrodów, łąk i gruntów obsianych rozciągać się nie mają.

Właściciele gruntu, gdy przez własne podobne roboty wynaydą wymienione minerały na swym własnym gruncie, uwiadomić o tém Dyrekcyą Górniczą są winni.

Artykuł 3.

Pozwolenia takowe udzielanemi bydz mogą iedynie tylko na pewne punkta, na pewne części iakiego pola, na pewne części iakiéy góry, lub iakiéy doliny. Udzielane bydz tylko mogą osobom, którym Dyrekcyja Górnicza wyda zaświadczenia, iako posiadają praktyczne w sztuce górniczéy wiadomości, a które oraz złożą dowody, że są w stanie zaręczenia za mające się przez nich opłacać wynagrodzenia właścicielom gruntu.

Artykuł 4.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji, pozwolenia takowe nie na dłuższy czas iak na trzy miesiące wydawać będzie.

Artykuł 5.

Pozwolenie do czynienia prób górniczych, z którym, przed rozpoczęciem onych, u zwierzchności miejscowey podejmuiący się meldować powinien, służy mu tylko na czas oznaczony. Po upłynieniu tego czasu, przed uzyskaniem nowego pozwolenia, podejmuiący się żadnych dalszych prób czynić nie iest mocen.

Artykuł 6.

Utrzymywana będzie w Biórze głównéj Dyrekcyi Górniczéj księga zaświadczeń, a w Biórze Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji księga pozwoleń, w których takowe zapisanemi bydź mają.

Artykuł 7

Podeymuiący się na mocy uzyskanego pozwolenia szukać minerałów pomienionych, obowiązany iest właścicielowi gruntu, podług umowy, wynadgrodzić naprzód pożytek na powierzchni ziemi przez to utracić się mogący. Wreszcie gdy strony dobrowolnie nie zgodzą się, Kommissya Woiewódzka stosownie do przepisów ogólnych, przez biegłych podług słuszności wynadgrozdzenie takowe ustanowi, którem właściciel gruntu kontentować się winien.

Artykuł 8.

Każdy kruszco-śledzący powinien wyrobiska swoje, w których nic nie znalazł, na powrót zarzucić i zarównać; a ieżeli tego niedopełni, podpadnie karze złotych sto pięćdziesiąt, i do zasypiania wyrobiskow przymuszony będzie.

Artykuł 9.

Takie zaś wyroby, w których

kruszców, soli lub innych płodów mineralnych warsztwy, żyły, pokłady, lub źródło wynaleziono, powinny zostać odkrytemi, i Główna Dyrekcyja Górnicza o tém bydź uwiadomiona.

A r t y k u ł 10.

Między właścicielem gruntu a wynalazcą kruszców następujące zachowane będą prawdziwa:

1. Właściciel gruntu ma pierwszeństwo do wyrabiania sam na swój zysk miny, za poprzedniczym wynagrodzeniem kosztów szukania, albo przypuszczając wynalazcę do trzeciéj części akcyów na sto akcyi podzielić się mającý kopalni.
2. Jeżeli właściciel gruntu sam nie bierze antreprzyzy, ale wynalazca kruszców, na ten czas;
 - a.) Właściciel ze stu akcyi będzie miał iedną trzecią część, to jest $33\frac{1}{3}$ akcyi.
 - b.) Prócz tego będzie pobierał pięć procentów czystego zysku wszystkich akcyi.
 - c.) Budynki iakieby się na tym

gruncie znaleźć mogły, udzielnie ocenione i opłacone mieć będzie.
d.) Będzie miał pierwszeństwo przy dostawieniu efektów, materyałów i fur przed wszystkimi innemi za cenę innym równą.

A r t y k u ł 11.

Mina raz odkryta i uznana za kwalifikującą się do eksploatacyi, zaniedbaną bydź nie może z względu użyteczności publiczney.

A r t y k u ł 12.

Jeśli tak właściciel sam gruntu, iako i wynalazca na nim kruszców, niebędą w stanie wyrabiania odkrytéj miny, a Rząd na rzecz swoją lub przez antreprenera wyrabiać ią pożyteczném osądzi, w ten czas zysk ogólny tak się rozdzielać ma:

- a.) Właściciel będzie pobierał pięć procentów zysku, począwszy od czasu wyrabiania metalu, bezwzględnie na kosztą poprzedniczo łożone.
- b.) Wynalazcy waruie się toż samo

prawo współnictwa z antrepriżą,
iakię mu służyło w artykule 10.
z właścicielem.

c.) Reszta korzyści na rzecz antrepriży ma zostawać.

Artykuł 13.

Wykonanie i dopełnienie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczonem być ma, Kommissyom Rządowym, w czym do której należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyiney dnia 6. Maja 1817. r.

(podpisano) ZAJĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji

(podp.) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 11. Czerwca 1817 roku.

w Imieniu Najjasniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc etc etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy iż w stosunku do umowy iaka między Kommissarzem Królewsko — Polskim, a Kommissarzem Królewsko — Pruskim w dniu 22. Marca roku bieżącego zawartą została, punkt iey pierwszy dopełnionem iuż został; zważywszy, iż wykonanie punktu drugiego oneyże nieodzownie potrzebnem iest, na przedstawienie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, roztrząsnawszy zarazem osnowę rapportu Kommissarza w dniu 24. zeszłego miesiąca w téy mierze Nam zdanego, postanowiliśmy i stanowiemy co następuje:

Tom III. Do Nru 13.

Artykuł 1.

Dyrekcya Jeneralna funduszów Konwencya Wiedeńska na rzecz Skarbu Królestwa Polskiego przekazanych, wyda niezwłocznie do wszystkich w ogół właścicieli dóbr Tabellą Nro 1. przez wspólnych Kommissarzy podpisaną wyszczególnionych, odezwę podług załączonej tu formy, i ogłosi takową tak przez gazety Warszawskie, iako też przez Dzienniki Woiewódzkie. — W skutku zaś ogłoszenia takowego, prześle każdemu z wymienionych właścicieli dóbr, szczegółowe wezwania, obejmujące zarazem obrachunek dokładny należności od tychże właścicieli dóbr przypadających. Wezwania takowe szczegółowe odesłane być winny przez pośrednictwo Trybunałów Woiewódzkich do dóbr odłożonych, i obowiązkiem jest każdego z Trybunałów Woiewódzkich dowody wręczenia iak najszybciej Dyrekcyi Jeneralnej odesłać. —

Artykuł 2.

Którąkolwiek z dłużników w

czasie pięciomiesięcznym od dnia wręczenia mu szczegółowego wezwania i obrachunku rachować, niepoda Dyrekcyi Jeneralnej i nieudowodni excepcyi swych, i jeśli by iakowe miał, przeciw temuż obrachunkowi; tak uważanym być winien, iak gdyby przeciw obrachunkowi teyże Dyrekcyi nie wcale do nadmienia nie miał, i żaden zgoda względ na czynione później excepcye dawanym nie będzie.

Artykuł 3.

Gdy przed ustanowieniem ostatecznym powyższego obrachunku, żadne deklaracye względnie przystępowania do dobrodzieystw przyjmowane teraz być nie mogą, zaczem w miejsce deklaracyi takowych obowiązany jest każdy z dłużników chcący uzyskać prawo do tychże dobrodzieystw, iednoroczną prowizyą iaka od kapitału przez niego dłużnego podług osnowy pierwiastkowego obligu należy się, nadal w ciągu miesięcy pięciu od daty wręzonego szczegółowego wezwania

rachuiąc, do kassy Jeneralnéy poborów Królestwa Polskiego w Warszawie wnieść i zapłacić, a to pod utratą wszelkich goła dobrodziejstw.

Artykuł 4.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, poleci Sądom Cywilnym, oraz Sądom Pokoju, aby te z urzędu na to baczość zwracały, iżby nieletni, bezsamowolni, lub też prawem za nieprzytomnych uznani właściciele dóbr, oraz massy pod zbieg wierzycieli poddane, do których dobra długami tabellą Nro I. obiętemi obciążone należą, dobrodziejstw dłużnikom summ podobnych dozwolonych, nie utracili.

Wykonanie niniejszego postanowienia Naszego, które w Dzienniku Praw umieszczoném bydź ma, Kommissyom Rządowym Sprawiedliwości, oraz Przychodów i Skarbu, niemniéj Dyrekcyi Jeneralnéj Administracyi

funduszków Skarbowi Królestwa Polskiego przekazanych, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 13. Maia 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Zastępca Ministra Przychodów
i Skarbu (podpisano) Badeni.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podp.) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 25. Czerwca 1817 r.

w Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

W zamiarze zachowywania pewney i stałej zasady w poborze, przepisanej prawem 1811 opłaty stęplowey od Nominacyi i patentów na urzędy i funkcye publiczne; na przedstawienie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu i po zasięgnięciu zdania ogólnego zebrania Rady Stanu, w skutek obawioney Nam w tym przedmiocie woli Najjaśniejszego Pana, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Gdy ściąganie zaległości opłaty stęplowey od Nominacyi i Patentów,

wielkim podlegałoby trudnościom, tak dla zaszłych zmian w Administracyi Kraiowey, iako też z powodu śmierci lub przeyscia pod obce panowanie wielu tego rodzaju dłużników; gdy wreszcie dla zaprowadzoney oszczędności w wydatkach publicznych i z powodu zmniejszenia płacy pozostałym w służbie urzędnikom publicznym, wymaganie uiszczenia zaległości opłaty rzeczowney, stałoby się dla nich zbyt ciężarém; przeto wszelka z tego źródła tak od wyszłych z służby, iako też i pozostających dotąd w teyże służbie wynikła zaległość, na mocy zezwolenia Najjaśniejszego Pana, umarzają się.

Artykuł 2.

Wszyscy ci którzy odtąd a zwłaszcza po dniu ogłoszenia niniejszego postanowienia nominowani będą i obięci prawem seymu 1811 r. §. 16. pod Litt. B. i z kass publicznych pensye, żółd, kompetencyą lub iakiegokolwiek bądź tytułu płacę pobierający, obowiązani są do opłaty stęplowey od Nominacyi lub Patentu, stosownie do

przepisów tegoż prawa i w proporcji wyznaczonéj im rocznéj płacy, a mianowicie:

- a). Wymienieni w Artykule 30. Ustawy Konstytucyjnéj Urzędnicy i Oficjaliści mogący być w każdym czasie odwołanymi, płacić będą po dwa od sta na raz.
- b). Obieci zaś Artykułem 110. i 141. teyże Ustawy Urzędnicy, na urzędach lub funkcyach dożywotnie nominowani, tudzież Jenerałowie, płacić będą po dwanaście od sta na ieden raz w ratach miesięcznych, w ciągu roku iednego.
- c). Każdy Senator nowo nominowany, od patentu złotych polskich tysiąc na raz zapłaci.

Artykuł 3.

W postępowaniach z podwyższeniem płacy, opłata stęplowa od przybyléj ilości płacy lub dochodu, w przepisanej w powyższym artykule proporcji, składaną bydź ma.

Artykuł 4.

Zadna kassa publiczna płacić niema nikomu, pod odpowiedzialnością, pensyi, żołdu lub kompetencji, jeżeli iéy wymienieni w powyższym Artykule 2. dowodu uiszczonej opłaty stęplowéj nie okażą.

Artykuł 5.

Celem utrzymania potrzebnéj opłat tego rodzaju kontroli, Senat, Kommissye Rządowe, Minister Sekretarz Stanu, Izba Główna Obrachunkowa, Prokuratorya Generalna, niemniéy Radca Sekretarz Stanu, podadzą Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, dezygnacyą imienną członków Rady Stanu, tudzież członków i osób ich biora i podwładne im urzędy, do dnia ogłoszenia niniejszego postanowienia składających. Następnie zaś co kwartał podobne dezygnacye, zaszle odmiany wykazywać mogące, teyże Kommissyi Rządowéj przesyłać maia.

Artykuł 6.

Wykonanie niniejszego Postanowie-

nia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, wszystkim Kommissyom i Władzom Rządowém, w czém do której należy, polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyinėj dnia 17. Maia 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Zastępca Ministra Przychodów
i Skarbu (podpisano.) Badeni.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podp.) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podp.) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 25. Czerwca 1817 Roka.

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważając, iż przepisy postanowienia Naszego z dnia 27. Lutego r. z. wstrzymujące bieg spraw własności publicznej tyczących się, zamierzone były iedynie do usposobienia dokładnej dla skarbu, gmin, miast, funduszów duchownych i instytucyj publicznych obrony w tychże sprawach; zważając daléy, iż lubo ustanowienie Prokuratoryi Generalnej prowadzi do takowego zamiaru, iednakże magistratura ta, nowo utworzona, dostatecznego czasu potrzebuie, aby postawioną była w możności przygotowa-

nia dokładnych obron w tak znaczney liczbie processów; zastanawiając się razem z drugiéy strony nad niedogodnościami, iakie nietylko dla prywatnych stron, ale téż i dla Skarbu, gmin, miast i publicznych instytutów wynikaćby mogły, gdyby nieograniczone spraw ich zawieszenie nadto długo trwać miało; po wysłuchaniu zdań ogólnego zebrania Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Zawieszenie spraw własności publiczney tyczących się, wyżéy wymienioném postanowieniem Naszém z dnia 27. Lutego r. z. zaprowadzone, ustaje zupełnie z dniem 1. Stycznia roku przyszłego 1818. z zastrzeżeniem iednakże warunków, następniemi niniejszego postanowienia artykułami wskazanych.

Artykuł 2.

Prokuratorya Generalna (za otrzy-

maném od właściwéy Kommissyi Rządowéy upoważnieniem) będzie mogła przed wyściem rzeczonego terminu wprowadzić w bieg wiszącą albo nowo rozpocząć nie wytoczoną ieszcze, każdą własności publiczney dotyczącą się sprawę, czyli ta z powództwa, czyli z zapozwania przypada, bądź w Sądownictwie zwyczajném, bądź w Sądownictwie sporu Administracyjnego.

Artykuł 3.

Strona prywatna, któraby po pierwszym Styczniar. 1818 zechciała na mocy niniejszego postanowienia Naszego, przywrócić w bieg iakową zawieszoną sprawę, z rodzaju tych, które pod obronę Prokuratoryi Generalney podpadaia; mocną iest, przed upłynieniem nawet powyższego terminu, wydać zapozwy tak Prokuratoryi Generalney, iako i stronie pryncypalnéy, a oraz skutecznić wszelkie należne komunikacye, dla wprowadzenia sprawy potrzebne. W pis atoli sprawy

i wprowadzenie iéy, nastąpić nie może aż po 1. Stycznia roku 1818.

Artykuł 4.

Prokuratorya Generalna skoro uzna, iż przygotowanie obrony dokładnéy, w iakimkolwiek nowym lub w bieg przywróconym processie, i zgromadzenie potrzebnych do niéy materyałów, wymaga dłuższego czasu; będzie miała prawo, żądać dylacyi aż do sześciu miesięcy. W przypadku koniecznéy potrzeby upoważnioną jest do żądania drugiéy, a następnie i trzeciéy półrocznéy dylacyi, które każdy Sąd na wyraźne żądanie Prokuratoryi Generalnéy, w każdéy sprawie dozwolić powinien. Jeżeli zaś zaszła kiedy potrzeba dłuższéy nad te trzy dylacye przewłoki, naówczas udzielenie takowéy, zależeć będzie od uznania Sądu. Rozporządzenie to względem dylacyów, trwać ma do czasu zaprowadzenia nowéy procedury sądowéy.

Artykuł 5.

Gdyby w któreykolwiek sprawie przez prywatną stronę z mocy niniejszego postanowienia po 1. Stycznia 1818 r. wprowadzonéy, zachodził iakowy przedmiot z liczby tych, które artykułem 10 postanowienia Królewskiego z daty ^{20. Września} _{1. Października} r. z. z pod zwyczajnego sądownictwa, wyłączone zostały, na ów czas obowiązkiem będzie każdego Sądu wstrzymać się od decyzji

Artykuł 6.

Prokuratorowie Królewscy przy sądach i ich zastępcy, obowiązani są z przeznaczenia swego, dawać szczególniejszą bacność na sprawy przez Prokuratoryą Generalną bronione, i wnioskami z urzędu popierać interes publicznych własności, a oraz iść w pomoc obronie, iaka z polecenia Prokuratoryi Generalnéy przez iéy obrońców czynioną będzie. Obowiązek czuwania w Sądzie Naywyższéy

Instancyi nad prawném publicznych własności bezpieczeństwem, należeć będzie (w myśl artykułu 6 tymczasowéy rzeczonoego Sądu organizacyi w dniu 21. Września r. 1815 wydany) do Sędziego Referuiącego.

Wykonanie niniejszego postanowienia które w dzienniku praw umieszczoném bydz ma, Kommissyom Rządowym i Prokuratoryi Generalnéy, w czém do której należy polecamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 20. Maia 1817

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Sprawiedliwości
(podp.) *W. Sobolewski.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki*
Zgodno z Oryginalem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 28. Czerwca 1817 roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Gdy z zaprowadzeniem Kommissyi Woiewódzkich Uchwałą Namiestnika Naszego z dnia 3. Lutego roku zeszłego urządzonych, Rady Prefekturalne za byłego Rządu Xięstwa Warszawskiego exystujące, ustały, zważywszy że też Rady co do attrybucyi w przedmiocie sporów Administracyinych onym służących zastąpione bydz potrzebią; nim prawo oznaczy w téy mierze ostateczne zasady, po zasiągnięciu zdań ogólnego zebrania Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Tom III. Do Nru 13. 15

Artykuł 1.

Kommissye Woiewódzkie Uchwałą Namiestnika Naszego d. d. 3. Lutego roku zeszłego, wedle Ustawy Konstytucyney urządzone, trudnić się będą (oprócz służących im teraz attrybucyi) sprawowaniem sądownictwa w przedmiotach sporu Administracyjnego. które dawniey podług Konstytucyi Xięstwa Warszawskiego do attrybucyi Rad Prefekturalnych należało. Komplet do odbywania takowego sądownictwa składać się ma z trzech członków Kommissyi, oprócz Assessora prawnego, do którego iednak referowanie tylko sprawy należeć będzie. Członek zawiaduiący wydziałem, którego spór dotyczy się, niemoże wchodzić do kompletu. Ile razy zachodzić będzie potrzeba czynienia śledztwa albo odbierania przysięgi bądź w mieście Woiewódzkim, bądź w Obwodach, zawsze ieden z Sądowych Urzędników właściwych wezwany być do takowego aktu i odbyć go bezpłatnie na miejscu, z wynadgródeniem tylko

kosztów podróży, powinien. Wyroki Kommissyów Woiewódzkich, w których należność uznana, nie przechodzi wartości pięciudziesiąt złotych, niepodpadaia już żadnemu dalszemu odwołaniu się.

Artykuł 2.

Attrybucye Rady Stanu Xięstwa Warszawskiego co do tegoż sądownictwa sporu Administracyjnego pozostaną nadal przy dzisiejszemy Radzie Stanu Królestwa, i odbywane będą w zwykłym iey komplecie. Instrukcye takowych sporów prowadzić będzie Kommissya Instrukcyjna.

Artykuł 3.

Delegacya Administracyjna trudniąca się w zastępstwie Rady Stanu rozstrzyganiem ostatecznym sporów, przez Uchwały Naszego Namiestnika d. d. 20. Lutego i 23. Listopada, 1816 roku iey powierzonych, zastępować będzie też Radę Stanu w rozsądeniu ostatecznym spraw z mocy niniejsze-

go postanowienia Radzie Stanu attrybuowanych, a to przez przeciąg czasu, iaki od Namiestnika Naszego uznanym zostanie za potrzebny dla takowego zastępstwa.

Artykuł 4.

Urządzenia Skarbowe w Województwach Mazowieckim, Kaliskim, Płockim, i Augustowskim przy załatwieniu sporów Skarbowych zachowywane, rozciągać się będą na cały kraj Naszego Królestwa Polskiego.

Artykuł 5.

Spór przez prywatną stronę do sądownictwa Administracyjnego w przedmiotach pod toż sądownictwo podpadających, wytoczony, nie będzie mógł tamować bynajmniej biegu ni też skutku egzekucyi, która drogą Administracyjną prowadzoną być ma.

Artykuł 6.

Wszelki spór, któryby między władzą publiczną lub iakimkolwiek bądź instytutem publicznym ziednany a oso-

bą prywatną z drugiey strony o *prawo do własności* to jest *de jure* (iak np. o dziedzictwo dóbr nieruchomych, o granice, o prawa hypoteczne, o prawo do służebności) *servitutes* (o należność kapitałów lub iakichkolwiek wieczystych funduszów, o ważność tranzakcyi, testamentów lub innych autentycznych, takowe do własności prawu dowodzących aktów i t. p.) zachodził, należy do attrybucyi zwyczajnego sądownictwa, i nigdy pod żadnym pozorem podciągany być nie może pod sądownictwo sporu Administracyjnego, niniejszém postanowieniem na nowo zaprowadzone.

Artykuł 7.

Przypadki kollizyi między sądownictwem Administracyjnego sporu a sądownictwem zwyczajnym wydarzać się mogące, rozwiązywać ma Rada Stanu w przepisany komplecie swoim. Ile razy zaś w Radzie Stanu toczyć się będzie interes sporny w iakimkolwiek rodzaju, Radca Stanu Nadzwyczajny Prokurator Jeneralny i członki Kommissyi Sprawiedliwości

wezwanemi bydź mają do zasiadania
w Ogólném Zebraniu téż Rady Sta-
nu.

Wykonanie niniejszego Postano-
wienia Kommissyom Rządowym w
czém do której należy, polecamy.

Dan w Petersburgu dnia ^{30 Marca}
1817 roku. _{11 Kwietnia}

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.
Minister Sekretarz Stanu
(podp.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego
Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 27. Czerwca 1817. roku

W Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi,
Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namieśnik Królewski w Radzie Stanu.

Cheąc zapobiedz wątpliwości iaka-
by zayść mogła z powodu sporów pra-
wnych między prywatnymi a Skar-
bem Jego Cesarsko-Królewskięy
Mości Rossyiskim, lub Władzami Ros-
syiskimi w Królestwie Polskiém, na
rzecz tegoż Skarbu działającemi, po-
stanowiliśmy i stanowiemy:

iż wszelkie spory z mocy kon-
traktów, liwerunków, kaucyów
lub iakichkolwiek innych działań
między Władzami Rossyiskimi
na rzecz Skarbu Imperium Rossyy-
skiego czyniącemi a prywatnemi,
uważane tak bydź mają. iak in-
teressa tyczące się Skarbu Króle-
stwa Polskiego, i w drodze Admi-
nistracyinēy toczonemi bydź po-
winny.

Dopełnienie niniejszego postanowienia Kommissyom Rządowym w czém do której należy, tudzież Delegacyi Administracyiney i Prokuratoryi Jeneralney Królestwa Polskiego polecamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyiney dnia 10. Maia 1817 r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem.
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 27. Czerwca 1817. roku.

W Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu..

Chać ochronić mieszkańców od niebezpieczeństwa i szkód na które są wystawionemi przez pomieszkanie w budynkach rzeczywistém zawaleniem się grożących; postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Ma być natychmiast po wszystkich miastach i traktach zrobiona rewizya wszelkich domów i budynków drewnianych i murowanych, zamieszkałych lub nie, niebezpieczeństwem zawalenia grożących.

Artykuł 2.

Rewizya ta uskutecznią będzie przez Budowniczych Rządowych lub znawców przysięgłych, w przytomności Urzędnika lub Officyalisty miej-

scowego, właściciela budynku i dwóch z najbliższych sąsiadów wiarygodnych.

Artykuł 3.

Z każdej rewizyi, spisany i podpisany będzie przez wyżey wymienione osoby protokół, obeymujący powody dla których budynek niebezpieczeństwem zawalenia się zagraża.

Artykuł 4.

Protokoły w powyższy sposób spisane, z miast będą przesłane respective Prezydentom lub Burmistrzom, a z wsiów respective Kommissarzom Obwodowym.

Artykuł 5.

Prezydenci i Burmistrzowie w miastach i Kommissarze Obwodowi, po odebraniu protokołu, wezwą natychmiast właściciela budynku zawaleniem grożącego, do niezwłocznego naprawienia (jeżeli to być może) lub rozebrania onego, oznaczając na ten koniec termin najdłużey jednego tygodnia dla przytomnych właścicieli, a dwa dla nieprzytomnych.

Artykuł 6.

Gdyby właściciel się wzbraniał lub w terminie oznaczonym wezwaniu za-

dosyć nieuczynił, Prezydenci i Burmistrzowie w miastach, a Kommissarze Obwodowi po wsiach, każą z Urzędu rozebrać budynek uznany za grożący niebezpieczeństwem zawalenia się, sprzedadzą materiały przez publiczną licytacją, zaspokoją z zebranych funduszów kosztą rozebrania, pozostałe zaś pieniądze właścicielowi oddadzą, lub jeżeli budynek jest zadłużony, do depozytu sądowego złożą.

Artykuł 7.

Podobnież ma być postąpiono z budynkami, których właściciele nie są przytomni, lub które znajdują się pod Administracją sądową; w obydwóch tych przypadkach, Zarządca lub Administrator Sądowy zastąpi właściciela.

Artykuł 8.

Gdyby właściciel, zarządca lub Administrator Sądowy usuwał się od podpisania protokołu wyżey w artykule 3. wymienionego, lub zaszłemu o rozebranie budynku wezwaniu zadosyć nie uczynił, żaden wzgląd na to nie ma być miany, i w każdym przypadku budynek uznany za gro-

żący niebezpieczeństwem zawalenia się, podług prawideł artykułu 6. rozzebrany.

Artykuł 9.

Budowniczy Rządowi i władze miejscowe, za wszelkie przypadki i szkody z niedopełnienia niniejszego rozporządzenia wyniknąć mogące, są odpowiedzialni.

Uskutecznienie niniejszego Postanowienia, które ma być umieszczone w Dzienniku Praw, polecamy Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyiney d. 27. Maia 1817 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji,

(podp.) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady,

(podp.) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości,

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 2. Lipca 1817 roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Gdy Opatrzność rozmaitemi minerałami ziemię Naszego Królestwa Polskiego zbogaciła, chcąc wydobywanie onych wznieść i zachęcić talenta poświęcających się tym trudnym pracom, oraz w nich wzbudzić tego ducha jednności, za pomocą którego, owoce ich nauk i doświadczenia wzajemnie dla nich pożytecznemiby stały się;

Na przedstawienie Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji, postanowiliśmy i postanawiamy co następuje:

TYTUŁ PIÉRWSZY.

O składzie Królewskiego Korpusu Górniczego i o rangach składających go Członków.

Artykuł 1.

Będzie utworzony w Królestwie Polskiem Królewski korpus Górni-

czy, zostawać mający pod kierunkiem Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji.

Artykuł 2.

Należć będą do korpusu górniczego Urzędnicy i oficyaliści iako też i robotnicy przysięgli w kopalniach i hutach, do wydobywania płodów kopalnych lub w Administracyi kopalni narodowych, użyci.

Artykuł 3.

Będą mogli prócz tego należeć do korpusu Górniczego iako Członki honorowe, właściciele kopalni lub wydoskonalonych i znaczniejszych hut, iako i osoby wiadomościami swemi w tym wydziale, lub dziełami o Górnictwie zalecające się.

Liczyć się zaś będą w téj klasie, do której zostaną przybrani.

Artykuł 4.

Korpus Górniczy dzielić się będzie na ośm klas, według następnego porządku.

Klasa pierwsza.

Minister prezydujący w Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji.

Radca Stanu Dyrektor generalny w Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji.

Naczelnik Wydziału Górniczego w Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji.

Dyrektor w Generalnéj Dyrekcyi górnictwa (Oberberghauptmann).

Klasa druga.

1. Inspektor generalny obwodów górniczych.

2. Członki Dyrekcyi generalnéj górnictwa.

3. Członkowie honorowi.

4. Adjunkt w wydziale górnictwa w Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji.

5. Sekretarz generalny w Dyrekcyi generalnéj górnictwa.

6. Naczelnny lékarz i naczelnny chirurg.

Klasa trzecia.

1. Dozorcy w dozorstwach górnictwa.
2. Assessorowie w Dyrekcyi generalnéy górnictwa.
3. Professorowie w szkole praktycznéy górnictwa.
4. Członkowie honorowi.

Klasa czwarta

1. Kontroller kassy generalnéy.
2. Szychtmaystrowie
3. Kalkulatorowie.
4. Assessorowie inspekcji.
5. Archiwista i tłumacz Dyrekcyi górnictwa.
6. Zawiadowcy w dozorstwach.
7. Rysownicy.
8. Lékarze i chirurgowie.
9. Członkowie honorowi.

Klasa piąta.

1. Nadsztygary (Obersteiger).
2. Maystrowie w fryszerkach (hüttenmeister).
3. Expedytor w Dyrekcyi górnictwa
4. May-

4. Maystrowie machiniści.
5. Modelownicy.

Klasa szósta.

1. Starsi przy gromadach górniczych w dozorstwach (die Knappschaffts aeltesten).
2. Hutmani (Einfahrer).
4. Przełożeni nad warsztatami (Werckmeister).
4. Kopiści.
5. Dozorcy szybów (steiger).
6. Maystrowie giserscy.
7. Kowale przy kowalniach i stolarze.

Klasa siódma.

1. Gisery.
2. Pierwsi hutnicy.
3. Mierzacze.
4. Maystrowie hamernicy.
5. Instruktorowie.
6. Machiniści.

Klasa ósma.

- Górniki, czeladź górnicza;
Niżsi robotnicy (haspler, schlep-

per) i inni robotnicy przy górnictwie i hutnictwie umieszczeni.

Artykuł 5.

Pierwsze pięć klas składaia korpus Urzędników Górniczych (das Bergwerks officiercorps) a trzy ostatnie, korpus prostych górników (die gemeine Bergknappschaft).

Artykuł 6.

Dla zachowania porządku w korpusie górniczym, będą utrzymywane oddzielne księgi czyli rodowody, w które zapisywać się będą członkowie onegoż.

Artykuł 7.

Księgi takowe dzielone będą na stosowną liczbę rubryk, tak, iżby dokładny stan służby każdego członka korpusu górniczego mógł w onychże każdéj godziny bydź zapisanym, i wydanym w przypadku potrzeby.

Rubryki te obejmować będą,

1. Numer rodowodu, 2. imię i nazwisko, 3. miejsce urodzenia, 4. wiek,

5. stopień i datę nominacyi, 6. dzień w którym czeladnicy górniczy maystrami zostali, 7. dzień wejścia do korpusu i stopnie przez jakie wchodzący przechodził, 8. w iakich kopalniach, hutach lub fryszerkach, w czasie swéj służby pracowali, 9. nagrody lub oznaki zaszczytne iakie otrzymał podczas swéj służby, 10. czyli żonaty lub nie, i czy ma dzieci.

TYTUŁ DRUGI.

Obowiązki członków korpusu górniczego.

Artykuł 8.

Pierwszemi obowiązkami każdego członka korpusu górniczego są, posłuszeństwo i wierność Panuiącemu, chęć służenia kraiowi; rozkrzewiania wedle dobra służby publiczney, wiadomości i wynalazków pożytecznych i ściągających się do wydoskonalenia sztuki wydobywania i wyrabiania minerałów.

Artykuł 9.

Oprócz nabytych wiadomości i zdolności, pierwszemi zaletami każde-

go górnika są: moc i wytrwałość w poddawaniu się przykrościom tak fizycznym iak imoralnym, odwaga i niewzruszona stałość w niebezpieczeństwach na iakie będą wystawieni, i które przewycięzać im będzie wypadało. W chwilach niebezpieczeństwa, kiedy kopalnia i życie górników zarówno są zagrożonemi, do Urzędników korpusu należy dawać swym podwładnym przykład nieustraszonej przytomności umysłu.

Artykuł 10.

Każdy Członek korpusu górniczego, którenby wykroczył przeciw duchowi gorliwości, porządku i troskliwości o dobro publiczne lub przeciwko honorowi korpusu, uważanym będzie za niegodnego aby do niego należał, i następnie zeń wyłączonym zostanie.

Artykuł 11.

Troskliwi o zachowywanie pomiędzy sobą zgody i wzajemnej życzliwości, Urzędnicy korpusu górniczego za-

pobiegać będą niekarności pomiędzy górnikami, pijaństwu, i wszelkim nieporządkom. Bacząc o utrzymanie karności, pomienieni Urzędnicy również przestrzegać będą, aby ich podwładnym żadna krzywda czynioną nie była i w każdym wydarzeniu pomocy i opieki swęj udzielać im będą.

Artykuł 12.

Urzędnicy korpusu górniczego zachowywać będą względem starszych podług klasy i stopnia nad sobą urzędników, przyzwoitą subordynacją.

Artykuł 13.

Mniejsze przestępstwa przeciw karności, karane będą aresztem i karą pieniężną iak następuje:

Prości górnicy 6. 7 i 8 klasy, mogą być karani przez właściwych Inspektorów aresztem, któren dłużej iak dni pięć trwać nie może, lub karą pieniężną nieprzechodzącą dwanaście złotych. Inspektor powinien w takim przypadku donieść o tém Dyrekcji Generalnej górnictwa, która

będzie mogła zatwierdzić, odpuścić lub przedłużyć karę.

Urzednicy 3, 4 i 5. klasy mogą być przez Dyrekcyę generalną górnictwa naywięcej na pięć dni aresztowani. Dyrekcyę winna będzie w podobnym przypadku zdać wydziałowi górnictwa w Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi rapport z wyłączeniem powodów ukarania.

Urzednicy 2. klasy w czynnćy zostający służbie, mogą być aresztowani na dni trzy przez Radcę Stanu Dyrektora Generalnego górnictwa, Naczelnika korpusu górniczego

Artykuł 14.

Za błąd lub lekkie przewinienie, Urzednik górnictwa będzie nayprzód na osobności napomnianym; w powtórny raz uchybienia, poskromionym zostanie w przytomności innych Urzedników, w przypadku zaś, gdyby takowe powtórne napomnienie nie było skutecznćm, poniesie karę aresztu.

Artykuł 15.

Wykroczenia przeciw karności i

porządkowi służby, pociągną za sobą zawieszenie w urzędowaniu i wstrzymanie pensyi, które to wstrzymanie wszelako nie może trwać dłużej nad miesiący trzy i tylko za rozkazem Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi i na przedstawienie Radcy Stanu Dyrektora Generalnego, Naczelnika korpusu górniczego, nastąpić może.

Artykuł 16.

Cięższe przestępstwa, takie które pociągają za sobą uszczerbek w służbie lub krzywdę Skarbu publicznego, równie jak przestępstwa honorowi korpusu uwłaczające, karane będą wykreśleniem z listy korpusu górniczego i złożeniem z urzędu.

Artykuł 17.

Urzednicy górnictwa podlegać będą ogólnćm urządzeniom dla wszelkich innych urzedników i oficyalistów cywilnych krajowych postanowionćm, wyiawszy w czćmby szczególne zachodziło uwolnienie.

Artykuł 18.

Każdy urzędnik górnictwa iakiego bądź stopnia, odpowiedzialnym iest za wszelkie wykroczenia w urzędzie, nietylko osobiste i do najmniejszego nadużycia zaufania ściągające się, lecz nawet za wszelkie oszukaństwa przez swych podwładnych popełnione, i jeżeli nieprzedsięwziął natychmiast potrzebnych środków do uczynienia śledztwa.

Artykuł 19.

Żaden urzędnik użyty przy kopalniach Rządowych, nie będzie mógł podęymować się innych czynności iak tych, które do urzędowania iego należą. Wyjątki w tęg mierze iedynie za wyraźném pozwoleniem Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji mieć będą mogły miejsce.

Artykuł 20.

Surowo zakazuje się wszystkim urzędnikom i officyalistom, nawet prostym górnikom i rzemieślnikom do korpusu

górniczego należącym, handlować płodami kopalni, dostarczać lub przewozić przedmioty mogące się przydać w kopalniach lub fabrykach Rządowych, od iakiego bądź właściciela by pochodziły. W ogólności, wszelakie spekulacye handlowe pod iakiém bądź nazwaniem, są onym zabronione.

Artykuł 21.

Żaden officyalista górniczy nie będzie mógł posiadać ani nabywać akcji w kopalniach przez prywatne Towarzystwa wyrabianych.

Artykuł 22.

Żaden urzędnik górnictwa, ani górnik, niemoże opuszczać miejsca gdzie swoje obowiązki pełni, ani kopalni, lub huty przy której iest użytym, bez zezwolenia władzy której iest, podległym.

Artykuł 23.

Każdy urzędnik któryby po upływie swego urlopu nie powrócił na

swe miejsce, utraci swą pensyą za cały przeciąg czasu nie upoważnionéj nieprzytomności, która ieśli więcéj potrwa nad miesiąc, urzędnik trzech miesięczną utraci pensyą; ieśli zaś o więcéj niż trzy miesiące urlop swój przedłuży, urzędu pozbawionym zostanie.

Artykuł 24.

Każdy urzędnik przeniesionym bydź może według uznanéj potrzeby, z iednego miejsca na drugie, w obrębie ustanowionych dozorstw bądź z powiększeniem pensyi, bądź nie. W tym ostatnim przypadku, koszta przeniesienia i podróży zwrócone mu będą. Kommissya spraw Wewnętrznych i Policji oznaczy wysokość tych wynagrodzeń, które zastosowane będą do klasy przeniesionego urzędnika.

Artykuł 25.

Urzednicy korpusu górniczego w czynnéj służbie zostaiący, równie iak i górnicy i robotnicy przy hutach, nie będą mogli żenić się nieuzyskawszy

wprzód zezwolenia od władzy przełożonéj. Zezwolenia takowe odmówionemi im iednak bydź nie mogą tylko dla ważnych przyczyn, udzielane zaś będą członkow 8 7 i 6 klasy przez Dyrekcyą generalną górnictwa, a członkom 5, 4, 3, i 2 przez Kommissyą Spraw Wewnętrznych i Policji.

Artykuł 26.

Niebędzie wolno członkom korpusu górniczego udzielać komukolwiek bądź wiadomości statystycznych względem kopalni kraiovych, ani nawet drukować nic w téj mierze, bez poprzedniczego pozwolenia Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policji.

Artykuł 27.

Wszelkie gry hazardowne surowo się zakazują w obrębie kopalni. Każdy urzędnik lub górnik, któryby wygrał pieniądze od kolegi swego, będzie aresztowanym, wygrane pieniądze wniesionemi zostaną do kassy korpusowéj, a w przypadku powtórnego w téj mierze uchybienia, urzę-

dnik czyli górnik oddalonym z korpusu zostanie.

Artykuł 28.

Wyżsi urzędnicy górnictwa przestrzegać będą, aby żaden urzędnik niższy lub górnik nie czynił wydatków nad swój stan i nie wystawiał się tym sposobem na zaciągnięcie długów. Dawać będą w codziennych swych wydatkach przykład porządku i oszczędności, i wymagać będą podobnegoż zachowywania się od niższych urzędników, na których zapatrywać się koniecznie muszą inni officjaliści i górnicy.

T Y T U Ł III.

Swobody i przywileje Królewskiego Korpusu górniczego.

Artykuł 29.

Rząd udzielać będzie swą szczególniejszą opiekę wszystkim Urzędnikom i Officyalistom górnictwa, górnikom, hutnikom tak Polakom iak

Cudzoziemcom, do Królewskiego korpusu górniczego należącym, według brzmienia niniejszej organizacji. Używać oni będą swobód i przywilejów poniżej oznaczonych.

Artykuł 30.

Korpus górniczy mieć będzie osobny swój mundur i znamiona, które zachowujemy sobie w oddzielném oznaczyć urzędzeniu.

Artykuł 31.

W tém wszystkiém co się ściaga do Administracyi kopalni, iako i we wszelkich sporach, członkowie korpusu Górniczego podlegają wyłącznie policyi przełożonéj władzy, która ich sądzi w pierwszém instancyi.

Artykuł 32.

Członkowie korpusu Górniczego bez żadnój różnicy, tak Polacy iak Cudzoziemcy, wolni są od spisu i wszelkiej służby wojskowej. To uwolnienie trwa tylko potąd, pokąd

zostają w służbie czynnej. W przeciwnym przypadku podlegać będą ogólnym urządzeniom, przepisany lub mającym się przepisać względem spisu wojskowego, wyjąwszy kiedy wiek lub niedołężność przymuszają ich do porzucenia Kopalni; dzieci ich również wolnemi będą od służby wojskowej, jeśli się chwycą profesyi oycowskię i zostaną użytymi w kopalniach krajowych.

Artykuł 33.

Każdy górnik lub hutnik z zagranicy przybywający, w przyzwoite, zaświadczenia górnicze (abkehr) opatrzone, może być użytym w kopalniach lub hutach Rządowych, a jeśli życzy sobie pozostać, może stosownie do urzędzeń, przyietym być do korpusu Górniczego. Oprócz dobrodzieństw zapewnionych dla wszystkich Cudzoziemców, górnicy i hutnicy będą mogli opuścić kopalnie lub huty i wynieść się z kraju, skoro podług zwyczaju zażądają poprzedniczo od Naczelnika swego uwolnienia. Po dopełnieniu tego obowiąz-

zku, będzie żądającemu wydane, za okazaniem kwitu kassy górniczēy zaświadczenie (abkehr) wedle zwykłych formalności i stosowne do sprawowania się iego, iakoteż i paszport, jeśli takowego żądać będzie.

Artykuł 34.

Członkowie korpusu Górniczego, nie będą podlegali osobiście żadnym podatkom ani ciężarom publicznym. Jeżeli posiadają iaką własność lub dopełniają aktu iakowego opłacie uległego, takową ponosić tylko będą zarówno z innemi właścicielami lub mieszkańcami Królestwa.

Artykuł 35.

W przypadkach choroby, kalectwa, lub poniesionych szwanków w służbie górniczēy, górnicy pobierać będą zwykłą swą płacę z kassy górniczēy. Osobne fundusze na ten przedmiot przeznaczone, użyte będą na ich leczenie.

Artykuł 36.

Dla zapewnienia na przyszłość lo-

su i sposobów wyżywienia członkom korpusu Górniczego, zranionym, nie-
dołącznym, kalekom, lub w pracy ze-
starzałym, i służyć dłużej niemoga-
cym, równie iak dzieciom i wdowom
urzędników, górników, i robotników
hutniczych, zmarłych lub zabitych;
nakoniec dla wspomżenia Górników
potrzebnych, będą utworzone osobne
fundusze oszczędzeń, to iest: imo.
Fundusz dla urzędników górniczych,
2do. Fundusz dla prostych górników
(Knappschafts-casse).

Artykuł 37.

Fundusze te, do których ieśliby
nie wystarczały, Skarb przyczyniać
będzie z dochodów z górnictwa, two-
rzone będą w części z potrąceń czy-
nionych z pensyi urzędników górni-
czych, z zasług Górników i rzemie-
slników, w części zaś z innych fundu-
szów na ten przedmiot przeznaczó-
nych.

Artykuł 38.

Wyznaczone będą z funduszu
oszczędzeń dla urzędników górniczych
imo. Pen-

imo. Pensye odstawkowe wysłużo-
nych urzędników i tych co ponieśli
szwank iaki lub kalectwo, albo
zdrowie swe stracili w służbie;
2do. Pensye wdów i dzieci urzę-
dników zmarłych lub zabitych
w służbie górniczej.

Artykuł 39.

Wyznaczone będą z funduszu
oszczędzeń dla prostych górników
(Knappschafts-casse).

imo. Wsparcie dla górników i wy-
robników chorych, zranionych i
biednych.

2do. Koszta leczenia.

3tio. Koszta pochowu.

4to. Pensye odstawkowe inwalidów
i weteranów, równie iak wdów
i sierot po górnikach pozosta-
łych.

Artykuł 40.

Rzeczony fundusze zostawać będą
pod dozorem Rządu, żadne z nich
obce użycie czynione nie będzie, i wy-
łącznie na rzecz korpusu Górniczego,

Tom III. Do Nru 15.

iako wspólna własność, obracane będą. Oddzielnemi urządzeniami będzie postanowioném względem składu tych funduszków, ich rodzaju, ilości potrąceń i dodatków z których utworzone być mają, względem zawiadywania onemi łącznie z Kuratorami z pomiędzy członków Korpusu Górniczego wyznaczonymi, na koniec względem proporecy i ilości wypłat uskutecznić się mających z pomienionych funduszków.

Artykuł 41.

Gdy urzędnik, górnik, rzemieślnik, lub wyrobnik umrze, ciało jego pochowaniem będzie z przyzwoitemi honorami pogrzebowemi; osobne urządzenie przepisze formalności, iakie podług klasy i stopnia zmarłego, zachowywane będą podczas obrzędów pogrzebowych.

T Y T U Ł IV.

Wymagane zalety aby być przyjętym do Królewskiego Korpusu Górniczego i prawidła zachowywania się.

Artykuł 42.

Każden pragnący wejść do Kró-

lewskiego Korpusu Górniczego, udowodnić będzie powinien posiadanie przyzwoitej nauki, sprawowanie się nie naganne, i dobrą konstytucją fizyczną. Będzie on powinien posiadać wiadomości teoryczne i praktyczne sztuki górniczej, a nawet znajomość umiejętności do takowej się ściągającej. Będzie obowiązany złożyć zaświadczenia dobrego sprawowania się, któreby mogły nieiako posłużyć za rekomyją zalet dobrego urzędnika lub zdolnego górnika. Prócz tego, dobra konstytucya i silny skład ciała są niezbędnymi przymiotami urzędnika technicznego lub górnika.

Artykuł 43.

Każdy chcący wniść do korpusu górniczego za czeladnika lub wyrobnika przy kopalniach lub hutach, będzie mógł być przyjętym jeśli nie jest podeyrzanym, jeśli ma przyzwoite zaświadczenie i jeśli siły i zdrowie pozwalają mu wytrzymać prace górnicze. Na chłopców przy stoczkach

i płoczkach, mogą być przyjmowani młodzieńcy dwunastoletni. Na górniczków i niższych robotników w kopalniach, brani będą młodzieńcy piętnastoletni, byle mieli zdrowie i siły dostateczne. Będą musieli na to składać zaświadczenia przyzwoite od urzędnika zdrowia.

Artykuł 44.

Synowie górników i robotników pracujących w kopalniach lub hutach przy równy zdolności, wychowani przy kopalniach lub którzyby w nich już pracowali, mieć będą pierwszeństwo. Powinni umieć czytać, pisać; posiadać początki arytmetyki.

Artykuł 45.

Każdy prosty robotnik w kopalniach lub hutach pracujący, który chciałby górnikiem zostać, powinien poprzedniczo wyuczyć się od górników przy których pracuje, pierwszych działań górniczych. Po czem jeśli Dyrekcyja uzna go za dostatecznie wyuczonego, postępuje na górniczka (Lehrhauer) przy zachowywaniu jednak zwykłych formalności. Powinien lat dwa pracować jako czeladnik i przez

ten czasu przeciąg używanym będzie do wszelkich robót znaczniejszych i trudnych; doskonalić się będzie szczególnie w sztuce rozsadzania skał, budowania podziemnych rusztowań, wylupywania kamieni, i śledzenia warstw mineralnych. Gdy przyzwolicie wyćwiczonym zostanie w tych wszystkich przedmiotach, może postąpić na stopień górnika (Berghauer) da próbę (Probehauer) która jeśli się uda i Dyrekcyja uzna go za zdolnego, wtedy przy pierwszemy paradyzie lub uroczystości, passowanym będzie na maystra, i wykonawszy przysięgę, wpisanym zostanie na liście górników.

Też same przepisy zachowywane będą względem hutników, stósownie do rodzaju ich przeznaczenia.

Artykuł 46.

Uznanymi będą za zdolnych być urzędnikami Królewskiego Korpusu Górniczego, ci co udowodnią swe dobre sprawowanie się i okażą prócz tego zaświadczenia, iako złożyli examina potrzebne, wedle przepisów dotyczących się urzędników Naszego Królestwa Polskiego.

Artykuł 47.

Będą również uznanymi za posiadających potrzebne zalety, ci co wypełniwszy z zaszczytem dla siebie, obowiązki w zagranicznych kopalniach, złożą dowody swęj zdatności i nie-naganego sprawowania się.

Artykuł 48.

Postępowanie z stopnia na stopień we wszystkich częściach Królewskiego Korpusu Górniczego, zastosowywanem będzie do zdatności, wierności, gorliwości, i sprawowania się. Jednakże wyłączaia się z pod tych przepisów, ci którzy w służbie górniczéj przy kopalniach bądź publicznych bądź prywatnych zasłużą sobie na szczególne względy Rządu przez znakomite talenta, obszerne wiadomości, doświadczenie, i przymioty moralne.

Artykuł 49.

Niżsi urzędnicy Królewskiego Korpusu Górniczego, iako to Sztigary, Pod-dozorcy, to jest należący do 6. klasy, będą ile możności wybierani z klas-

sy 7. pomiędzy górnikami i robotnikami w hutach pracującymi, którzyby potrzebne posiadali zalety.

Artykuł 50.

Górnicy i hutnicy wybierani będą z pomiędzy górniczków i robotników klasy 8. powinni znać i umieć wykonywać wszelkie roboty do nich należące.

Artykuł 51.

Starsi przy gromadach w dozorstwach, brani będą z pomiędzy górników i hutników, którzyby nabyli wielką biegłość przez długie swe prace, znani byli ze swęj rzetelności i posiadali przeto zaufanie swych kolegów. Powinni umieć czytać, pisać, rachować i znać dobrze urządzenie kassy korpusowęj (Knappschaftscasse) której będą Kuratorami, niemniej obowiązki reprezentantów, osobną instrukcją przepisać się mające.

Artykuł 52.

Górnicy z grona swego wybierać będą starszych przy gromadach w dozorstwach, i na każdego podawać

trzech Kandydatów z których, Dyrekcya iednego mianować będzie i wybór swój w téy mierze Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi przedstawi,

Artykuł 53.

Namiestnikowi Naszemu w Królestwie Polskiem i Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi, polecamy wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw będzie umieszczoném.

Dan w Petersburgu, dnia ^{28. Lutego} 12. Marca roku 1817.

(L. S.) (podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem.
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 4. Lipca 1817. roku

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Chcąc zaradzić nieiednostayności zachodzącéy między obowiązującemi témczasowie w Królestwie Polskiem przepisami Procedury Kryminalnéy Austryackiéy w §. 433. 440. 441 i 442, tudzież Procedury Kryminalnéy Pruskiéy w §. 508 i następnych, a przepisami Ustawy Konstytucynéy i dotąd trwającéy organizacyi Sądów Karzących, w tém co się tycze oddawania pod sąd Urzędników i Offycyalistów publicznych, za wykroczenia w urzędowaniu popełnione;

Chcąc oraz zapewnić skutek tak ważnych dla służbowej karności przepisów, na przełożenie Kommissyi Sprawiedliwości, po wysłuchaniu Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Artykuł 1.

Wyroki Rady Stanu lub Decyzye Kommissyy Rządowych i właściwych Magistratur Sądowych, oddające pod Sąd Urzędnika lub Officyalistę, zastępować mają miejsce Wyroku kwalifikacyjnego, przez procedurę Austriacką wymaganego.

Artykuł 2.

Sprawy wytoczone przeciw Urzędnikom lub Officyalistom o przewinienie w urzędowaniu w pierwszjej Instancyi sądzone będą przez Sądy Kryminalne.

Artykuł 3.

Prawo odwołania się służy równie

oskarżonemu iak i Prokuratorowi, a to nietylko dla satysfakcyi prawa, ale i ze skutkiem dla obwinionego; — Tym końcem Prokurator obowiązany będzie, każdy zapadły wyrok przestać właściwej władzy, celem zasiągnięcia iey Decyzyi, czyli przestaie na Wyroku, lub upoważnia Prokuratora do odwołania się.

Artykuł 4.

Czas odwołania się służący obwinionemu i Prokuratorowi dozwala się naywięcej trzymiesięczny od wręczenia Wyroku.

Artykuł 5.

Odwołania się przychodzące drogą Appellacyi bądź z przyczyny złego dochodzenia i ocenienia czynu, bądź z przyczyny złego zastosowania prawa, sądzone będą w Sądzie Appellacyinym, bez dalszego Rekursu.

Wykonanie niniejszego postanowienia Naszego które w Dzienniku

Praw ma bydź umieszczoném, polecamy Kommissyom Rządowym, w czém do który należy.

Dan w Petersburgu dnia 20. Ma-
ja 1817.

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady,

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 4. Lipca Roku 1817.

w Imieniu Najiaśniejszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Gdy Najiaśniejszy Pan do prośby przez Senat miasta Wolnego, niepodległego ściśle neutralnego Krakowa, względem ustanowienia Komory Głównéj Celnéj Królestwa Polskiego, w témże mieście zanieśionéj, nayłaskawiey przychylić się raczył, a to w celu uczynienia dogodności miastu samemu Krakowa, i handlującéj Publiczności, na przełożenie Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, postanowiliśmy i stanowiemy na-

stepujące zasady, podług których ustanowienie Komory Celnej w Krakowie nastąpić ma.

Artykuł 1.

W mieście Krakowie ma być ustanowiona Komora Główna Celna Królestwa Polskiego, zaraz po ogłoszeniu niniejszego postanowienia, która w zastępstwie Komor pogranicznych Królestwa Polskiego, od strony Obwodu Krakowskiego, ustanowionych ułatwiać będzie wszelkie expedycje towarów z miasta Krakowa i Obwodu, do Królestwa Polskiego.

Artykuł 2.

Komory na Granicy Okręgu Krakowskiego będące, iako to: w Igołomii, w Krasińcu i Wsławkowie, pozostać mają w swoich miejscach, i z tą samą iak dotąd liczbą i płacą Urzędników.

Artykuł 3.

Komora Główna Celna w Krakowie, opatrzona być ma stosowną instrukcją przez Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu ułożyć się mianą.

Artykuł 4.

Komora Główna Celna w Krakowie, składać się ma:

1mo. z Rewizora Jeneralnego z pensyą złotych polskich . . .	3600
2do. z Pisarza wraz z Materyałami złotych polskich . . .	3500
3tio. z Kontrollera zł. polsk. . .	2000
4to. z Buchaltera i Inspektora składu złotych polskich . .	2400
5to. z Plombiarza zł. polsk. . .	700
6to. z Posługacza kassy złp. . .	600

Czyli w Ogóle zł. polsk. . 12800

wyrażniętych złotych polskich dwanaście tysięcy ośmset, któren wydatek témczasowie w proporcji płacy rocznej, miesięcznie decursive, z funduszów oszczędzeń głównego Budgetu opłacany być ma. Od 1go zaś Stycznia 1818 roku, w projekcie do etatu na

rok 1818 w miejscu przyzwoitym umieszczony zostanie.

Artykuł 5.

Dopełnienie tego Naszego Postanowienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu polecamy, które w Dzienniku Praw zamieszczone mieć chcemy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyiney d. 7. miesiąca Czerwca 1817 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Zastępca Ministra Przychodów i Skarbu

(podpisano) *Badeni.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Zastępca Sekretarza Jeneralnego

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 12. Lipca 1817.

DZIENNIK PRAW

N^{ro.} 14

T o m t r z e c i .

w Imieniu Najjaśniejszego
 A L E X A N D R A I.
 Cesarza Wszech Rossyi
 Króla Polskiego etc. etc. etc.
Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy iż wiele osób pomiiaią z prośbami swemi niższe Władze Kraiowe, do których rozstrzygnięcie tych prośb, albo objaśnienie i przedstawienie ich wyższym Władzom należy, przez co nietylko następuje zwłoka w stanowczém rozwiązaniu podań prywatnych, bo dla wyjaśnienia muszą być przez wyższe Władze niższemu komunikowane, i przez te znowu wyższemu Władzom zwracane, ale oraz pomiiania podobne zatrudniając wyższe Magistratury bezpotrzebnie pomnażają korespondencye, na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Każdy mający interest prywatny, lub czyniący przełożenie do Władz Kraiowych Administracyjnych, jeżeli jest mieszkańcem Miasta, podać ie powinien miejscowemu Prezydentowi lub Burmistrzowi, jeżeli zaś jest na wsi zamieszkały, miejscowemu Wójtowi, albo Kommissarzowi Obwodowemu, bądź ten interest, lub przełożenie, zawisły od rozstrzygnięcia Władz wymienionych, bądź wyższem Magistraturom do decyzji przedstawić ie wypada.

Artykuł 2.

W interessach zagrażających bezpieczeństwu osoby podającego, lub znacznemu uszczerbkowi własności iego, jeżeli osobiście lub przez umyślnego posłańca podający prośbę nieotrzyma rezolucyi w przeciągu dwudziestu czterech godzin od czasu wręczenia, może się z prośbą udać do pierwszey z kolei wyższey Władzy, z dołączeniem w kopii prośby na którą rezolucyi nie uzyskał. Jeżeli zaś

prośba przez pocztę przesyłaną będzie, na tedy po upłynieniu także dwudziestu czterech godzin od czasu wręczenia, gdyby podający przez najpierwszą pocztę nieotrzymał rezolucyi, może również udać się z przełożeniem do dalszey z kolei wyższey Władzy, a w przypadku nieodebrania i. od téy Władzy w przeciągu dwóch dni rezolucyi, może się w ten czas udawać do Władzy najwyższey nie przestępując iednak kolei Magistratur.

Artykuł 3.

Lubo stopnie Władz Kraiowych są oznaczone przez statuta organiczne, aby się iednak żaden w téy mierze niewiadomością niezasłaniał, ponawiamy wyraźnie, iż nieuzyskuiący rezolucyi mieszkańce wsiów od Wójtów, lub od Kommissarzy Obwodowych, udawać się powinni do Kommissyi Woiewódzkiey swego Woiewództwa, a od téy do Kommissyi Rządowey od której rozstrzygnięcie interestu zawisło. Mieszkań-

ce Miasta Warszawy nieuzyskuiący rezolucyi, od Urzędu Muncypalnego udawać się mają do Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Politycy, Mieszkańce miast Stołecznych Woiewództwa do właściwéy Kommissyi Woiewódzkiéy, inni zaś wszyscy mieszkańcy Miast do Kommissarza swego Obwodu, a od tych stopniami do Nas udać się mogą, gdyby rezolucyi od Kommissyi Rządowéy nieotrzymali.

Artykuł 4.

W interessach mniejszégó wagi, podający w miejscu swą prośbę oczekiwać winien na rezolucyą Wóytę dni dwa, Burmistrza dni trzy, Kommissarza Obwodowego lub Prezydenta w Stolicy Woiewództwa (wyjąwszy Warszawę) dni cztery, Kommissyi Woiewódzkiéy, lub Prezydenta Miasta Warszawy dni siedm, a każdéy Kommissyi Rządowéy dni piętnaście od daty wręczenia. A gdy prośbę przez pocztę przesyła, prócz tych dni oznaczonych dodać się i czas potrzebny na dójście piérwszégó poczty.

Artykuł 5.

Gdyby podający nieprzystawał na odebrany rezolucyi od Władzy którégó, może się od niégó odwołać do Władzy wyższéy z kolei następującégó, dołączyć iednak winien, w kopiach do swégó próśby i poprzednicze które podawał, i uzyskane na nie rezolucye, a na poparcie swych wniosków dołączyć wszelkie dowody.

Artykuł 6.

Każdy pomiiający z swą prośbą kołégó Władz Kraiowéy Administracyinych, tém urządzeniem wykazanych, zwróconą będzie mieć prośbę, na koszt iego własny, bez żadnéy rezolucyi.

Artykuł 7.

Naznaczając termin 1. Sierpnia b. r. od którego postanowienie niniejsze ma bydź w exekucyi, a które w Dzienniku praw umieszczone mieć chcemy,

dopełnienie i przestrzeganie onego, wszystkim Kommissyom Rządowym w ogólności, podanie go zaś do wiadomości publicznej, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji zalecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 17. Czerwca 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji

(podpisano) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginalem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia 4. 23. Lipca 1817 Roku.

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważając, że niedostatek urzędów dotychczasowej Policji Lekarskiej szkodliwy wpływ mieć może na zabezpieczenie zdrowia mieszkańców w kraju, że nadto zapewnienie iednostajności w Policji Lekarskiej i ułatwienie iey dokładnego wykonania wymaga zmiany co do dawniejszych ogólnych prawideł w Administracyi Policji medycynalnej, i dostateczniejszego ich wyjaśnienia, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji postanowiliśmy i ustanowimy:

R O Z D Z I A Ł I.

O Administracyi Policji Lekarskiej.

Artykuł 1.

Gdy stosownie do Organizacyi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji Statutem Organicznym przepisanej, powierzony został téż Kommissyi dozór nad tém wszystkiem co się tycze zdrowia, Administracya więc Policji Lekarskiej w całym kraju zależy od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, która co do ostatecznego wykonania urzędów Policji medycynalnej wydaie wszelkie instrukcyje i rozkazy.

Artykuł 2.

Pod wyrazem Policji Lekarskiej, rozumie się przedsięwzięcie wszelkich środków zapobiegających wypadkom szkodliwym zdrowiu, iako też dozór nad temi, którzy w jakimkolwiek sposobie zatrudniają się leczeniem i lekarstwami.

Artykuł 3.

Stosownie do postanowienia Naszego z dnia 3. Lutego r. z. przepisującego Organizacyą Władz Administracyjnych, Kommissye Wojewódzkie będąc naczelnymi władzami Administracyjnymi w Województwach, przy nich jest Administracya Policji Lekarskiej, tym końcem przydanemi im są Fizyk i Chirurg iako biegli do rzeczy lekarskich.

Artykuł 4.

Administracya Policji Lekarskiej w Obwodach jest przy Kommissarzach Obwodowych; w miastach co do swęj wewnętrznej Administracyi dozorowi Kommissyi Wojewódzkich bezpośrednio podległych, przy Prezydencie Muncypalności lub Burmistrzu; w Mieście zaś Stołeczném Warszawie, stosownie do attrubucyi Urzędu Muncypalnego, przy Prezydencie Muncypalności i Policji, którym przydani są Lekarze Obwodowi i respective miejscy.

Artykuł 5.

Fizyk i Chirurg przy Kommissyi Woiewódzkiej wraz z przybranym Lekarzem Obwodu, w którym leży Miasto Stołeczne Woiewództwa i iednym z miejscowych Aptekarzy, przez Kommissyą Woiewódzką ustanowionym, uważani są jako biegli do rzeczy lekarskich w Kommissyi Examinacyney Woiewódzkiej; należą do iey składu gdy będą wezwani, i z iey polecenia roztrząsają świadectwa trudniących się leczeniem i lekarstwami w Woiewództwie; examiniują Chirurgów 2go rzędu, Arkuszerki, Podaptekarzy czyli subiektów, uczniów Aptekarskich; udzielają świadectwa zdolności, na mocy których wydane będą pozwolenia do praktyki, za poprzedniczym przedstawieniem rzeczy Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi; nadto rzeczeni biegli dają opinią w przedmiotach lekarskich, gdy akta od Sądów lub innych władz przesłanemi będą do Kommissyi Woiewódzkiej.

Artykuł 6.

Lekarze i trudniący się lekarstwa-

mi, którzy według powyższego Artykułu uzyskają pozwolenie do praktyki, jeżeli zechcą pozyskać Urząd lekarski, podlegają examinom w Kommissyi Woiewódzkiej Examinacyney lub Naywyższej, urządzonym stosownie do postanowienia Naszego zapadłego pod dniem 12 Listopada r. z.

Artykuł 7.

Stosownie do miejscowey okoliczności, Lekarz Obwodowy może być razem Lekarzem mieyskim.

ROZDZIAŁ II.

O Radzie ogólnej Lekarskiej.

Artykuł 8.

Dla zapewnienia dozoru w względzie naukowym co do wiadomości lekarskich, ustanowiona Rada ogólna Lekarska zostając pod zwierzchnictwem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, odbywa swe czynności w Mieście Stołeczném Warszawie.

Artykuł 9.

Rada ogólna lekarska, dotychczasowa utrzymuje się, i składa się z Prezydującego i trzech Radców Doktorów, z których jeden ma być biegłym w sztuce weterynarskiej; z jednego Chirurga 1. rzędu, i Aptekarza Assessorów Rady. Członki te przez Nas nominowane będą.

Artykuł 10.

Na członków Rady ogólnej lekarskiej podawani być mają przed innemi Nauczyciele Wydziałów Akademickich Lekarskich, a szczególniej nauczyciele Anatomii, Kliniki, Chirurgii, Farmacyi, Historji Naturalnej i Weterynaryi.

Artykuł 11.

Żaden z lekarzów przy Komisjach Wojewódzkich, Obwodach i miastach do rządowej służby mianowanych, dopóki zostaje w tych obowiązkach, niemoże być członkiem Rady Ogólnej Lekarskiej.

Artykuł 12.

Komplet Rady składać się ma

z Członków trzech w uznawaniu zdańności examinowanych, w dawanych z polecenia opiniach i wszelkich czynnościach Rady Ogólnej Lekarskiej, większość głosu stanowi, a równość zdań prezydujący rozwiązuje.

Artykuł 13.

Pod Dyrekcją jednego z Radców Doktorów, który będzie oraz odbywał obowiązki Sekretarza, zostawać będzie Kancellarya Rady Ogólnej Lekarskiej.

Artykuł 14.

Rada Ogólna Lekarska uważana w względzie naukowym jako urząd dozorczy, powinna jedynie żądać w rzeczach naukowych opinii udzielać, umiejętności lekarskie rozkrzewiać, o upowszechnienie ospy, ochraniającej starać się; świadectwa zdolności do praktyki osób lekarskich wydawać, i o dostrzeżonych uchybieniach przeciwko Policji Medycynalnej ostrzegać. Tym samym sama przez siebie w rzeczach Policji Lekarskiej, nie stanowić, wykonywać, ani żadnych przepisów do wiadomo-

ści publiczney, bez upoważnienia Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji wydawać nie iest mocna, lecz może swoje przełożenia do władzy zwierzchniey czynić. Ogólne Polioyi lekarskiey przez urzędy wyżey wymienione, rozporządzenia, zależeć będą od Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji.

Artykuł 15.

W celu powzięcia wiadomości w rzeczach lekarskich, Rada ogólna lekarska znosi się z fizykami w Woiewództwach i Lekarzami w Obwodach i miastach, którzy winni ię są donieść o stanie zdrowia mieszkańców i bydła, o gatunkach chorób naywięcej zdarzających się, o klimacie miejscowém, o używanym przez nich i ich dozorowi podległych lekarzy, sposobie leczenia chorób, o szczepieniu ospy ochraniającej, zgoda o tém wszystkiém, co do odkrycia prawdziwych przyczyn chorób i sposobów ich leczenia służyć może.

Artykuł 16.

Zebrane w téj mierze doświad-

cze-

czenia z stosowném objaśnieniem przedstawia Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji, która gdy uzna tego potrzebę, poleci podanie ich do publiczney wiadomości.

Artykuł 17.

Gdy Rada ogólna Lekarska uwiadomioną zostanie o szerzący się chorobie, obowiązkiem ię będzie podać opinią i przepisać sposób leczenia choroby.

Artykuł 18.

Rada Ogólna Lekarska wezwana od wszelkich Władz Naczelnych krajowych do dania opinii w rzeczach lekarskich, takowym zaleceniom natchmiast zadosyć czynić powinna.

Artykuł 19.

Na wezwanie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji, do Rady Ogólney Lekarskiey należy wypracowanie projektów do urzędzeń i instrukcyów dla wszystkich Instytutów lekarskich, urzędów policyjno medycynalnych, tudzież wypracowanie ogólnego krajowego dispensatorii; te wszystkie podanemi

Tom III. Do Nru 14.

19

będą Kommissyi Rządowey, Spraw Wewnętrznych i Policyi, końcem ich potwierdzenia.

Artykuł 20.

Rada Ogólna Lekarska, iest razem Kommissyą Examinacyjną Lekarską co do examinów iakim chcący się trudnić leczeniem i lekarstwami wszelkiego stopnia, podpadać mają, którym wydaie świadectwa zdolności, a na mocy tych udzielone im będą od Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi pozwolenia do praktyki, za opłatą stępla prawem oznaczoną. Lekarze życzący sobie posiadać urząd lekarski, podlegają examinowi w Kommissyi Examinacyjney Woiewódzkiéy, i w Kommissyi Należytszey, stosownie do postanowienia Naszego z dnia 12. Listopada r. z.

Artykuł 21.

Wszyscy doktorowie, chirurgowie, i wszelkiego stopnia lekarze w Królestwie Polskiem praktykować chcący, dotąd niekwalifikowani, podpadają examinom przed Radą Ogólną Lekarską podług szczególnych przepi-

sów o examinach, które w osobném urządzeniu zostaną wskazane.

Artykuł 22.

Rada Ogólna Lekarska wydane zaświadczenia zdadności wszystkich osób powołania lekarskiego, przesyła do Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, która stosownie wydaie pozwolenia do praktyki.

Artykuł 23.

Rada Ogólna Lekarska dwa razy w tydzień zwyczajną swoją sessyą odbywać iest obowiązana, za każdym zaś zwołaniem Prezydującego winna się zgromadzać na sessyą nadzwyczajną.

Artykuł 24.

Rada Ogólna Lekarska obowiązana iest kwartalnie składać rapporta Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi z prac przez nią odbytych.

Artykuł 25.

Przepisy Dekretu Królewskiego, pod dniem 19. Września 1809 tyczące się Administracyi Policyi Lekarskiéy i Rady Ogólney Lekarskiéy, w

czém się ninieyszemu niesprzeciwiaia,
w swojej mocy zachowuiemy.

Wykonanie ninieyszego postanowienia, które ma być w Dzienniku praw umieszczone, Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 21. Czerwca 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi

(podp.) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 28. Lipca 1817 roku.

w Imieniu Najjaśnieyszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc etc etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stann.

W uzupełnieniu przepisów Postanowienia Naszego pod dniem dzisiejszym w przedmiocie Administracyi Policyi Lekarskiéy, stosownie do którego Rada Ogólna Lécarska jest razem Kommissyą Examinacyiną dla osób powołania lekarskiego, życzących sobie praktykować; i chcąc zapewnić pożądaný skutek powyższém rozporządzeniem zamierzony, i ustanowić stałe prawidła względem examínów, iakim odtąd osoby trudniące się leczeniem i lekarstwami podpadać mają, względem sposobu tychże examínów, opłaty od nich etc. Na

przełożenie Kommissyi Rządowey
Spraw Wewnętrznych i Policyi
postanowiliśmy i stanowimy:

ROZDZIAŁ I.

Artykuł 1.

W sześć miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszey ustawy nikt z Lekarzy, Chirurgów, Aptekarzy, lub ktokolwiek bądź leczeniem i lekarstwami trudniący się, nie będzie miał prawa sprawować swęy professyi w kraiu Królestwa Polskiego, kto nieodbędzie examinu podług formy niżej opisaney, nieuzyska świadectwa zdatności, a na mocy tegoż pozwolenia do praktyki od Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Artykuł 2.

Osoby chcące bydź przypuszczone do examinu, powinny złożyć przed Radą Ogólną Lekarską opis życia, dowody nauk szkolnych, nauk akademii lub Instytutu Lekarskiego nauczają-

cego, oraz wszystkie zaświadczenia i dyplomata iakie posiadaia, z deklaracyą iaką częścią sztuki lekarskię chcą się zatrudniać. Ci którzy życzą sobie otrzymać tylko zaświadczenie stopnia chirurgów niższego rzędu, niemnię akuszerki i uczni aptekarscy, złożą takowe dowody w Kommissyi examinacyinę tego Woiewództwa, w którym obrali zamieszkanie.

Artykuł 3.

Examina będą publiczne, podaiący się na Doktorów Medycyny lub Chirurgii, po odbytych examiniach, powinni napisać rozprawę w stosownym przedmiocie, w ięzyku łacińskim lub narodowym, i takową złożyć Radzie Ogólnej lekarskiej, która po ścisłym roztrąśnieniu, przy zwrocie złożonych sobie dyplomatów, zaświadcza ich zdatność podług przyłączonego wzoru lit. A. a Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, w skutku takowego świadectwa wydaie pozwolenie praktyki podług wzoru lit. B.

Artykuł 4.

Wszyscy lekarze bez wyjątku należytość za stępel do wydanego im pozwolenia praktyki, naprzód złożyć powinni, a to stósownie do oddzielnéy Uchwały Seymowéy o opłacie stępla.

Artykuł 5.

Osoby mające bydź do urzędów lekarskich powołane, oprócz examinu wyżéy rzeczzonego obowiązane są odbyć examen z potrzebnych umiejętności przed Kommissyą examinacyjną Woiewódzką, lub Kommissyą Naywyższą, stósownie do postanowienia Naszego, z dnia 12. Listopada r. z.

Artykuł 6.

Od daty publikacyi niniejszéy Ustawy nikt z osób lekarskich nie może bydź wezwany przez władze Sądowe, Administracyjne do iakichkolwiek przedmiotów lekarskich rozpoznawa-

nia, i na lekarzy lub chirurgów, aptekarzy i t. p. do szpitalów, więzień etc. bydź użyty, kto wzmiankowanych przepisów nie dopełni; posiadający urzędy lekarskie uważają się za kwalifikowanych.

Artykuł 7.

Od obowiązku examinów i pozwoleń do praktyki artykułami poprzedzającymi objętych, wyjęci są Lekarze Chirurgowie, Aptekarze i wszyscy leczeniem i lekarstwami trudniący się, którzy bądź dawniéy za Rządu Pruskiego, lub za Rządu Austriackiego, bądź od byłéy Dyrekcyi naywyższéy Lekarskiéy za zdatnych byli uznani, i w krajach Królestwa Polskiego za wspomnianych rządów praktykowali, niemniéy przez Radę Ogólną Lekarską dotąd examinowani, i mający pozwolenie do praktyki. Ci wszyscy po okazaniu dowodów używać będą nadal prawa praktykowania sztuki lekarskiéy, przed niniejszą ustawą im służącego.

Artykuł 8.

Doktorowie Medycyny, Chirurgowie etc. z obcych krajów przybywa-

iacy i w Królestwie Polskiem osiadać chcący, jeżeli złożą dostateczne nauki swojei ze sławniejszych obcych Instytutów świadectwa, od examinu publicznego art. 3. przepisanego mogą być uwolnieni, a nawet w miarę udowodnionéy biegłości w swéy sztuce za uznaniem Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji, mogą być od examinu zupełnie wolni i tylko rozprawę wypracować będą obowiązani, i złożyć ją Radzie Ogólnéy Lekarskiéy, poczem za uznaniem Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji może im być wydane pozwolenie do praktyki.

Artykuł 9.

Doktorowie Medycyny i Chirurgowie, i wszyscy leczeniem, i lekarstwami trudniący się, którzy są od examinów i pozwoleń do praktyki artykułem 7 uwolnieni, powinni być w przeciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia stawić się do Kommissarza Obwodu, w którym zamieszkali i złożyć

mu dowody przyięcia i pozwolenia praktyki sztuki Lekarskiéy. W przypadku zaś niemożności złożenia takowych dowodów, okazać urzędowe zaświadczenie trzech Doktorów Medycyny którzy już prawo swoje wywiedli, przez Prezydenta Muncypalności, lub Burmistrza miejscowego wizowane.

Artykuł 10.

Kommissarz Obwodowy przekonawszy się o legalności dowodów, ułoży imienną listę osób w Obwodzie iego sztuką lekarską i lekarstwami trudniących się, z wyrażeniem czasu od którego praktykują, miejsca gdzie mieszkaia, iako też od kogo zyskali swe tytuły i pozwolenia do praktyki, dołączając urzędowy wypis dowodów składanych. Takową listę przez siebie podpisaną, każdy Kommissarz Obwodowy prześle Kommissyi swego Woiewództwa, która z obwodowych ułoży listę ogólną całego Woiewództwa z wyszczególnieniem którzy od byłych Rządów i od terażniejszego za kwalifikowanych są uznani, i takową listę Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji odeśle.

Artykuł 11.

W mieście stołeczném Warszawie stosownie do attrybucyi Prezydent Muncypalności i Policji obowiązku uformowania powyższyć listy i przesłania iéy do Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji dopełni.

Artykuł 12.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji po roztrząśnieniu list z Województw i miasta stołecznego Warszawy nadeszłych, takową wydrukować, i ogłosić po Województwach zaleci, ażeby wszyscy o lekarzach prawo do leczenia mających byli uwiadomieni.

Następnie listy takowe mają być corocznie odnawiane i przez Kommissye Wojewódzkie, i Prezydenta Muncypalności i Policji miasta stołecznego Warszawy, w końcu Listopada każdego roku do Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Poli-

cyi odsyłane, tak aby z początkiem roku mogły być publikowane.

Artykuł 13.

Gdyby kto z osób iakążkolwiek częścią sztuki lekarskiéy trudniących się, po upłynieniu sześciu miesięcy od ogłoszenia ustawy niniejszeyer poważył się nieprawnie sztukę swą praktykować, takowy do właściwego Sądu po karę odesłany zostanie.

R O Z D Z I A Ł II.

O examinach osób trudniących się leczeniem i lekarstwami.

Artykuł 14.

Osoby chcące uzyskać pozwolenie leczenia iako Doktorowie Medycyny, po dopełnieniu przepisu w rozdziale I. o examinach Lekarzy art. 2. wskazanego, powinny odbyć:
a, Kurs Anatomiczny w Wydziale Akademickim Lekarskim w War-

szawie w przytomności Profesora Anatomii tegoż Wydziału i dwóch innych Professorów. Kurs ten ma się składać z iednéy lekcyi, a protokół iego Radzie Ogólnéy Lekarskiéy przez Dziekana Wydziału przesłany będzie.

b. Kurs Kliniczny pod dozorem Profesora Kliniki, pod czas którego naymniéy dwóch chorych leczyć maia. Takowy kurs naywięcéy cztery tygodnie trwać powinien.

c. Opisać historią choroby osób w kursie klinicznym sobie powierzonych, wraz z sposobami doich leczenia używanemi, która od Profesora Kliniki roztrząśnięta Radzie Ogólnéy Lekarskiéy odesłaną będzie.

Poczém żądaiący pozwolenia udaje się na ścisły examen z teoryi i wiadomości lekarskich do Rady Ogólnéy Lekarskiéy, składa iéy rozprawę przez siebie napisaną, a ta względem uznania go zdatnym i wydania mu zaświadczenia podług przepisów w rozdziale poprzedzaiącym postąpi.

Artykuł 15.

Chcący otrzymać pozwolenie do praktyki w stopniu Chirurga 1. rzędu winien odbyć:

a. Kurs anatomiczny z dwóch lekcyy w Wydziale Akademicznym Lekarskim Warszawskim, w przytomności Profesora Anatomii i dwóch innych Professorów.

b. Kurs chirurgiczny składaiący się z dwóch lekcyy w przytomności Profesora Chyrurgii, i dwóch innych Professorów. Protokoły obu tych kursów przez Dziekana Wydziału Radzie Ogólnéy Lekarskiéy odesłane będą.

c. Kurs kliniczny lekarski, i kurs kliniczny chirurgiczny, pierwszy pod dozorem Profesora Kliniki, drugi pod dozorem Profesora Chyrurgii. Podczas tych kursów naywięcéy niedziel 4. trwaiących, powinien leczyć dwóch przynaymniéy chorych wewnątrznie i dwóch zewnątrznie.

d. Ułożyć historią chorób w kursach poprzedzaiących, onemuż powierzonych wraz z sposobami do leczenia ich używanemi, a tę

przez Professorów Kliniki i Chirurgii stwierdzoną, Dziekan Wydziału, Radzie Ogólnej Lekarskiej prześle.

Po dopełnieniu tego uda się Kandydat na ścisły examen z teorii do Rady Ogólnej Lekarskiej, stosownie po opisie w artykule poprzedzającym.

Artykuł 16.

Żądający pozyskać pozwolenie do praktyki jako Chirurg z. rzędu, examinowany będzie przez Kommissyą examinacyjną tego Woiewództwa, w którym zamieszkanie obiera, a to stosownie do art. 5. rozdz. 1. i przed nią podług instrukcyi szczególnej dowieść powinien, iż posiada wiadomości grubszej Anatomii, sposób leczenia i opatrywania ran wszelkiego rodzaju, złamanych kości, naukę o bandażach czyli o paskach, puszczania krwi, iako też operacyi pomniejszych etc. Po odbytych examinach Kommissya Examinacyjna Woiewódzka, jeżeli osądzi wyda żądającemu zaświadczenie zdatności, spisze protokół examinu, i prześle właściwą dro-

gą do zatwierdzenia i wydania od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji pozwolenia do praktyki Uczniów do Chirurgów z. rzędu lub do Aptekarzy przyjmowanych, examiniuje Fizyk Woiewódzki, Podaptekarzy czyli Subiektów examiniuje Fizyk Woiewódzki wraz z Aptekarzem przez Kommissyą Woiewódzką, według art. 5. rozdz. 1. ustanowionym, stosując się do szczególnych instrukcyi wydać się mających.

Artykuł 17.

Akuszer chcący uzyskać pozwolenie praktykowania swęj sztuki, ma odbyć w Wydziale Akademickim Lekarskim Warszawskim kurs anatomiczny z iednej lekcyi składający się, stosownie do sztuki położniczej, w przytomności Professora Anatomii i Professora sztuki położniczej. Protokół tego kursu przez Dziekana Wydziału Akademickiego Radzie Ogólnej Lekarskiej odesłany, a Kandydat do zdania ścisłego examinu z wiadomości teorycznych, przez tęż Radę wezwany zostanie.

Artykuł 18.

Dla Akuszerki życzącej sobie wyjednać pozwolenie do praktyki dostateczny będzie examen w Kommissyi Examinacyney właściwego Woiewództwa, tam udowodnić powinna znajomość grubszej Anatomii, i posiadanie wiadomości teoryczney całej sztuki położniczey, praktyczna zaś iey wiadomość ma się tylko do czynności ręcznych rościagać. Po odbytych examinie Kommissya Examinacyina Woiewódzka postąpi według przepisów powyżey w Artykule 16. obiętych.

Akuszerki w mieście stołeczném Warszawie, i w miastach gdzie są tego rodzaju Instytutu babienia, nie przez Kommissye Examinacyjne Woiewódzkie, lecz w założonych na ten koniec Instytutach położniczych examinowane będą. Właściwa Kommissya Examinacyina Woiewódzka o każdym tym examinie uwiadomioną być powinna, dla postąpienia stosownie do przepisów w Art. 16. obiętych.

Artykuł 19.

Aptekarz dla udowodnienia swęy

zdatności winien odbyć kurs Chemiczno-farmaceutyczny w Wydziale Akademicznym Lekarskim Warszawskim, w przytomności Professora Historyi Naturalney, Chemii i Farmacyi, po którym ukończonym i po przesłaniu protokołu przez Dziekana Wydziału Radzie Ogólney Lekarskiej, Kandydat przed tą Radą dla uzyskania świadectwa ścisły examen z teoryi odprawić obowiązany. Żądający pozyskać pozwolenie do praktyki iako Prowizorowie czyli Zastępcy Aptekarzy, podlegają temu samemu examinowi co Aptekarze: chcąc utrzymać na siebie Aptekę, obowiązani są tylko pozyskać na iey założenie oddzielne pozwolenie.

Artykuł 20.

Osoby chcące trudnić się iedną szczególną operacyą, iako to Dentysty, Okulisty i tém podobną, ponieważ nie są za Chirurgów pierwszego Rzędu uważani, mają tylko odbyć kurs w Wydziale Akademicznym Lekarskim Warszawskim, lekcyi Ana-

tomicznę, i Chirurgicznę téy części ciała którey leczenie chcą przedsiębrać, a to w przytomności Professorów Anatomii i Chirurgii. Protokół kursu również Dziekan przesyła Radzie Ogólnej Lekarskiej, a ta ściśle examiniuje Kandydatów z teorii.

Artykuł 21.

Lekarze trudniący się leczeniem chorób wszelkiego rodzaju zwierząt, przez Radę Ogólną Lekarską z wiadomości o budowach ciał szczególnych zwierząt, ich chorobach i sposobach leczenia examiniowani ściśle być powinni.

Artykuł 22.

Konowałowie, czyli trudniący się leczeniem chorób iednego tylko rodzaju zwierząt złożą examen z przedmiotu swego w Kommissyi Examinacyjnej właściwego Woiewództwa.

Artykuł 23.

Gdyby Doktor praktyczny chciał przytem trudnić się częścią sztuki Lekarskiej, w pozwoleniu iego nieobjętą, winien wprzód odbyć examen, dla osób w teyże części praktykujących przepisany. I tak Doktor życzący sobie być razem Chirurgiem, odbędzie kurs Anatomiczny i Chirurgiczny, oraz ściśle examen z Chirurgii tak iak Chirurg pierwszego Rzędu, ieśli zaś chce się trudnić iakową operacją lub sztuką położniczą, złoży examen iako Operator albo Akuszer etc.

Artykuł 24.

Równie Chirurg pierwszego Rzędu ieżeli chce używać praktyki sztuki położniczej, obowiązany iest okazać przez examen zdatność iako Akuszer.

Artykuł 25.

Każdy Lékarz życzący sobie posiadać urząd Lekarza Obwodowego,

lub mieyskiego, oprócz examinu swego, podlega ieszcze examinowi wedle Postanowienia Naszego pod dniem 12. Listopada, r. z. w Kommissyi Examinacyinėj Woiewódzkiej lub Naywyższej, z Anatomii, Historji Naturalnej, Chemii, Medycyny Prawnej i Zwierzęcej; który zaś z Lekarzy obwodowych lub mieyskich chce dostąpić urzędu Fizyka Woiewódzkiego, nayściślej z Chirurgji, sztuki położniczej i medycyny policyinėj examinowany bydz powinien.

Artykuł 26.

Chirurg pierwszego Rzędu, chcący zostać Chirurgiem Woiewódzkim, oprócz właściwego examinu, obowiązany jest dowieść zręczności w rozczłonkowaniu praktyczném, iako też wiadomości o wszelkich skaleczeniach powierzchownych i obeyrzeniach.

ROZDZIAŁ III.

Oplaty od Examinów.

Artykuł 27.

Od examinów w poprzedzającym

Rozdziale przepisanych, stosownie do stopni następujące oznaczamy opłaty anticipative składać się mające, z których przychód użyty będzie według przepisów poniżej wskazanych.

1. Doktor praktyczny za kurs anatomiczny i kliniczny w wydziale Akademycznym Lekarskim złot. 60
 Na szpital gdzie kurs Kliniczny odbywać będzie — 25
 Za examen ściśły w Radzie Ogólnej Lekarskiej — 30
 Za zaświadczenie zdatności — 45
2. Chirurg pierwszego Rzędu za kurs Anatomiczny, Chirurgiczny i Kliniczny w Wydziale Akademycznym Lekarskim — 60
 Na szpital gdzie kurs Kliniczny odbywać będzie — 25
 Za examen w Radzie Ogólnej Lekarskiej — 30
 Za zaświadczenie zdatności — 45
3. Chirurg drugiego Rzędu.
 Od examinu w Kommissyi Examinacyinėj Woiewódzkiej — 15
 Od zaświadczenia zdatności — 15

Od rewizyi examinu w Ra-	złot.
dzie Ogólny Lekarskiéy	— 12
Za examen uczniów od	
Chirurgów drugiego Rzędu	
lub Aptekarzy przyjmowa-	
nych, Fizykowi Woiewódz-	
kiemu	— 6
Za examentychże na Kan-	
dydatów Chirurgii lub Far-	
macyi czyli Subiektów	— 12
4. Akuszer za kurs Anatomi-	
czny w Wydziale Akademi-	
cznym Lekarskim	— 18
Za examen w Radzie Ogól-	
néy Lekarskiéy	— 24
Za zaświadczenie zdatno-	
ści tamże	— 30
5. Akuszerka za examen w	
Kommissyi Examinacyinéy	
Woiewódzkiéy	— 12
Za świadectwo zdatności	9
6. Aptekarz za kurs Chemi-	
czno - farmaceutyczny w	
Wydziale Akademycznym	
Lekarskim	— 60
Za laboratorium tamże	— 18
Za examen w Radzie Ogól-	
néy Lekarskiéy	— 36
Za zaświadczenie zdatności	— 45

Prowizorowie Aptek też sa-	złot.
mę opłatę składają co Apte-	
karze.	
7. Operator, iako to: Dentysta,	
Okulista etc. za lekcją Ana-	
tomiczną i Chirurgiczną w	
Wydziale Akademycznym	— 9
Za examen w Radzie Ogól-	
néy Lekarskiéy	— 30
Za zaświadczenie zdatności	— 35
8. Lekarze trudniący się lecze-	
niem zwierząt: za examen	
w Radzie Ogólny Lekar-	
skiéy	— 15
Za zaświadczenie zdatności	— 15
9. Konował za examen w	
Kommissyi Examinacyinéy	
Woiewódzkiéy	— 12
Za zaświadczenie zdatności	— 9
10. Doktor chcący razem pra-	
ktykować Chirurgią: za kurs	
Anatomiczny i Chirurgi-	
czny w Wydziale Akademi-	
cznym Lekarskim	— 30
Na szpitalu gdzie kurs od-	
bywa	— 25
Za examen w Radzie Ogól-	
néy Lekarskiéy	— 30
Za zaświadczenie zdatności	— 45

11. Doktor chcący bydź Akusz- złot.
 szerem lub operatorem; za
 kurs w Wydziale Akademi-
 cznym — 30
 Do Instytutu Położniczego — 15
 Za examen w Radzie Ogól-
 néy Lekarskiéy — 30
 Za zaświadczenie zdatności — 30
12. Chirurg pierwszego Rzędu
 chcący praktykować sztukę
 położniczą: za kurs w Wy-
 dziale Akademickim — 30
 Na szpital gdzie kurs od-
 bywa — 25
 Do Instytutu Położniczego — 10
 Za examen w Radzie Ogól-
 néy Lekarskiéy — 30
 Za zaświadczenie zdatności — 30

Artykuł 28.

Wszyscy trudniący się leczeniem i lekarstwami bez wyjątku należytość za stępel do wydanego im od Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi pozwolenia do praktyki anticipative złożyć, a to stosownie do oddzielnéy Uchwały o Stęplu, powinni.

Artykuł 29.

Oplaty od examinów, Artykułem 27. wskazane, przeznaczamy następnym sposobem: przychód z opłaty od kursów do Wydziału Akademickiego Lekarskiego wpływający, użyty będzie na okrycie wydatków przy tychże kursach nieuchronnych, a pozostałość na potrzeby Wydziału stosownie do rozporządzenia Kommissyi Rządowéy Oświecenia Publicznego i Wyznań Religijnych.

Przychód z opłaty examinów i zaświadczeń Lekarskich do Rady Ogólnej Lekarskiéy wnoszony, iako też do Kommissyi Examinacyjnéy Woiewódzkiéy, służyć będzie na Instytut Lekarskie, iako to: szczepienia ospy, położnicze i inne potrzeby lekarskie po Woiewództwach, stosownie do rozporządzenia Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, która utrzymanie kontrolli i zarządzenie pomienionym funduszem przepisie.

Artykuł 30.

Oprócz wzwyż wymienionych opłat od examinów, i stępla, wszelkie

inne znosiemy i wymagać od Kandydatów Lekarskich pod jakimkolwiek bądź pozorem, surowo zakazujemy. Na Radę zaś Ogólną Lekarską wkładamy obowiązek pod własną ięą odpowiedzialnością, aby przyspieszaniem examinów, ile możliwości oszczędzała kosztów examinowanym, i nadto starała się, wszystkim, a szczególnie cudzoziemcom do kraju przybywającym wszelkie ułatwiać przeszkody.

Artykuł 31.

Rada Ogólna Lekarska dotychczasowa obowiązana jest złożyć Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, rachunek udowodniony wszelkich wpływów z opłat od czasu oznaczenia tacy przez Ministra Spraw Wewnętrznych byłego Xięstwa Warszawskiego, przez nią od examinów pobieranych, tudzież z ich użycia.

Artykuł 32.

Wykonanie niniejszego Postano-

wienia, które w Dzienniku Praw umieszczonym być ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyney d. 21. Czerwca 1817 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji

(podpisano) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 28. Lipca 1817 roku.

Lit. A.

WZÓR ZAŚWIADCZEŃ.

Rada Ogólna Lekarska.

Stosownie do postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia r. zapadłego, zaświadcza iak P. m. mający lat rodem po odbytych kursach w Wydziale Akademickim Lekarskim, iako to: (tu się wyszczególniają kursa Nro 1, 2, etc. a jeżeli złożył rozprawę doda się tytuł) i zdany na yściślejszym examinie przed Radą Ogólną Lekarską (lub Kommissyą Examinacyjną Woiewódzką) dał dowód gruntowny w przedmiocie swoim nauki. Uznawszy więc Rada wspomnionego JP. zupełnie zdątnym do praktykowania sztuki Lekarskiej w Królestwie Polskim, w stopniu (tu się wyrazi: Doktora lub Chirurga, Arkuszera, etc.) onegoż do uzyskania pozwolenia do praktyki

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, poleca.

Dań w Warszawie na Sessyi dnia Mca roku

Pieczęć (podpisy) Członków i Sekretarza.

Lit. B.

W Z Ó R.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Mając sobie złożone zaświadczenie Rady Ogólnej Lekarskiej Królestwa Polskiego pod dniem iako JMP. odbywszy przepisany (tu się wyraża: w téż Radzie lub Kommissyi Examinacyjnej Woiewództwa) examen, udowodnił zupełną zdątność do sprawowania sztuki Lekarskiej w stopniu (tu

się doda; Doktora lub Chirurga etc.)
wydaie wspomnionemu JP
ninieysze pozwolenie do praktyki sztuki
Doktorskiéy etc. w Królestwie Pol-
skiém, pod obowiązkiem stosowania
się do urzędów krajowych i podlega-
nia wszelkim przepisom Rządowym.

Dan w Warszawie dnia
Mca roku.

PS. Wzór ten odmienia się w przy-
padku, gdyby który z Lekarzów za-
granicznych od Examinu był uwol-
niony, lub z wyraźnéj woli wyższego
Rządu pozwolenie do praktyki otrzy-
mał.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego.

My z Bożéy Łaski ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Chcąc w Naszém Królestwie Pol-
skiém otworzyć zaśłudze drogę do za-
szczytów krajowych; i razem oznaczyć
prawidła, według których nadawać ie
chcemy; po wysłuchaniu ogólnego
Zgromadzenia Rady Stanu; postano-
wiliśmy i stanowimy co następuje:

T Y T U Ł I.

O u s z l a c h c e n i u.

Artykuł 1.

Uszlachcenie będzie nagrodą zna-
komitych usług krajowi uczynionych,

Tom III. Do Nru 14. 21

przez rodowitego lub naturalizowanego Polaka.

Artykuł 2.

Może zatem i powinien być podany do uzyskania szlachectwa.

- a. Każdy nauczyciel szkół publicznych, który przez lat dziesięć nieprzerwanie pracować będzie z zaletą w zawodzie oświecenia krajowego.
- b. Każdy urzędnik, który podobnie przez lat dziesięć nieprzerwanie i ze znamienitą gorliwością zostawać będzie w służbie publicznej.
- c. Każdy żołnierz, który się dosłuży stopnia Kapitana.
- d. Każdy Officer, który otrzyma krzyż Polski zasługi wojskowej.
- e. Każdy Obywatel, który pracą, talentem, lub pożytecznym wynalazkiem, przyłoży się do zakwitnienia światła, przemysłu, rolnictwa, zgoła do ogólnego dobra Kraju.

Artykuł 3.

Umieszczeni pod literami a, b, c, d. poprzedzającego artykułu, podawać będą prośby o nadanie szlachectwa, i dowody zasług wraz z rysunkiem życzonego przez siebie herbu, respective do téj Kommissyi Rządowej, od której osoby ich zależą. Kommissya w komplecie zebrana, czynić będzie między niemi wybór, i tych, których dla najlepij dopelnionych artykułu 2. warunków za naygodniejszych téj zaszczytnéj nagrody osądzi, przedstawiać będzie corocznie przez Ministra Prezydującego Namiestnikowi. W takowém przedstawieniu wyszczególnione będą powody i dołączanym stan służby kandydatów.

Artykuł 4.

Umieszczeni pod literą e, podawać będą w podobnym sposobie prośby do Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi, która postępując według sposobu w artykule poprzedzającym wskazanego, przeloży ie Namiestnikowi.

Artykuł 5.

Jeżeli Namiestnik przychylił się do przedstawienia Nam prośb za osobami pod artykułem 2. umieszczonemi, nim takowe przedstawienie Nam złoży, rysunki herbów dla mających być uszlachconymi przeznaczone, odeśle po rozważeniu i uznaniu do Deputacy z Senatorów złożonéy (o której niżej pod artykułem 19.) a po ustanowieniu i przyznaniu przez Deputacy herbów, stosownie do przepisanych w poniższych artykułach prawideł, przełoży Nam rzecz całą, wraz z swoją opinią.

Artykuł 6.

Przełożenie Namiestnika za osobami pod literą e, artykułu 2. umieszczonemi, będzie Nam czynione, za poprzedniczym zasięgnięciem zdań ogólnego zgromadzenia Rady Stanu.

Artykuł 7.

W przypadku zanieśionych prośb

przez Kommissye Rządowe za innemi osobami niż te, które są wymienionemi pod literą e, artykułu 2. Namiestnik prześle takowe prośby z wszelkimi przełożonemi sobie powodami i rysunkami herbów do Deputacy z Senatorów powyżéy wzmiankowaney, która podania takowe wraz z dowodami roztrząśnie, względem nich większością zdań wyrzeknie, i wnioski swoje Namiestnikowi przedstawi. Namiestnik podania Kommissyi Rządowéy i opinię Deputacy Senatorów złoży Nam, wraz z dołączeniem własnéy opinii.

Artykuł 8.

Jeżeli przychylemy się do nadania szlachectwa, Minister Nasz Sekretarz Stanu, prześle dyploma nobilitacy z oznaczeniem herbu, na ręce Naszego Namiestnika, które w dzienniku praw umieszczone będzie, a w oryginale przez Kommissyą Spraw Wewnętrznych i Policji uszlachconemu wręczone zostanie.

T Y T U Ł II.

O tytułach honorowych.

Artykuł 9.

Będą w Królestwie Polskiem tytuły honorowe: Baronów, Hrabów i Xiążąt. Tytuły te same z siebie nienadają żadnych praw i prerogatyw politycznych.

Artykuł 10.

Tytuły powyższe, nadawane będą szlachcie Polskiej w nagrodę znakomitych zasług dla kraju położonych.

Artykuł 11.

Naywyższa wola Nasza stanowić o tém będzie, czyli nadania tytułów honorowych, szczególnie do życia osób takowymi tytułami zaszczyconych, lub do całej rodziny i ich potomków rozciągać się mają.

Artykuł 12.

Nie będzie mógł odtąd pozyskać tytułu Barona, ktoby nieplacił złotych polskich tysiąc podatku: tytułu Hrabiego nieplaciąc złotych polskich

dwa tysiące; Xiążęcia nieplaciąc złotych polskich pięć tysięcy tegoż podatku.

Artykuł 13.

Oplaty Ustawą Skarbową przepisane, lub przepisać się mające, pobierane będą osobno od każdego w szczególności nadania i tytułu; uwolnienie od opłat powyższych za wyraźnym tylko rozkazem Naszym nastąpić może.

Artykuł 14.

Nikt niebędzie mógł używać tytułów honorowych polskich, kto do tego bądź z dawnych ustaw krajowych, bądź z nadania Królów Polskich, lub panujących nad Kraiem, Królestwo Polskie na teraz składającym, i przed czasem ogłoszenia tegoż Królestwa prawa niepozyskał.

Przywłaszczający sobie nieprawnie iakikolwiek bądź tytuł w prywatnych lub publicznych czynnościach za każdym dostrzeżeniem przez Sady krajowe lub doniesieniem do Policji, ukaranym zostanie karą pieniężną, wyrownywiącą ilości opłaty podatku ar-

tykułem 12 niniejszego postanowienia za warunek do otrzymania tytułu który sobie przywłaszczył, przepisany.

Artykuł 15.

Cudzoziemcy przez uzyskaną naturalizacją nabywają prawa używania tych samych zaszczytów i tytułów honorowych w Królestwie Polskiem, które im za granicą przed uzyskaniem naturalizacyi służyły.

Artykuł 16.

Kraiowcy tytułami obcemi przed ogłoszeniem Królestwa Polskiego zaszczytzeni, mają prawo używać w Królestwie Polskiem takowych tytułów, stosownie do nadań im służących.

Artykuł 17.

Osoby teraz tytułów honorowych używające, prawo swoje do ich posiadania, w przeciągu lat trzech od ogłoszenia niniejszego postanowienia udowodnić mają w Senacie.

Artykuł 18.

Będzie utrzymywana w Senacie księga tytułów honorowych, do któ-

rój podawać się będą, i w nią wpisywanymi być winni, wszyscy którym takowe tytuły niniejszém postanowieniem podług artykułu 17 przyznane, lub oddzielnie przez Nas nadane zostały i następnie nadanemi będą.

Artykuł 19.

Do utrzymywania w porządku takowej księgi, tudzież rozważania herbów, stosownie do artykułu 5. i podań o uszlachcenie stosownie do artykułu 7. przez Namiestnika odesłanych, Senat wyznaczać będzie corocznie z grona swego Deputacyą, złożoną z trzech Woiewodów i czterech Kasztelanów, która większością głosów, wszelkie oraz podania i wątpliwości, z przepisów artykułów 14. 15 i 16. wyniknąć mogące ostatecznie rozstrzygać będzie.

Artykuł 20.

W przypadku zarzutu w artykule 14. wzmiankowanego, wyciąg z księgi powyżey wspomnioney, z podpisem Senatorów deputacyą składających wydany, służyć będzie za dowód prawnie posiadanego tytułu.

Artykuł 21.

Deputacya powyżey wzmiankowana, w rozważeniu wzorów do herbów przy podaniach o uszlachcenie i o tytuły honorowe przyłączać się mających, mieć będzie na szczególném baczeniu:

1. Ażeby żądany herb, nie był herbem innéy szlacheckiéy familii Królestwa, a przynajmniéy był od niego widocznemi znakami odróżniony.
2. Ażeby w rysunku żądanych herbów zachowane były prawidła heraldyki.

Artykuł 22.

Deputacya na wyraźne tylko pozwolenie familii, której herb żądający chciałby przybrać, upoważnić go może do używania takowego herbu. Pozwolenie takowe, powinno być urzędownie zeznane i podpisane, najmniéy przez sześć téżże familii osób; oyciec z synem, ani dwóch rodzonych braci, na takowém zeznaniu mieścić się niemogą.

Artykuł 23.

Wykonanie ninieyszego Naszego

postanowienia, które w Dzienniku Iraw umieszczone bydź ma, Namieśtnikowi Naszemu i Kommissyom Naszém Rządowém polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 15^{go} Czerwca 1817.

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.
Minister Sekretarz Stanu
(podp.) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem.
Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady
(podpisano) Kossecki

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 3 Sierpnia 1817. roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu
Królestwa Polskiego:

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

*Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.*

Chcąc zapewnić Skarbowi całość dochodu od Orderów na mocy prawa 1811 roku, opłacie stęplowey podlegających; na przełożenie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu; po zasięgnięciu zdania ogólnego zebrania Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Opłata Stęplowa na mocy prawa stęplowego od Orderów, tak za czasów Xięstwa Warszawskiego, iako i za teraźniejszego Rządu, rozdanych, Skarbowi należna, ma bydz bez dalszey zwłoki opłaconą przez tych którzy takowey dotąd nie zaspokoili, w papierze Stępla Administracyjnego ceny stosowney, i papier ten iako dowód uiszczony należności Skarbowey, do patentu lub nadania dołączonym bydz winien.

Artykuł 2.

Wyłączaia się od przepisu powyższego ci tylko, którzy w nadaniu wyraźne od należney opłaty uwolnienie uzyskali, nadto wyłączenie podług exstuiącego prawa stęplowego, służące orderom Francuzkim i Saskim, odtąd służy tylko Orderom Cesarsko - Rossyjskim.

Artykuł 3.

Z powodu podziału na cztery klasy Orderu Sgo Stanisława, opłata stęplowa prawem do niego przywiązana, również na cztery klasy dzieli się, i tak:

Od Orderu Sgo Stanisława czwartey klasy płacić się będzie złotych pięćdziesiąt.

Od tegoż Orderu trzeciay klasy złotych sto.

Od tegoż Orderu drugiay klasy złotych trzysta.

Od tegoż Orderu pierwszey klasy złotych pięćset.

W postępowaniach z klasy niższey do wyższey, należność stępla, w powyższey proporcyi dopłacaną bydz ma.

Artykuł 4.

Celem niezawodnego ściągania zaległej opłaty od Orderów, Skarbowi przypadający, Minister Sekretarz Stanu prześle w jaknajkrótszym przeciągu czasu, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, dezygnacją imienia tych wszystkich, którzy tak za czasów Xięstwa Warszawskiego, iako i za teraźniejszego Rządu Orderami Kraiowemi zaszczyceńi zostali, a Kommissya wspomniona poleci Kommissyom Woiewódzkim ściąganie takowej opłaty w sposobie powyżey przepisany, i skutku dopilnuie.

Artykuł 5.

Gdyby kto zaległej téy opłaty w przeciągu kwartału po wezwaniu, dobrowolnie złożyć niechciał, i prawnego od niéy uwolnienia okazać nie był w stanie, exekucyą do tego obowiązku zagniony bydz ma.

Artykuł 6.

Odtąd nikomu patent ni też upoważnienie do noszenia Orderu wydanym nie będzie, dopóki należnéj od rzecz-

nego Orderu, opłaty stęplowéy nie zaspokoi.

Artykuł 7.

Tym końcem każdy patent przesłany wprzód będzie do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu; ta zaś odeśle go do właściwéy Kommissyi Woiewódzkiéy dla wręczenia go interessentowi, nie prędzéy jednak iak po ściąganiu od niego należnéj podług prawa opłaty.

Artykuł 8.

Tak dla dopilnowania niezawodności wpływu téy opłaty do Skarbu, iako i dla utrzymania potrzebnéy tychże opłat Kontrolli, Minister Sekretarz Stanu iako i Radca Sekretarz Stanu przesyłać będą wszelkie patenta na Ordery do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, i nadto uwiadamiać ią będą, gdyby kto Orderem zaszczycony od przywiązany do niego opłaty został uwolnionym.

Artykuł 9.

Wykonanie niniejszego postanowienia które w Dzienniku Praw ma bydz

umieszczoném; wszystkim Władzom
Kraiovym w czém do który należy
polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 17 Czer-
wca 1817.

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny.

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 3. Sierpnia 1817. roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Lubo dla umorzenia zatargów po-
między właścicielami ziemskimi
a duchowieństwem, z powodu dzie-
sięcin wytycznych, wydaliśmy pod
dniem 18 Marca r. b. postanowienie
przepisujące prawidła ich zamiany;
gdy jednak doniesioném nam zostało,
iż oprócz dziesięcin tego rodzaju przez
duchownych pobieranych, są jeszcze
inne, lub należące do Skarbu Nasze-
go, lub przez dziedziców, którzy da-
wniey ugody pieniężne z duchowne-
mi poczyniwszy wstąpili w prawa nie-

Tom III. Do Nru 14.

22

gdys Kościołom Parafialnym służące,
od włóścian wytykane;

Chcąc w powszechności sprawiedliwość ogólną zachować rolnikom; po wysłuchaniu ogólnego zgromadzenia Rady Stanu; postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Artykuł dwónasty postanowienia Naszego z dnia 6to Marca r. b. względem układu o dziesięciny wytyczne w dobrach Naszych Korony, Narodowych i Skarbowi powróconych, zastosowanym będzie, poczawszy od 1go Stycznia 1818, do tych dziesięcin które są własnością Skarbową.

Artykuł 2.

Układy o te dziesięciny, podług prawideł wspomnioném postanowieniem przepisanych, mają być skuteczne przez Kommissarzów, z których jeden od Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi, drugi od Kommissyi Przychodów i Skarbu, wyznaczonemi będą.

Artykuł 3.

We wsiach w których dziedzice wstąpiwszy w prawa Kościoła Parafialnego, od gromad dziesięcinę wytyczną pobierają, opłacając pieniężną ilość Kościołowi, ta ilość pieniężna w proporeyi wysiewów, między dwór i gromady ma być podzielona. Gromada część na nią przypadającą odtąd Kościołowi lub Skarbowi, komu należy, opłacać będzie, a od dawania dziesięciny wytycznej wolną zostanie.

Artykuł 4.

W tym celu, Kommissya Spraw Wewnętrznych i Policyi poleci Kommissjom Wojewódzkim, aby powzięły wiadomości o wsiach, których gromady obowiązkowi oddawania dziesięcin wytycznych dworowi podlegają, i niezwłocznie tam Kommissarzów do uskutecznienia powyższego Artykułu 3go zesłały.

Artykuł 5.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw chce-

my mieć umieszczoném, Kommissyom
Spraw Wewnętrznych i Policyi, tu-
dzież Przychodów i Skarbu, polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 2⁵/₈ Czer-
weca 1817.

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Za zgodność

Minister Sekretarz Stanu

(podp.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 12. Sierpnia 1817. roku.

W Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I

Cesarza Wszech Rossyi

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

W celu zapobieżenia zdarzającym
się nadużyciom przez ukrywanie lu-
dzi kwalifikujących się do spisu, i
niepodawanie ich do tabell zaciągo-
wych, oraz zapobieżenia ukrywają-
cym się samowolnie dla uniknienia
służby wojskowej, na przedstawie-
nie w téj mierze Kommissyi Rząd-
owej Spraw Wewnętrznych i Policyi,
postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Każdy przekonany o zatajenie na-
leżącego według prawa do spisu
mieszkańca kraju, oddany będzie
pod Sąd, i podlegać ma karom, ia-

kie na przechowywujących Dezerterów Woyskowych, postanowieniem Naszém z dnia 10. Lutego 1816, oznaczyliśmy.

Artykuł 2.

Każdy będący w wieku spisowi podległym, któremu niesłuży prawo wyłączenia wedle artykułu 2. Dekretu Królewskiego dnia 5. Października r. z., niebędący w stanie usprawiedliwić się, że należąc do spisu woyskowego, przed właściwą delegacją zaciagową nie stawiał się, chociażby późniéj mógł posiadać rzeczne prawo wyłączenia, bez względu jednak na to, w listę najmłodszych w pierwszy rezerwie wpisany, i najpierwszy do Woyska oddany zostanie.

Artykuł 3.

Ktoby przekonany został o wydaniu fałszywego świadectwa kwalifikującemu się do spisu woyskowego, dla ochronienia onego od służ-

by, lub podrobił iakiegokolwiek do tego celu służyć mogące papiery, iako fałszerz, wedle praw krajowych, ścigany i karany zostanie.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczone bydź ma, Kommissyom Rządowym Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych, i Woyny polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 8. Lipca 1817. r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podpisano) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem.
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 14. Sierpnia 1817 roku.

DZIENNIK PRAW

N^{ro}. 15.

Tom trzeci.

w Imieniu Najjaśniejszego
 A L E X A N D R A . I.
 Cesarza Wszech Rossyi
 Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Cheć aby wszystkim ogólnie znane były prerogatywy Pocztom Królewskim służące, i nawzajem obowiązki ich względem Publiczności, oraz jakie opłaty za korespondencye, rzeczy i pieniądze Pocztami przesyłane, również i za podróże Pocztami odbywane, tymże się należą; na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, i po wysłuchaniu zdania Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy następcie o powyższych przedmiotach urządzenia.

T Y T U Ł I.

*Prawa, prerogatywy i obowiązki
Poczty.*

Artykuł 1.

Znaki Poczty są: trąbka i blacha z herbem Królestwa. Takowych znaków nikomu prócz Poczty, pod karą złotych polskich trzysta, używać nie wolno.

Artykuł 2.

Poczty bądź wozowe, bądź wózkowe, lub konne, iako i sztaffety, tylko przez przysięgłych Pocztylionów wożone być powinny.

Artykuł 3.

Areszta partykularnych na towary, efekta wszelkie i pieniądze Poczta przewożone, przyjmowanemi nie będą.

Artykuł 4.

Na traktach publicznych, każdy za odezwaniem się trąbki, Poczcie z toru ustępować powinien. Gdyby się

dwie Poczty spotkały, ta która ma mniej koni, ustępuje wiezionej większą ich liczbą. Wszystkie Extrapoczty i Kuryery powinny ustępować z toru jakim bądź Pocztom wozowym, bez uwagi na mniejszą liczbę koni pod niemi zaprzężonych.

Artykuł 5.

Nie wolno jest w żaden sposób zatrzymywać Poczty; wszelkie w tęg mierze wykroczenie surowo będzie karane, i przez wykraczającego szkoda wynagrodzoną zostanie. W przypadku któryby mógł za sobą pociągnąć opóźnienie Poczty, iako to: zepsucie się woza, padnięcie koni, zapadnięcie na zdrowiu Konduktora lub Pocztyliona i t. d., Zwierzchności Gminy najbliższej obowiązane są dać wszelką pomoc.

Artykuł 6.

Bieg zwyczajny Poczt nie może być zatamowany, chyba w czasie chorób zarazliwych i gwałtownych w iakię okolicę, o czém Pocztmistrz donieść jest winien Kommissyi Woiewódzkiej i Dyrekcyi Generalnej Poczt, a te rappor-

tuia o tém Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policji.

Artykuł 7.

Domy Pocztowe iako i należące do nich składy, szopy, staynie i t. d. bądź publiczne, bądź prywatne, wolne są od kwaterunku, zabierania na magazyny, lazarety, i t. d., tak w czasie pokoju iako i wojny.

Gdyby Pocztmistrz, lub Expedytor Poczty miał więcéj nad ieden dom, ten tylko od kwaterunku wolnym być powinien, w którym ekspedycye Poczto-
wé odprawiają się. Skoroby zaś w domu wynajętym na Poczte, zbywające były od potrzeby Pocztmistrza mieszkania, w ów czas dom taki w prawdzie niepodlega kwaterunkowi w naturze, lecz opłacać będzie składkę kwaterunkową.

Artykuł 8.

Rewizye celne Poczty wozowych, przy domu Pocztowym, w obecności Officyalistów Pocztowych, tylko przy wypakowaniu i przy wycho-

dzie za granicę, dopełnione być mogą.

Artykuł 9.

Konie Pocztowe, obroki dla nich iedynie w składach Pocztowych stosownie do potrzeby złożone, sprzęty i zaprzęgi służbowe, które Pocztalterowie, celem posługi pocztowéj, utrzymywać na mocy swych kontraktów są obowiązani, nie podlegają żadnym posługom bezpłatnym, ani nawet exekucjom sądowym.

Artykuł 10.

Dyrekcya Generalna Poczty nie ma żadney władzy sadowniczéj; wszelako we wszystkich kontrawencyach i defraudacyach, na które w niniejszem urzędzeniu kary są postanowione, można iest takowe zastosować, a Władze Administracyjne, na iéy wezwanie, takowe kary exekwować są winne.

Również w przypadku wyraźnego gwałtu, Officyaliści Pocztowi Zwierzchność miejscową o pomoc i asystencyą prosto rekwirować mogą, a takowa pomoc, końcem odzyskania wła-

sności publicznej, lub zasłonięcia ich od krzywdy w ich urzędowaniu, odmówioną być nie powinna, ale razem wywodem słownym objaśnioną.

Artykuł 11.

Offycyalistów, którzyby perceptę Pocztową na swój pożytek obrócić wzięli się, mocna jest Dyrekcyja, zasekwestrowaniem i opieczętowaniem majątku, zwrot własności skarbowej zabezpieczyć, a prócz tego winną będzie oddać przestępnego pod sąd Kryminalny, dla przykładnego winy ukarania.

Artykuł 12.

Domy Pocztove bądź Skarbowe, bądź prywatne herbem Królestwa oznaczone, iako skład korespondencyi publicznych i prywatnych, tudzież funduszów kraiowych, powinny być zabezpieczone, i wszelki gwałt na Poczcie wyrządzony, surowo karany będzie. Dla tego Władze Administracyjne lub Komendanci rekwirowani, dawać mają straż do domów Pocztowych, i załogi gdyby tych potrzeba wymagała, niemniej dodawać powinni do transportu

Poczt żądane eskorty, za upoważnieniem od najwyższej Komendy Wojskowej uzyskanem, które Poczta, stosownie do osobnego przepisu, opłacać winną będzie.

Artykuł 13.

Nikt pod żadnym pozorem biegu Poczty wstrzymywać, a tém mniej Poczty rewidować, i powierzonych pod wiarą publiczną listów otwierać, lub podległym otwierania takowego pozwalając, pod naysurowszą odpowiedzialnością, niepowinien. Nikt także niema prawa wymagać dawania sobie bezpłatnie koni pocztowych.

Artykuł 14.

Urzednicy i Offycjaliści Pocztowi w aktualnej służbie, którzy nieodstępnie obowiązków swoich pilnować powinni, wolni są od wszelkich posług osobistych; z majątków zaś jakie posiadają, obowiązani są do ponoszenia równych ciężarów z innemi obywatelami.

Poczthalterowie czyli dzierżawcy koni, w czasie trwającego z niemi

o transport poczt kontraktu, od wszelkich posług osobistych, forszpanów, i podwód wojskowych, iakoteż kwaterunku, wolni być mają.

TYTUŁ II.

Taxy opłat Pocztowych.

Artykuł 15.

A. od Listów.

1. Od listów ważących 10t ieden, w kraju opłacać będzie, na wszelką odległość, oddający groszy 15. a odbierający groszy 15. Listy pojedyncze za granicę idące, płacą po złotym polskim 1. gr. 15; tyleż płacą i listy z zagranicy przychozące, z dodatkiem zagranicznego portu, które taryfą ogłoszone będą corocznie przez Gazety narodowe.
2. List 10ta nieprzeważający, jest listem pojedynczym, i pojedyncze płaci portorium; list do półtora 10ta ważący, płaci półtoraczne portorium; list od półtora 10ta do dwóch 10-

tów ważący, płaci podwójne portorium, list do półtrzecia 10ta ważący, płaci portorium pojedyncze dwa razy i pół; list do trzech 10tów ważący, płaci trzy razy porto pojedyncze, i tak w téj proporcji następuje.

3. Wolno listy przysyłać i Poczta wozową; tak expedyowany list, gdy jest pojedynczy, opłaca porto pojedyncze listowe: od czterech 10tów wagi zacząwszy, listy Poczta wozową przesyłane, rachują się według taxy aktowéy niżéj wyrażonéy.
4. Listy mogą być na Poczcie oddawane za rewersami; na takie listy pierwszą Poczta z miejsca dokąd były adressowane, przesyłane być mają dla wiadomości oddawcy rewersa, tak zwane powrotne, na których odbierający odebranie listu zaświadczyć iest winien; rewersa te powrotne przez oddawcę, przy oddaniu listu na Poczta, w cenie połowy listu pojedynczego opłacone być naprzód powinny.
5. Ktoby list chciał frankować, powinien i za oddającego i za odbie-

raiącego zapłacić porto przy oddawaniu listu.

B. Od pakietów, towarów i wiktuałów.

1. Progressya od iednego funta pakietów, bądź z towarami, bądź z wiktuałami, rachować się będzie, od pięciu do pięciu mil odległości, po półtora grosza polskiego tak, iż sześć za dziesięć mil, iedenaste za piętnaste mil, szesnaście za dwadzieścia mil i t. d. liczone bydź maia.

Cwierć, pół, i trzy ćwierci mili, progressyi niepodwyższaia.

2. Gdy Dyrekcyja Generalna przekona się, iż któren z handlujących ciągle znaczne transporta towarów lub efektów Poczta prowadzi, natenczas winna będzie donieść o tém Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi, która, stosownie do okoliczności, upoważni ią do zniżenia opłaty portoriów, skoro handlujący zobowiąże się do sprowadzenia Poczta pewnéj oznaczonéj, co do wag, i ilości to-

warów lub efektów, w przeciagu czasu ustanowionego. Zniżenie to iednak nigdy półowy taxy ustanowionéj przechodzić niepowinno.

C. Od pieniędzy.

1. Od sześciuset złotych Polskich w srebrze rachować się będzie, od pięciu do pięciu mil odległości, po groszy polskich dwadzieścia; sześć mil za dziesięć, iednaście mil za piętnaste, szesnaście mil za dwadzieścia i t. d. liczyć się maia. Cwierć, pół i trzy ćwierci mili, progressyi niepodwyższaia.
2. Od sześciuset złotych polskich w złocie rachować się będzie, od pięciu do pięciu mil, po groszy polskich piętnaste. Sześć mil za dziesięć, iednaście mil za piętnaste, szesnaście za dwadzieścia mil i t. d. rachować należy. Cwierć, pół i trzy ćwierci mili, progressyi niepodlegaia.
3. Od transportu małych summ w srebrze iakoto: od pięciu do stu pięćdziesiąt złotych polskich wła-

cznie, czwarta część *taxy ad Litt. C. Nro 1.* ustanowionéy; od sto-
pięćdziesiąt do trzysta złotych pol-
skich włącznie, połowa *progressyi*
powyższéy; a od trzysta złotych
polskich i daléy, tak iak od sześciu-
set złotych polskich, płacić się bę-
dzie; gdy zaś kwoty są sześćset zło-
tych polskich przewyższające, wte-
dy od sześciuset do dziewięciuset
złotych polskich inclusive, pół
progressyi; od dziewięciuset do
tysiąc dwieście złotych polskich,
portorium tak iak za pierwsze sześć-
set złotych polskich, do pierwszéy
progressyi dodawać się powinno, i
tak daléy.

4. Od transportu małych summ
w złocie iako to: od dwudziestu
pięciu do trzechset złotych pol-
skich inclusive, płaci się połowa
taxy ad Litt. C. Nro 2. ustanowio-
néy; od trzystu złotych polskich
w złocie i daléy, płacić się będzie
tak iak od sześciuset zł. pol. w zło-
cie. Jeżeli zaś kwoty w złocie po-
cztą transportowane, wynoszą sześć-
set zł. pol. aż do dziewięciuset zło-
tych pol. włącznie, natenczas pół-

tory *progressyi* ustanowionéy od
sześćset zł. pol. w złocie rachować na-
leży; a jeżeli wynoszą więcéy iak
dziewięćset, do tysiąc dwieście zł. p.
portorium tak iak za pierwsze sześć-
set zł. pol. w złocie do pierwszéy
progressyi dodawać trzeba, i tak
daléy.

5. Papierowe pieniądze, kleynoty i
wszelkie pretiosa pocztą transporto-
wane, opłacać będą porto podług
szacunku, stosownie do *taxy* od
złota.
6. Pieniądze w miedzi lub bilonie
przesyłane, opłacać będą porto po-
dług *taxy* od towarów.
7. Rewersa na pieniądze wydawane
będą za opłatą groszy polskich pię-
tnaście.

D. od Aktów.

Akta przesyłane przez pocztę opłacać
będą podług wagi, stosownie do prze-
pisów niżej pod Artykułém od towa-
rów i wiktuałów wyszczególnionych.

Tak przy pocztach listowych iako i
przy wozowych, wszelkie listy, pienia-
dze i pakiety, dla utrzymania potrze-

bnéy Kontrolli, ze stacyów na pocztamty, i nawzaiém, w kartę wpisane byđz powinny. Przy transportach tak pieniędzy iak i wszelkiego rodzaju pak, dodawać się powinno zawsze pojedyncze portorium listowe.

Listy grube i Akta, któreby pocztą konną odsyłane byđz miały, płacą za każdy łót pojedyncze portorium listowe. W takim razie oddawca winien jest zapisać własnoręcznie na kopercie wyrazy: *Pocztą konną*.

E. Od podróźnych Pocztami wozowymi iadących.

Każdy podróźny pocztą wozową iadący, płaci za jedną milę od miejsca swego w Delizansie złoty ieden grosz piętnaście; może przytém mieć z sobą własnych swoich rzeczy funtów 50. od których nie osobno nie płaci.

Kupcy na Jarmark iadący, dozwolone sobie mają 60. funtów ładunku opłacie nie ulegającego, lecz z własnych ich rzeczy używanych składającego się
Podróźny żadnego ładunku niemający,

iący, za złoty ieden milą iechać może w takowych Delizansach.

F. Od Gazet i pism Peryodycznych.

1. Dyrekcyja Generalna Poczt ustanawiać będzie cenę wszelkich Gazet, Dzienników i pism peryodycznych, tak krajowych iako i zagranicznych, i takową przed publikacją poda do approbaty Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, po której uzyskaniu taxę opłat Gazetowych dla wiadomości powszechnéy ogłosi.
2. Gazety, Dzienniki i wszelkie pisma peryodyczne abonowane, powinny byđz pocztą bez koperty, tylko z przewiązaniem na krzyż, przesyłane.
3. Gdyby kto nie chciał abonować Gazet lub pism peryodycznych na pocztach krajowych, za takowe, skoro mu oddzielnie pod jego adresem przesyłane będą, porto podług taxy listowéy opłacać winien będzie.

Artykuł 16.

Wszystkie taxy dotąd w używaniu będące, od dnia pierwszego miesiąca Stycznia roku 1818 niniejszém są zniesione, i nad powyżéy ustanowione, ani w ilości portorii ani w progressyi onegoż, nic więcéy nie ma być wybierano.

Artykuł 17.

Porto od listów, pakietów, pieniędzy i t. d. przez kray nasz przechodzących, podług zawartych lub zawrzeć się mających układów z Władzami ościennemi pobierane być ma; takowe zaś kontrakty przez Dyrekcyą wprzód do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji podawanemi będą.

Artykuł 18.

Taxa zwyczajna od Extrapoczt, Kuryerów i Sztaffet iest następująca:

1. Od Sztaffety prywatnéy, na milę, złotych polskich dwa, groszy piętnaście.

2. Od konia Kuryerskiego, na milę, złotych polskich trzy.

3. Od konia Extrapocztowego, złotych polskich dwa na milę.

Gdyby cena furazów do nadzwyczajnéy doszła wysokości, natenczas opłata zwiększoną być może, wszelako nie inaczej iak za wyraźném na to Naszém zezwoleniem, i przemianą do przypadku postanowieniem, na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policji.

Sztaffety Rządowe zawsze równać się będą taxę; bądź w drogim, bądź w tanim czasie, po złotych polskich dwa na milę płacone będą.

Od expedycji Sztaffety Rządowéy, należeć będzie trzy złote polskie, od prywatnéy sześć zł. polsk.

Poczthalterowie czyli Dzierżawcy koni opłacać będą do kassy pocztowéy, od Sztaffet prywatnych, koni Kuryerskich i extrapocztowych, od każdych sześciu złotych z tego źródła perceptowanych, po groszy polskich piętnaście, w czém Dyrekcyja Generalna najmocniejszą Kontrolę ustanowi.

Zadna Sztaffeta, bądź Rządowa bądź prywatna, ani Kuryer, ani Extrapo-

czta, na kredyt wysłana byź nie może, lecz wszystko przed expedycją gotowiną ma byź odpłacane.

Oprócz taxy od Kuryerów i Extra-poczt, ustanawia się trynggeld iednostayny Pocztalionowi od iednéy mili po groszy dwadzieścia cztery, za bryczkę pocztową od mili po groszy polskich piętnaście, za obstalowanie koni Wągmistrzowi z mieysca wyjazdu, od każdego pojazdu, na pocztamtach po groszy polskich piętnaście, a w Warszawie po złotym iednym; za expedycją, na każdym pocztamcie zł. polsk. ieden, a na każdéy stacyi po groszy piętnaście, za smarowidło własnego powozu Passażera, po groszy piętnaście, tam gdzie podróżny smarować rozkaże.

Artykuł 19.

Dla wszystkich przybywających pocztą do Stolicy Naszey i wyjeżdżających z niéy, po wymiarze mil, mila przydatkowa rachowana i odpłacana byź ma, a to za poczekanie godziny stojących w zaprzęgu, ku wygodzie podróżnego, koni.

Również za bryczkę braną z Pocztalteryi Warszawskiej do stacyów pierwszych w około Warszawy leżących, i nawzajem z tychże stacyów do Warszawy przybywając, płacić się będzie po złotemu na milę, nie rachując w to mili przydatkowéy.

Artykuł 20.

Podług wyszczególnionych w poprzedzających artykułach zasad, i ustanowionych prawideł, Dyrekcyja Generalna Poczt dla wszystkich pocztamtów i stacyów ułoży tabellę tax, odległości stacyów, i wielości koni kontraktem dla każdego pocztaltera oznaczonych.

Takowe tabelle przez Dyrektora Generalnego Poczt podpisane, na każdym pocztamcie i stacyi pocztowéy w dogodnym mieyscu dla powszechnéy wiadomości wywieszone byź mają. Pocztmistrz lub Expedytor, któryby wywieszenia podobnéy tabelli zaniedbał, za pierwszą razą karze zł. polsk. sześćdziesiąt podpadnie, za drugiem zaś podobném przewinieniem, prócz kary, służbę utraci.

Artykuł 21.

Zażalenia o skrzywdzenie
w opłacie portoryi.

Wszelkie zaskarżenia i prośby tyczące się służby pocztowéy, podane bydź mają właściwemu pocztamtowi: nie zyskawszy satysfakcyi, doniesione bydź powinny Dyrekcyi Generalnéy Poczt; a gdy i tam sprawiedliwość nie nastąpi, udać się do Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych należy. Gdy dowiedzioném zostanie, że Officyalista w taxie korrespondującego skrzywdzi, za pierwszą razą na zwrot przebranéy taxy, i na opłatę za każde ośm groszy nieprawnie pobrane złotych dwadzieścia skazany będzie, skrzywdzonemu oraz to co nadebrał powróci, i ze służby oddalonym zostanie.

Zmiarkowanie téy kary nastąpić iedynie ma wtenczas, gdy oskarżony oczywiście się wywiedzie, iż podobne nadrachowanie popelnione tylko zostało przez omyłkę pochodzącą z natłoku ekspedycyi, a porto wytaxowane całkowicie i bez najmniejszego użytku dla siebie, w kartach zapereptowane zo-

stało; podówczas Kassa pocztowa zwraca nadebrane portorium, za trzecią iednak podobną omyłką sam uchybiający, porto zwrócić będzie obowiązany.

Skargi o przeciążenie w opłacie pocztowéy, po upłynionych sześciu miesiącach, mieysca mieć nie będą.

Artykuł 22.

Nikt niebędzie przymuszonym do używania Bryftregerów, owszém każdy ma prawo oświadczyć właściwemu Pocztamtowi, iż chce sam listy odbierać, lub po nie przysyłać; ci zaś którym się podobać będzie aby Bryftregerowie listy ich odnosili, tymże za odniesienie trzy grosze miedziane od listu opłacać mają.

Artykuł 25.

Karty poczt przychodzących, z odmianami zaysdz mogącemi, powinny bydź na każdym pocztamcie i stacy pocztowéy wywieszone. Oprócz tego obowiązani są oflicyaliści pocztowi każdemu dać dokładną w téy mierze na żądanie informacją.

Artykuł 24.

Wagi powinny być jednostajne i regularne, czego Dyrekcyja Generalna naysilniej przestrzegać będzie; listy w przytomności oddającego, gdy zechce, wazone być mają, pakiety zaś, baryłki z pieniędzmi, nawet nieczekaiać na żądanie oddającego, zawsze zaraz na miejscu ich oddania zważone być powinny, i wagę na karcie zapisać należy: podobnież na miejscu gdzie przybędą, lub, jeżeliby naruszenie pieczęci albo uszkodzenie iakowe na stacyach się pokazało, w drodze przeważone być mają, i ooby potrzebném było, zaraz tamże na Cedule zanotować trzeba.

Artykuł 25.

Wszelkie listy, expedycye, na dwie godziny przed odeysciem poczty w głównych pocztamtach, a na godzinę iedną w mniejszych, i po stacyach, pieniądze i pakiety zaś na cztery godziny przed odeysciem, na pocztę oddawane być powinny. Adressa listów mają być dokładne i wyraźnie napisane, i tego Officyaliści pilnować mają; również

wolno jest na adressie dołączyć datę oddania listu na pocztę, czego gdyby oddający nie dopełnił, każdy Officyalista z obowiązku uczynić to powinien.

List mylnie posłany i dla tego zgubiony lub opóźniony, na zanesioną skargę ściągnie kary zł. pol. sześćdziesiąt na Pocztamt który do tego stał się powodem. Gdyby zaś podobna omyłka po raz trzeci zdarzyła się, lub dowiedzionem zostało, iż z umysłu takowa była popełniona, podówczas, prócz utraty służby, pod Sąd Kryminalny Officyalista uchybiający oddanym będzie. Listy przychodzące, w godzinę po odeysciu poczty, a naydłużey we trzy godziny, wydawane być mają.

Artykuł 26.

Wszelka korespondencya, a tém bardziéj ważniejsza i pieniędzmi obciążona, powinna być w ręce właścielów lub zlecenie od nich mających oddawana, czego Officyaliści skrupulatnie dostrzegać są obowiązani. Gdyby zaś podstęp lub namowa w téj mierze na szkodę czyią była im dowiedziona,

oprócz utraty sInzby pod Sąd Kryminalny oddani być mają. Ostrożność na korespondencją Naszą, i na wszelkie expedyce Rządowe, bez zwłoki wysyłać się mające, szczególnięy zalecamy.

Artykuł 27.

Jeżeli by przypadkiem właściciel zagłego listu, expedycyi lub pakietu, nie mógł być wysledzonym, takowe mają być przez pięć kwartałów w bezpiecznem miejscu zachowane, i po upłynionym każdym kwartale, powszechność przez pisma publiczne krajowe o znajdujących się na pocztach listach, expedycjach i pakietach, ma być uwiadomiona.

Gdy nikt w przeciągu tych pięciu kwartałów nie zgłosi się, natenczas rzeczy w pakietach zawarte pod sprzedaż przez publiczną licytacją podpadaia. Summy stąd pochodzące po odtrąceniu portorium i kosztów licytacji, w kasie Generalney pocztowej mają być złożone, i jeżeli po upłynionym roku nikt prawa swego do nich nie udowodni, staną się własnością Kassy wysłu-

żonych ubogich officyalistów pocztowych.

Co się zaś tyczy listów i expedycyów na pocztach zaległych, kiedy osoba do której były adressowane nie mogła być wysledzona, te po upłynionych trzech miesiącach mają być nazad odesłane do miejsca, w którym na pocztę oddane zostały. Pocztamt na którym oddane były, winien będzie starać się aby oddawca takowych listów był wysledzony, i skoro to nastąpi, zwroci mu je za opłatą należnego portoryi do miejsca ich przeznaczenia: gdyby oddawca takich listów i expedycyów nie mógł być wysledzony, natenczas pocztamt przez trzy miesiące, na końcu każdego miesiąca, uwiadomi powszechność przez pisma publiczne o znajdujących się na pocztach listach i expedycjach; a jeżeli w przeciągu tych trzech miesięcy nikt się nie zgłosi, odeśle je po upłynionym czwartym miesiącu do Dyrekcyi Generalney poczt, która rozpieczętowaawszy je i zapewniwszy się, iż nie zawieraią w sobie dokumentów iakich, spali je po upłynionym piątym miesiącu.

Listy które *poste restante* są przesyłane, mają być zachowane przez rok

ieden, a po upłynionym roku, pocztą postąpi sobie z niemi iak wyżej przepisanego jest dla listów i expedytów zaległych.

Korrespondenciacy chcąc uniknąć otwierania listów w przypadku wyżej oznaczonym, imię i nazwisko swoje oraz i mieszkanie na kopercie zapiszą.

Od pieniędzy i pakietów nie tylko porto do miejsca ich przeznaczenia, ale i za odsyłanie napowrót rachować się powinno.

Wiktuały i rzeczy zepsuciu podlegające, w każdym przypadku właścicielowi oddane byđź mają, a gdyby już zepsute nadeszły, lub w czasie niewykupienia onych zepsuły się, mają byđź wyrzucone; w przeciwnym przypadku mają byđź przedane, pieniądze za nie wzięte w depozycie złożone, i tak w pierwszym iak w drugim zdarzeniu, wiadomość na powrót do miejsca skąd przyszły, udzielona byđź powinna.

Artykuł. 28.

Summy pieniężne, dla niewygodney expedyty, w większą wadze na po-

czętę przyjęte nie będą, iak tylko w workach po pięćdziesiąt funtów, a w baryłkach po sto funtów, ważących, które dobrze upakowane i opieczetowane byđź mają.

Artykuł 29.

Dla uniknienia wszelkiey w opłacie zagranicznego portorium arbitralności, Pocztamty pograniczne powinny w obrachunkach z przyległemi pocztamtami zagranicznymi, i z innymi zostającymi w bezpośrednim związku z zagranicznymi pocztamtami, z największą postępować dokładnością. Aby zaś każdy korrespondenciacy mógł się przekonać o słuszności wymaganey od niego za expedytę zagranicznę opłaty, pocztamty pograniczne obowiązane będą, na takowey expedyty przychodzący, wypisać osobno i wyraźnie ilość portorium do granicy Królestwa opłaconego, pod którem dopiero oddzielnie portokraiowe w miarę wagi podług tax przepisanych dodane byđź powinno.

Pocztamt pograniczny uchybiający ninieyszemu przepisowi, karze zł. polsk.

60. za każdy list podpadnie. Listy wewnętrzne krajowe posyłane, podług woli oddających mogą być frankowane lub nie. Czyli zaś i do jakich krajów istnieje przymus frankowania, o tem Dyrekcya Generalna Poczty powszechność przez pisma publiczne uwiadomić jest winna; które listy są frankowane, na tych adresie wyrażone to być powinno.

T Y T U Ł III.

Portorium od korespondencyi władz i pieniędzy Skarbowych.

Artykuł 30.

Wszelkie korespondencye Władz, bądź pocztami konnymi bądź wozowymi odsyłane, podlegać będą taxie i opłacie portorii, z tą tylko różnicą, że jedne z nich opłacać będą porto gotowizną, drugie zaś taxowane tylko zostaną, a mieszczące w rachunkach pocztowych, przez Skarb, *pro persoluto* iako superaty przyimowane będą.

Portorium opłacać będą:

A. W całkowitości taxy tytułu II. artykułu 15. gotowizną.

1. Wszelkie podania prywatne do rozmaitych władz i odpowiedzi na nie.
2. Korespondencya Władz tycząca się interesów prywatnych, lub ściągająca się do podległych sobie urzędów, która w sobie napomnienia, kary, excytorya, interessa kaucyjne, defraudacyjne, translokacyjne, urlopy, nominacje, patenta, gratyfikacje, i inne wszelkie i jakie bądź interessa prywatne obejmuje; na rezolucyach takowych ma być zawsze położona rubryka na kopercie: *Interes prywatny*. Expedycyie zaś podobne przez odbierającego całkowicie opłacane będą.

- Nie mniej opłaty za korespondencye Władz Sądowych, w interesach osób prywatnych przez obrońców od stron umocowanych, Pocztaom uiszczane być mają.
3. Korespondencya Dyrekcyi Loteryi i pieniądze Loteryjne.
 4. Korespondencya w interessach

Dóbr i Lasów narodowych, tudzież Koronnych z Dzierżawcami, i pieniądze do Kass kraiovych wchodzące.

5. Korespondencya Administracyi ogniowey, również i iey składki.

6. Wszelka korespondencya w interesach stron i przesyłanie aktów do spraw partykularnych należących, bez wyjątku, między Sądami Cywilnemi.

7. Materyały stęplowane, materyały do pisania, i wszelkie narzędzia (*utensilia*) do służby Rządowey potrzebne.

8. Druki celne, akcyzowe i Konsumpcyjne.

9. Korespondencye wszelkie w interesach dzierżawy dochodów z tabaki i soli, i pieniądze z tych źródeł pocztą przesyłane.

10. Korespondencya wszelka osób Duchownych między sobą.

11. W dwóch trzecich częściach tasy pieniężney tytułem II artykułem 15 ustanowioney, gotowizną wszelkie pieniądze do Kass Rządowych wpływające.

Ar-

Artykuł 31.

B. Portorium opłacać będą przez porachunek podług tax w Tytule II. Artykule 15. ustanowionych.

1. Korrespondencye wszystkich Ministrów do Władz im podległych, i nawzajem od tychże do nich adressowane, iedynie w interessach służby.

2. Wszelka korrespondencya Władz Kraiovych zwierzchnich w interessach służby publiczney, to iest: istotnie rządowych, militarych, szkolnych, lekarskich, celnych, do podległych im Urzędów i Officyalistów adressowana, wraz z należnemi do nię aktami i annexami, iakoteż i rapporta, oraz odpowiedzi, w powyższych interessach Rządowych przez niższe urzędy do Władz wyższych przesyłane.

3. Korrespondencya Kommissyi Sprawiedliwości z Sądami, oraz między temiż, zawieraiąca ogłoszenie w sobie i urządzenie Władz sądowniczych i rapporta urzędowe; pro-

Tom III. Do Nru 15.

cessa wszelkie Kryminalne w interesach służby kraiové, iako téż ubogich do inkwizycyi pociągnionych; wszystkie interessa ubogich i sierot funduszów żadnych niemających; skoroby te iednak majątki swe drogą prawa odzyskały, prenotowane porto ma być kassie pocztowéj gotowizną opłacone.

4. Korespondencya Prokuratoryi Generalnéj z obowiązkiem notowania Instytutów, którychby się tyczyła.

5. Korespondencya w służbie Woyskowéj, która służy iedynie tylko Kommenderuiącym Korpusami, Dywizyami, tudzież oficerom oddzielne komendy mającym, gdy ich ekspedycye do kommenderuiących są adressowane. Nikt zaś z wojskowych w prywatnych interesach od opłaty pocztowéj nie jest wolny. Kommissya Woyny wszelkich uchybień niniejszemu przepisowi ściśle przestrzegać będzie.

6. Korespondencya iedynie żołnierzy podczas woyny do żon i krewnych

adresowana, która na rachunek Rządu ma być prenotowana.

7. Wzwyż wymienione Korrespondencye gotowemi portorium poczcie nieopłacające, tylko na rachunek zapisywane, powinny być pieczęcią urzędową pieczętowane, i mieć na wierzchu koperty napis: *Służba Rządowa Cywilna*, lub *służba Woyskowa*. Rubryki takowe poświadczone być mają imiennym podpisem Dyrektora lub Naczelnika Kancellaryi albo wydziału, lub Sekretarza expediującego, którzy za dostrzeżone nadużycia będą odpowiedzialnymi.

Pocztamty zaś ekspedycyów, którymby formy tu przepisane brakowały, przyjmować onych nie mają na porachunek, lecz żądać od nich opłaty portorii gotowizną.

8. Przytém zalecamy wszystkim Władzom i Zwierzchnościom Kraiowym, aby do ekspedycyów uwolnionych od opłaty gotowizną portorium, nie dozwalano załączać listów i papierów, lub innych pism do korespondencyi Rządowéj nie

należących, i aby wszelkie nadużycia w téj mierze podwładnych swoich pilnie dostrzegały. Z téj przyczyny stanowimy, iż korespondencye w interessach prywatnych z korespondencyami Rządowymi przez kancellarye Władz w iednych kopertach przesyłane być nie mają.

Nadużycia takowe uwalniania od opłaty portoryi podług prawa do rubryki interessu Rządowego niekwalifikujących się, lub gdy listy podlegające opłacie dołączone zostaną do expedycji wolnych od portorium w gotowiźnie opłacać się mającym, podpadać mają karze, bez żadnego względu, opłacenia portodziesięć razy zwiększone.

9. Gdyby któren z Officyalistów pocztowych przyjmując lub wydając expedyce Rządowe, powziął podeyrzenie, iż w nich zawierają się korespondencye opłacie portorii w gotowiźnie podlegające, podówczas ma prawo udać się do Władzy oddającej lub odbierającej takową expedycją, i domagać się utworzenia takowey w iego obe-

čności. Ostrożność zawsze iednak w téj mierze officyalista pocztowy zachować iest obowiązany, i nigdy expedyców zatrzymywać, lub spóźniać nie powinien.

Artykuł 32.

Expedyce i paki Rządowe bezpłatne pilniejsze i lżejszey wagi, konną pocztą, cięższe zaś i niepilne wozową pocztą odsyłane będą.

Wszelkie listy do Kommissyów Rządowych, Izby Obrachunkowey, Dyrektorów Generalnych, do Prokuratora Generalnego, i Prezesów Kommissyów Woiewódzkich, iakotęż do Generałów Kommenderujących okręgami i w Woiewództwach adressowane, czy one w interessie publicznym czy prywatnym są pisane, skoro pieczęcią urzędową nie są pieczętowane, zawsze powinny być *franco* posyłane.

Officyalista pocztowy któryby list takowy bez opłaty poprzedniczey *franco* portoryi przyjął i expedyował, zniewolonym być ma do zastąpienia portorii z pensyi swoiey.

T Y T U Ł IV.

*O assekuracyi Rządówéy i o forszu-
sach Pocztowych.*

Artykuł 33.

Stosownie do Dekretu Naszego z dnia 6. Sierpnia r. z. zaręczamy Publiczności za bezpieczeństwo bezwarunkowe pieniędzy, towarów i efektów Pocztą transportowanych: assekuracya ta mieć będzie miejsce podług następnych przepisów.

Artykuł 34.

Każdy oddający na pocztę pieniądze brzące, powinien złożyć pocztamtowi odbierającemu deklaracyą gatunku i ilości pieniędzy mu oddawanych, a pocztamt wyda mu rewers, w którym waga, oraz gatunek i ilość summy zapisane będą, z zapewnieniem iż w przypadku straty, właściciel mieć będzie prawo do całkowitej indemnizacyi summy Poczcie powierzony, które to wynagrodzenie naydaley w przeciagu dni

czternastu niezawodnie nastąpić powinno.

Artykuł 35.

Pocztamt, gdy tego uzna potrzebę, będzie mógł w przytomności właściciela, otworzyć worek lub barylkę, i zapewnić się o gatunku i ilości pieniędzy w deklaracyi podanęj.

Artykuł 36.

Na papiery kurs pieniężny mające, i na wszelkie kleynoty, kamienie drogie, oraz rzeczy kosztowne, iakoto: złoto i srebro w sztukach i sztabach, tudzież rzeczy ze złota i srebra wyrabiane, tyftyki, koronki, towary iedwabne, axamity i t. d. wtedy tylko rewers i zapewnienie w artykule 34. wspomniane wydane być mają, kiedy właściciel pierwsze to jest papiery, w przytomności officyalisty pocztowego, okazał i zapieczętował, drugich zaś to jest: kleynotów i rzeczy kosztownych wartość istotną i urzetelnioną zadeklarował; w przeciwnym razie nie tyl-

ko wynagrodzenie w przypadku straty miejsca mieć nie może, lecz nawet, za dostrzeżeniem podobnej defraudacyi, kara opłacenia dziesięciu procentów od przemilczanej wartości nieochybnie nastąpi.

Artykuł 37.

Na wszelkie inne paki z towarami lub innemi effectami na pocztę przesyłane, wydawane będą również rewersa, w których waga i znak paki oraz adres oneyże oznaczone będą. Rewersa na paki iakiéykolwiek bądź wartości, lub na pieniądze i papiery kurs pieniężny mające wydawane, opłacone będą po groszy polskich piętnaście.

Artykuł 38.

Rzeczy podróżnych Delizansami iadących, w ten czas tylko podlegają assekuracyi, gdy porto od nich jest opłacone; ilość zaś onychże, którą podróżnemu podług Tyt. II. Art. 15. Litt. E. wolno jest bezpłatnie mieć z sobą, zabezpieczeniu żadnemu nie-

podlega, i sami podróżni baczność na nie mieć powinni.

Artykuł 39.

Pocztą nieprzyjmuje pieniędzy iak tylko na cztery godziny najpóźniej przed odeysciem delizansu. Jeżeli w ciągu lat dwóch, rachując od daty wydanego rewersu na powierzony poczcie do transportowania list, pakiet lub pieniądze oddawca lub odbierać mający o poszukiwanie onegoż niezgłosi się, w owczas po upłynieniu lat dwóch odpowiedzialność poczty za powierzone iey listy, rzeczy i pieniądze ustaie.

Rewersa zaś na pieniądze Skarbowe mają być zachowane do pokwitowania rachunków, w czém najdłuższy czas do lat trzech zostawiamy.

Artykuł 40.

Gdyby okoliczności nadzwyczajne wymagały zawieszenia assekuracyi Rządowej, Dyrekcyja Generalna poczt wcześniej przez Gazety Publi-

czność o tém uwiadomi, a officjaliści pocztowi przynoszących pakiety lub pieniądze ostrzegać pod odpowiedzialnością powinni.

Artykuł 41.

Ogłoszenie podług tych przepisów assekuracyi Rządowej, kommu-nikowane będzie przez Dyrekcyą Generalną Pocztamtom ościennym, aby właściciele pak z zagranicy do kraiu Poczta przesyłanych, uwiadomieni zostali, iakiéy pewności w kraich Królestwa Polskiego, i pod iakiemi warunkami, spodziewać się mają.

Dozór konduktorów, Delizansów, opatrzenie wozów pocztowych i dodawanie potrzebnych eskort; Urzędem pocztowym, pod własną odpowiedzialnością, zalecamy.

Artykuł 42.

Niewolno pocztom żadnych kredytów ani forszusów czynić, chyba na własne ryzyko, i pod warunkami dobrowolnie z osobami interessowanymi umówionymi, z tém wszelako

zastrzeżeniem, ażeby pocztamity nie-dopuszczały się pod tym tytułem, za wyświadczoną dogodność, wymagania opłat zbytecznych, nad czém Dyrek-cya Generalna ściśle czuwać iest obo-wiązana.

T Y T U Ł V.

Urządzenia ściągające się do Fur-manów.

Artykuł 43.

Dotychczasowe pobieranie i opła-canie ceduł furmańskich zmieniamy w sposób następujący:

Artykuł 44.

Na wszystkich traktach pocztowych, furmanom i innym konie najmującym niebędzie wolno przewozić podróżnych, iak za opłatą do Kassy Pocztowej groszy polskich ośm od osoby na milę.

Wiozący zaś podróżnych z mieysc w których Urzędy pocztowe znajdują

się na trakt uboczny, gdzie pocztą dojechać niemożna, opłaci tylko cedulę ogółową w cenie piętnastu groszy polskich.

Artykuł 45.

Furman lub inny konie najmuiały, iadący bez ceduły na trakcie walnym, lub z cedulą lecz opłaconą na mniejszą liczbę osób niż istotnie wiezie, opłaca za karę poczworną cedulę osobową.

Artykuł 46.

Furman lub inny konie najmuiały, iadący bez ceduły ogólnéy, lub téż znaleziony na trakcie pocztowym z takową tylko cedulą, opłaca za karę potrójną cedulę osobową, prócz tego w każdym przypadku delatorom zł. pol. trzydzieści nagrody od furmana należeć się będzie.

Artykuł 47.

Furmańskich koni naitętych na traktach pocztowych rozstawiać na

przepręgi niewolno, pod karą sześćdziesiąt zł. polsk. z których połowę podróżny, a drugą połowę furman, przepis ninieyszy przestępuiały, płacić będzie winien; co iednak niema się ściągać do koni własnych.

Artykuł 48.

Ustanowienie ścisłéy Kontrolli tak co do percepty z ceduły iako i z kart drożnych, do Kassy pocztowéy wpływać maiący, Dyrekcyi Generalnéy Poczt zalecamy.

TYTUŁ VI.

O defraudacyach Pocztowych.

Artykuł 49.

Prócz wyszczególnionych w Artykule 28. Tyt. II, w Tyt. III. §. 8. Art. 31. w Artykule 38. Tytułu IV. defraudacyi, uważamy ieszcze iako uszczuplające dochody pocztowe.

1. Odsyłanie listów przez furmanów do mieysc gdzie poczta dochodzi; w przypadku dostrzeżo-

néy podobnéy kontrawencyi nie-tylko osoba list pisząca, lecz i wiozący ten list, każda respective po sześć złotych polskich od listu iednego kary do Kassy pocztowéy, opłacić winne będą. Prócz tego zaś listy odebrane podług adresu poczta przesłane i wytaxowane będą. Listy tylko otwarte frachtowe przy pakach przesyłane, powyższemu przepisowi nie podlegają.

2. Nie wolno jest furmanowi przewozić pakietów wszelkich, czterdzieści funtów i niżej 40 funtów ważących, ponieważ te iedynie do transportu poczt naszych należą.

Przestępujący przepis niniejszy, nietylko że opłaci portorium całkowite od przewożonych pakietów wagi powyższéy, lub rzeczy kosztownych, lecz prócz tego kary trzysta zł. polsk. winnym się stanie. Przewóz tylko prochu w transportach pocztowych nie jest obięty, którego ani w mniejszéy ani w większéy wadze poczta przewozić niebędzie.

Artykuł 50.

Niechcąc iednak ścieśniać transportów pieniężnych i precyozów furmanami, pozwalamy; aby ci takowe przewozić mogli, lecz pod warunkiem, iż zgłosić się mają na pocztamt, i tam opłacać poprzednio połowę zwykłego portorii; natenczas uzyszcą kartę pocztową, w której zaśle wpisanie opłaconego portorii służyć im będzie do wolnego przejazdu.

Artykuł 51.

Dostrzeganie wszelkich w tytułach powyższych obiętych kontrawencyi, wszystkim urzędnikom i officyalistom pocztowym, skarbowym i policyjnym, dodawanie zaś pomocy urzędom pocztowym w wyexekwowaniu i ściąganiu kar od defraudantów, Kommissyom Wojewódzkim, Kommissarzom obwodowym, Burmistrzom i woytom gmin, iak najmocniéy polecamy.

T Y T U Ł VII.

Extra - Poczty i Kurjery.

Artykuł 52.

Jadący extra pocztą dla którego konie bądź przez sztafetę, bądź przez cursorium na pewną godzinę, były zamówione, niepowinien dłużej czekać na przepręg nad kwadrans, jeżeli zaś podróżny powóz smarować, każe, minut 10. dodane będą.

Stacya któraby kwadrans dłużej extrapocztę wstrzymywała, sześć zł. pol. kary zapłaci. Lecz nawzajem gdyby jadący extra pocztą z własney winy ośm godzin się spóźnił nad czas zamówiony, winien będzie groszy piętnaście wyżey nad ustanowioną taxę od konia na milę zapłacić; gdyby zaś spóźnił dwanaście godzin, taxę Kurjerską, a skoro 24. godzin spóźni, dubeltową taxę Kurjerską, za zamówione konie zapłacić będzie obowiązany.

Artykuł 53.

Jadący extrapocztą w dzień i głównym traktem pocztowym, chociaż nie ma zamówionych koni, dłużej nad

nad półgodziny, na stacyi wstrzymanym bydź nie może.

Jadący w nocy naydaléy w godzinę konie ma mieć dostawione; gdy podróżny o dłuższe czekanie stacyą zaskarży, podówczas Poczthalter za kaźden kwadrans nad ten przepis przetrzymany, zapłaci zł. polsk. sześć kary. Na drogi uboczne naydaléy do miejsc o mil cztery tylko odległych, poczthalterowie konie dać są na żądanie obowiązani.

Artykuł 54.

Gdyby iednak taka była mnogość extrapoczt, żeby stacya wszystkie konie przepisem sobie oznaczone w ieden dzień wysłała, wtedy podróżny na wyprawienie siebie cierpliwie, nie dłużej przecieź w żadnym przypadku nad iedną godzinę w dzień, a nad półtory godziny w nocy, czekać powinien.

Artykuł 55.

W żadney godzinie nie wolno odmawiać koni podróżnemu na stacyi. Poczthalterowie obowiązani są mieć konie rosłe i zdrowe, a natenczas zapręgać powinni tyle tylko koni, ile ich

podróżny płaci. Końcem zapobieżenia sprzeczkom względem opłaty ilości koni extrapocztowych, stanowiąmy:

1. Iż do bryczki pocztowéj nieładownéj, gdy iedną lub dwoma osobami obciążona, dwa konie, a gdy trzema osobami, trzy konie płatne zaprzężone być mają.

2. Do koczka półkrytego, albo bryczki półtoracznej okrytej, gdy iedną tylko nawet osobą obciążoną, trzy konie, gdyby dwoma osobami, również trzy konie, gdy trzy osoby wiezie, cztery konie i t. d. płatne zaprzęgać należy.

3. Do karéty podwojnej iedną, dwiema, lub trzema osobami obciążonej, cztery konie, czterema osobami pięć koni i t. d. płatnych zaprzęgać się powinno.

4. Do karéty poczwórnej, choćby tylko iedną osobą obciążoną była, pięć koni, a gdyby zaś dwoma, trzema, lub czterema osobami, sześć koni, gdyby zaś pięcioma osobami lub więcej, siedm koni i t. d. z dwoma pocztylionami branych i płaconych być powinno. Jedno dziecko do lat 10.

wcale nie niepłaci, dwoie zaś dzieci za iedną osobę uważane być mają.

5. Do osób wyżéj wyszczególnionych nie tylko się rachują siedzące w pojeździe, lecz oraz służący na przodzie lub na tyle pojazdu iadący.

Artykuł 56.

Niewolno będzie poczthalterom samowolnie przestępować tych zasad, i wymagać od podróżnego żeby więcej koni nad powyższy przepis opłacać, gdyby iednak sam podróżny więcej koni za opłatą zażądał, poczta dać mu ie powinna. Wszelako na każdej następnej stacyi, wolno będzie podróżnemu do liczby przepisanej zwrócić się.

Artykuł 57.

Lubo spieszna jazda częścią od stanu dróg, częścią też od pory roku zawisła, żeby iednak sztafety, kuryerowie i extrapoczty niedoznawały w swym biegu spóźnienia, stanowiąmy:

1. Iż na bieg Kuryera konnego nie więcej iak pół godziny na milę rachować należy przy drodze ró-

wnéy i dobréy, gdy zaś pora roku błotnista, lub grunt będzie piaszczysty, nad trzy kwadranse takowa iazda trwać niepowinna.

2. Na bieg kuryera bryczką pocztową, trzy kwadranse na milę rachować się ma.

3. Na bieg sztaffety, również trzy kwadranse na milę rachowane być mają.

4. Na bieg extrapoczty z osobą w interesie służby publiczney wysłaną, trzy kwadranse; zaś dla wszystkich innych, nad godzinę jedną na milę iazda trwać nie ma. Pocztylionowie dłużéy nad powyższy przepis iadący, na karę złotych polskich dwóch za każdy spóźniony kwadrans, skazani zostaną. Gdyby zaś to spóźnienie nastąpiło z powodu złych koni, natenczas nie pocztylion lecz poczthalter sześć złotych polskich za każdy kwadrans spóźniony, kary zapłaci, wyiawszy złą lub piaszczystą drogę.

Artykuł 58.

W przypadku padnięcia konia pod

kuryerem lub extrapocztą, jeżeli się okaże iż Kuryer albo podróżny pocztyliona do prędszég nadprzepis iazdy gwałtownie przymuszali, ciż do zapłacenia czerwonych złotych dzieściu za konia obowiązani zostaną.

Artykuł 59.

Kuryerowie i podróżni extrapocztą lub deliżansami iadący, powinni na każdéy stacyi znaleźć izbę czytą z łóżkiem i światłem, porządnym stołem i stołkami, a w zimie opaloną, aby w niéy spocząć bez przeszkody (gdy zechcą) mogli; równie i iedzenia za umówioną cenę żądać mają prawo. Przyzwolite i grzeczne obchodzenie się z przeiędzaiącemi, Officyalistom pocztowym najmocniéy zalecamy. A nadto powóz i rzeczy podróżnego powinny być szanowane, i w przypadku uszkodzenia ich przez pocztylionów, Poczthalter do reparacyi i zwrócenia kosztu za niego jest obowiązany. Po iazd przed pocztą stojący, jest pod strażą i odpowiedzialnością téż.

Artykuł 60.

Na każdéy stacyi, utrzymywana

będzie książka od Dyrekcyi wydana z kartami numerowanemi, i sznurem pieczętowanym przeciagniona, a takowa zawsze się na stole znajdować powinna: w téj przejeżdżający pocztą, zapisywać będą mogli swoje przeciwko poczoie skargi, w czém szczegółowe instrukcyje przez Dyrekcyą wydane będą.

Artykuł 61.

Dopóki nowy rozmiar rozległości stacyów pocztowych, pod dozorem Kommissyi Spraw wewnętrznych ukończonym, i przez Nas potwierdzonym nie będzie, mają służyć Urzędowi pocztowemu za prawidło, w pobieraniu wszelkich opłat, tabelle odległości dotąd używane, i w tych żadnέy tymże Urzędowi nie będzie wolno czynić odmiany.

Artykuł 62.

Postanowiwszy tym sposobem celniejsze przepisy dla wiadomości publiczney potrzebne, wola iest Nasza aby Dyrektor Generalny Poczty wydał szczególny Instruktarz dla każdego

Officyalisty pocztowego, iak sobie w każdym przypadku postąpić powinien, a to podług zasad, które osobnym postanowieniem przepisujemy.

Wykonanie niniejszέy ustawy Kommissyom Rządowym w czέm do którέy należy, a umieszczenie w Dzienniku praw Kommissyi Sprawiedliwosci polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyinέy dnia 8. Lipca 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podpisano) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podp.) Kosiecki.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kosiecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwosci
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 20. Sierpnia 1817 roku.

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy ile dokładne Administracyi pocztowéy urządzenie, może bydź pomocném do wykonywania spiesznych rozkazów Rządowych, do ułatwienia komunikacyi handlowych, do bezpieczeństwa korespondencyi tak krajowéy iak zagranicznéy, i w ogólności do wygody publicznej; na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, powysłuchaniu zdania Ogólnego Zgro-

madzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

T Y T U Ł I.

O ustanowieniu Dyrekcyi Generalnej Pocht.

Artykuł 1.

Członek Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, Radca Stanu Dyrektor Generalny Pocht. ma sobie powierzona, pod dozorem i zwierzchnictwem téż Kommissyi. Administracyą Pocht w całym Królestwie. We wszystkich przypadkach, podług ogólnych w niniejszém urzędzeniu wskazanych zasad, wydaie instrukcyje Offycyalistom sobie podwładnym, szczególnie zaś przestrzega regularności poczty, pewności, dostateczności kaucyów i całości dochodów, iako téż by niekrzywdzono korespondujących, i podróż odprawiających, przez arbitralne opłaty, lecz we wszystkiém zachowano i iedynie trzymano się przepisów osobno przez Nas postanowionych.

T Y T U Ł II.

O składzie i obowiązkach szczególnych Dyrekcyi.

Artykuł 2.

Przy Dyrektorze Generalnym będą Urzędnicy, i inni Officyaliści w pomoc służby dodani, których liczbę i płacę osobnym etatem Nam podanym oznaczemy.

Artykuł 3.

Prawa służące Dyrektorowi Generalnemu, i obowiązki jego, są następujące:

1. Dyrektor Generalny, we wszystkich materyach do rozpoznania Dyrekcyi Poczt należących, sam stanowi, stosując się jednak do regulaminu przez Nas przepisanego.
2. Korrespondencya urzędowa Dyrektora Generalnego wolna jest od opłaty.
3. Mianuie Officyalistów, których pod szczególnymi artykułami do nominacyi jego wskazujemy.

4. We wszystkich przypadkach regulaminem nieobjętych, jako téż w przedmiotach polepszenia Administracyi wewnętrzney, ułatwienia lub odmiany kursu Poczt w kraiu i za granicą, niemniéy komunikacyi handlowey, na której dochód poczty iest oparty, Dyrektor uduje się do Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi która go do zmiany takowey upoważnia.

5. Żadnego urzadzenia nowego wydawać, ani takowego publikować i ogłaszać drukiem Dyrektor Generalny, bez upoważnienia Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych, nie iest mocen.

6. Dyrektor Generalny wydaie instrukcyę szczególną Officyalistom; pilnuie ścisłego ich obowiązków wykonania, wymierza kary porządkowe na nieposłusznych lub przestępnych. Wolno będzie Dyrektorowi Generalnemu, w ważnych przypadkach, zawiesić w służbie Urzędników i Officyalistów pocztowych, tych zaś któ-

rych sam mianuie, oddalać nawet może.

7. Podaie naydaléy w sześć tygodni po każdym skończonym kwartale, obraz szczegółowy czyli ekstrakt przychodów i wydatków kwartalnych poczty, w iednym exemplarzu, do Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, a w drugim, do Kommissyi Rządowéy Przychodów i Skarbu; w tymże czasie pozostałość, iaka się z rachunków okaże, do Skarbu publicznego wnosi. Rachunki zaś wszelkie tak Pocztaamtów iako i Kassy Generalnéy Poczto-wéy, wraz z dowodami, składa Izbie Głównéy Obrachunkowéy, w terminach od niéy oznaczonych, i w sposobie przez nią przepisany.

8. Wyrachowanie całego Wydziału Pocht przychodów i wydatków, iako téż etaty płacy Bióra Dyrek-kei i Pocztaamtów Królestwa, oraz innéy przewidzieć się mogą-céy expensy, Dyrektor Generalny podae z podpisem swoim co-rocennie do roztrząśnienia Kom-

missyi Rządowéy Spraw Wewnę-trznych i Policyi, a to naypo-źniéy na końcu miesiąca Wrze-śnia, Kommissya zaś Spraw We-wnętrznych téż etaty Nam do po-twierdzenia przedstawia.

9. Co rok składa również Dyrektor Generalny w Kommissyi Spraw Wewnętrznych rapport generalny o stanie Wydziału Poczto-wego.

10. Zawierane podług szczególnych przepisów kontrakty z Poczthal-terami potwierdza; wszelkich nad-użyciów w arbitralnéy wadze, w wybieraniu opłat pocztowych, aby ściśle podług taryff pobiera-ne były, dostrzega, i żalącym się sprawiedliwość wymierza.

Artykuł 4.

Obowiązki Kommissarzów, Sekre-tarza Generalnego i innych podwła-dnych są następujące:

1. Kommissarze są pomocą we wszystkich powyższych czynno-ściach Dyrektorowi Generalnemu,

ułatwiaią porządek wewnętrzny manipulacyi i rachunków, dostrzegają dochodów poczty i wykroczeń Officyalistów, a lubo we wszystkich przedmiotach, podług artykułu poprzedzającego, mają tylko głos doradczy, gdyby jednak Dyrektor Generalny przeciw przepisom przez Nas postanowionym decyzją wydawał, mają prawo ostrzedz go o tém, i winni będą nieprawną czynność donieść Kommissyi Spraw Wewnętrznych.

2. Żaden z Kommissarzów na ten urząd mianowanych, innę funkcyi pocztowę posiadać nie może.
3. Ponieważ porządek, przymnożenie dochodów publicznych, i przestrzeganie szkodliwych nadużyć, nieustannego dozoru officyalistów i ich ścisłego kontrollowania wymagaia, przeto Pocztmistrze mieć będą obowiązek stacye sobie podległe dwa razy do roku obieżdzać, postępki Officyalistów ciągle uważać, nadużyciom zaradzać, o drogach, o liczbie koni

i ich stanie, niemniéy zaprzęgów, nakoniec o całym gospodarstwie pocztowém, gruntownie się przekonywać, i z każdéy swoiéy podróży rapport Dyrekcyi zdawać będą. Inspektorowie zaś dokładną rewizyą Pocztamtów, stosownie do rozkazu Dyrektora Generalnego, odprawiać obowiązani być mają.

Czas i porządek obiazdów, iako téż szczególne Instrukcyje obieżdżającym, Dyrektor Generalny przepisze.

4. Z każdego obiazdu dokładny rapport składa Inspektor z swemi uwagami Dyrektorowi Generalnemu, a ten o ważniejszych wypadkach Kommissyi Spraw Wewnętrznych donosi.

5. W niebytności Dyrektora Generalnego, pierwszy z porządku w nominacyi Kommissarz przytomny mieysce iego zastępuje, pod odpowiedzialnością za czynności swoje.

Prawo nominowania Officyalistów niesłuży zastępującemu Dy-

rektora Generalnego Kommissarzowi.

6. Na urząd Kommissarzów Dyrekcji, Sekretarza Jeneralnego i Inspektorów, za przedstawieniem Kommissyi Spraw Wewnętrznych, z podanych Jéy przez Dyrektora Generalnego kandydatów, My mianujemy.

Przysięgę przed Dyrektorem Generalnym wykonywać mają.

7. Sekretarz Generalny jest Naczelnikiem Kancellaryi, utrzymuje porządek Bióra, otwiera expedyce, i dzień ich przyścia do Dyrekcji zapisuje, kontrasygnuje wychodzące, pilnuje podziału czynności, i we wszystkiém stosuje się do danych sobie przez Dyrektora przepisów.

T Y T U Ł III.

Stosunki Dyrektora Generalnego z Władzami Rządowymi.

Artykuł 5.

Dyrektor Generalny Poczt, w Tytule i Artykule pierwszym niniejszém usta-

ustawy Naszém pod zwierzchnictwo i dozór Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji oddany, ma oraz stosunki z Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu, co do wpływu dochodów do kassy Generalnéj kraiowéj.

Artykuł 6.

Wszyscy mają się udawać bezpośrednio w interessach pocztowych do Rady Stanu Dyrektora Generalnego Poczt, od którego decyzji, lub w przypadku iéy odmówienia, do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji odwołać się mogą.

Artykuł 7.

Kommissye Woiewódzkie mają dozór ogólny nad Officyalistami pocztowemi, nie mogą zaś w niczém manipulacyi poczt odmieniać, biegu ich wstrzymywać, ani utrudniać; lecz skoro iakowe zdrożności lub nadużycia spostrzegą, i w czémkolwiek

zmiany lub poprawy potrzebę uznają, natychmiast winne o tém przestrziedz Dyrekcyą, lub uwiadomić Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji; nadto w każdym zdarzeniu, za odebraniem zaskarżenia od Pocztamtów, dać pomoc im skuteczną są obowiązane. Jeżeli spostrzegą potrzebę pomnożenia lub sprostowania komunikacyi pocztowej w Województwie, przełożą to Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

Artykuł 8.

Kiedy w nadzwyczajnych przypadkach Pocztalterowie, przy iazdach nagłych i licznych, nie są w stanie wystarczyć końmi swoimi, przeto dla zapobieżenia niewygodzie dla Publiczności ztąd wynikającej, Kommissye Wojewódzkie i Kommissarze obwodowi, oraz Prezydenci i Burmistrze miast, obowiązani są być pomocnemi Pocztmistrzom w niezwłoczném uzyskaniu koni w miejscu lub w najbliźszych okolicach; lecz Pocztmistrze opłacać powinni

anticipative najmującym konie całkowitą taxę taryffami oznaczoną, nie wyłączając nawet tryngeldu Pocztalińskiego. Dyrektor zaś Generalny Poczt przestrzegać ma tego iak najsćisłéy, aby Pocztalterowie przyzwoitą i pewną liczbę koni utrzymywali, i aby oraz konie posilkowe podług tax opłacali.

T Y T U Ł IV.

Podział i klasyfikacya Oficjalistów Pocztowych po Województwach.

Artykuł 9.

Oficjaliści pocztowi po Województwach dzielą się:

1. na Pocztmistrzów centralnych w miejscach gdzie stolice Województw znajdują się;
2. na Pocztmistrzów przy Pocztamtach pogranicznych;
3. na Pocztmistrzów pośrednich;
4. na Sekretarzów przy Pocztamtach;
5. na Pisarzów przy Pocztamtach i

expedytorów poczt przy stacyach Pocztantom subordynowanych.

Artykuł 10.

Wszystkich Officyalistów pocztowych w poprzedzającym Artykule wyrażonych, oraz wszystkich Subalternów biór Dyrekcyi, Dyrektor Generalny Poczt mianuje, i przysięgę od nich odbiera.

Artykuł 11.

Dekret Nasz z dnia 12. Listopada 1816 roku względem examínów, do Urzędników i Officyalistów Poczty rozciągamy.

Artykuł 12.

Tym końcem mieć chcemy, aby w zdarzonych przypadkach examínu Kandydatów z Wydziału poczt, do Kommissyów examinacyjnych Woiewódzkich wezwany był Pocztmistrz centralny miasta Woiewódzkiego, lub inny naybliższy będący, a do Naywyższej Kommissyi Examinacyj-

ney Dyrektor Generalny, lub osoba przez niego w tym celu wyznaczona.

Artykuł 13.

Nie może bydź na Pocztmistrza centralnego mianowany, kto nie był na stopniu Pocztmistrza pogranicznego lub pośredniego.

Artykuł 14.

Nie może bydź mianowany na Pocztmistrza pogranicznego lub pośredniego, kto nie był wprzód Sekretarzem Pocztamtu, lub nie pracował w Biórach Dyrekcyi Generalney Poczt.

Artykuł 15.

Na Sekretarza przy Pocztamcie mianowanym nie będzie, kto nie był Pisarzem.

Artykuł 16.

Poczhalterowie czyli Dzierżawcy koni na stacyach pocztowych, do rzę-

du Officyalistów nie należą, kaucya iednak w gotowiznie złożyć powinni.

Artykuł 17.

Liczba Pocztamtów centralnych, pogranicznych i środkowych, wraz z ich stacyami, ustanowioną będzie etatem; może iednak nastąpić zmiana ich posady, stosownie do uznanej na przedstawienie Dyrektora Generalnego potrzeby.

T Y T U Ł V.

O Mundurach Pocztowych.

Artykuł 18.

Wolność noszenia munduru Dyrektorowi Generalnemu, Urzędnikom i Officyalistom pocztowym w Królestwie Polskiem, iaki dotąd był używanym, temczasowie zostawiamy; zachowując nowego urządzenie do ogólnego względem mundurów ustanowienia.

Artykuł 19.

Liberya Pocztylionów, Konduktorów, Bryftregerów, Ważników, Wag-

mistrzów i sług pocztowych, będzie w kolorze zielonym z karmazynowym kołnierzem, oraz blachą na której herb Królestwa i trąbka wyrażone będą.

T Y T U Ł VI.

Urządzenia ogólne.

Artykuł 20.

Dyrekcya Generalna Poczt używa pieczęci z herbem Królestwa i napisem: *Dyrekcya Jeneralna poczt Królestwa Polskiego.*

Artykuł 21.

Korrespondencye Dyrekcyi urzędowe wychodzą z podpisem Rady Stanu Dyrektora Generalnego, lub mieysce iego zastępującego, i Sekretarza Generalnego. Lista iednak onychże w Kommissyi Spraw Wewnętrznych na żądanie podawana będzie, wszelkie zaś urządzenia generalne w imieniu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, podług Uchwały Naszey pod dniem 19. Października 1816 r., wydawane będą.

Artykuł 22.

Wszelkie ustanowienia i dekreta poprzednie, niniejszý organizacyi przeciwné, uchylamy.

Wykonanie niniejszý ustawy, która w Dzienniku Praw ma bydź umieszczona, Kommissyom Rządowym, w czém do którý należy, zalecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyiný dnia 8. Lipca 1817. roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi.

(podp.) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady;
(podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości.
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 20. Sierpnia 1817 roku.

W Imieniu Najiaśnieyszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

W skutek przełożenia Kommissyów Rządowych Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież Sprawiedliwości, po wysłuchaniu oraz zdań ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy, względem sprzedaży rzeczy ruchomych ku czci Bożý poświęconych, następujące prawidła:

Artykuł 1.

W tych przypadkach, w których podług przepisów prawa, rzeczy ru-

chome nie inaczej iak tylko przez publiczną licytacją sprzedawanemi bydź mogą, Urząd trudniący się spisaniem inwentarza lub sprzedażą, dostrzegłszy pomiędzy niemi rzeczy ku czci Bożej poświęcone, powinien po nastąpieniu ich oszacowaniu donieść o tém Biskupowi Dyecezyalnemu, jeżeli rzecz należy do Kościoła Rzymsko-Apostolskiego; jeżeli zaś należy do innych wyznań, powinien o tém donieść Władzy Duchownej, mającój równe attribucye, a to celem wynalezienia kupca z wolnej ręki.

Artykuł 2.

Gdyby Interessenci na podaný w téj drodze przez kupującego cenę poprzestać niechcieli, lub żaden nie znalazł się konkurent do kupna, wtenczas nastąpi sprzedaż publiczna, za poprzedniem zniszczeniem formy.

Dopełnienie niniejszego Naszego postanowienia, Kommissyom Rządowym Wyznań Religijnych i Oświe-

cenia Publicznego, tudzież Sprawiedliwości, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 17. Czerwca 1817 roku.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

W zastępstwie Ministra Prezydującego w Kommissyi Wyznań i Oświecenia Publicznego

Radca Stanu.

(podpisano) Staszic.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady;
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Namiestnik Królewski.

Upoważniamy niniejszém Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, ażeby załączone tu postanowienie Nasze,

z dnia 17. z. m. względem sprzedaży rzeczy ruchomych ku czci Bożej poświęconych, w Dzienniku Praw umieścić nakazała.

Dan w Warszawie dnia 18. Lipca 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 26. Sierpnia 1817 Roku.

w Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi
Króla Polskiego etc etc etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu

Stosownie do wyraźney woli Jego Cesarsko - Królewskiéj Mości, uzupełniając postanowienie Nasze z dnia 17. Maia r. b., względem opłaty Stęplowéy od nominacyi na rozmaite Urzędy publiczne dawniejsze i przyszłe, po wysłuchaniu zdania ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1.

Wielcy Urzędnicy dworu Jego Cesarsko - Królewskiéj Mości opłacać będą, za papier Stęplowy nominacyjny, na raz ieden złotych sześćset.

Artykuł 2.

Szambelani dworu Jego Cesarsko-Królewskiéy Mości płacić będą, za papier stęplowy nominacyiny, na raz ieden złotych trzysta.

Artykuł 3.

Kameriunkry dworu Jego Cesar-sko-Królewskiéy-Mości płacić będą, za papier stęplowy nominacyiny, na raz ieden złotych sto pięćdziesiąt.

Artykuł 4.

Kameriunkier postępujący na Szambelana, Szambelan na wielkiego Urzędnika dworu Jego Cesarsko-Królewskiéy Mości, należność nominacyiną stępla, w powyżéy wyrażonéy ilości do każdego z tych Urzędów przywiązaną, dopłacać tylko będzie.

Artykuł 5.

Oplata ta całkowicie z góry do Skarbu publicznego przy uzyskanéy

nominacyi wnoszoną być powinna; wyiawszy tych którzy z woli Jego Cesarsko-Królewskiéy Mości od niéy uwolnionemi będą.

Artykuł 6.

Powyższa opłata Stępla dopiero od ogłoszenia postanowienia niniejszego za obowiązującą uważaną być powinna.

Artykuł 7.

Tak dla dopilnowania niezawodności wpływu téy opłaty do Skarbu, iako i do utrzymywania potrzebny tychże opłat kontrolli, Minister Sekretarz Stanu i Radea Sekretarz Stanu przesyłać będą wszelkie patenta na Urzędy dworu Jego Cesarsko-Królewskiéy Mości, do Kommissyi Rządowéy Przychodów i Skarbu, nadto uwiadamiać, gdy kto od przywiazanéy do tego Urzędu opłaty stęplowéy przez Jego Cesarsko-Królewską Mość uwolnionym zostanie.

Artykuł 8.

Wykonanie niniejszego postano-

wienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, wszystkim Władzom Kraiowym Rządowym, w czem do której należy, polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 22. Lipca 1817. r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Zastępca Ministra Przychodów i Skarbu
(podpisano.) *Badeni.*

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 28. Sierpnia 1817 roku.

w Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A I.
Cesarza Wszech Rossyi
Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Maiąc Sobie przedstawioném przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, iż dla szczupłej liczby Senatorów zaledwo czynne kompleta Sądu Naywyższej Instancyi zapełnionemi być mogły, i że kompleta pod czas feryów dla przyimowania rekursów przeznaczone, tylko przez powtórne powołanie niektórych Senatorów którzy już kadencye swoje odsiedzieli ułożonemi by być mogły; chcąc przeto uwolnić tychże Senatorów od pracy tém cięższej, iż iey dopełnienie przypada w chwili nayważniejszej dla rolniczego gospodarstwa; po wysłucha-

Tom III. Do Nru 15. 28

niu zdania Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Artykuł 1.

Niżeli Konstytucyjne całego Sądownictwa urządzenie stałe dla Sądu Najwyższej Instancji przepisze prawidła i obowiązki, uwalniamy tenże w roku bieżącym od składania kompletu w czasie prawem dozwolonych feryów, iedynie do stanowienia względem przyjmowania lub odrzucania przedstawianych rekursów przeznaczanego.

Artykuł 2.

Ażeby z przepisu powyższego strony processujące niedoznały w swych interessach uszczerbku, stanowimy: iż w ciągu feryów samo zaprezentowanie rekursu w Kancellaryi Sądu Najwyższej Instancji przez Pisarza lub Regenta poświadczone, zaśłania od prekluzyi, i exekucją wyroków niższych Instancjów zawiesza na czas dwumiesięczny feryów, po których rzeczy do właściwego wracają biegu.

Wykonanie niniejszego postanowienia które w Dzienniku Praw umieszczoném bydz ma, Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéj dnia 26. Lipca 1817.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Sprawiedliwości
(podp.) W. Sobolewski.

Radca Sekretarz Stanu General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 1. Września 1817 roku;

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Lubo Dekretem Naszym z dnia 17 Października 1816, wszyscy mieszkańcy Królestwa bez różnicy stanu, urodzenia i religii, do spisu wojskowego pociągnięci być mają;

Zważywszy iednak iż Mennoniści w małej bardzo liczbie w Królestwie Naszém osiedli, tak za byłego Rządu Austriackiego, iako i Pru-

skiego, niemniéy za Xięstwa Warszawskiego, od osobistey służby woyskowej byli uwolnieni: Postanowiliśmy na wniosek Namiestnika Naszego i stanowimy:

Artykuł 1.

Mennoniści w Królestwie Naszém Polskiem osiedli, oraz ich dzieci, od osobistey służby woyskowej mają być wolnemi.

Artykuł 2.

Na zastąpienie osobistey służby woyskowej, wnosić będą do Skarbu publicznego opłatę pieniężną po złotych polskich sześć od osoby w wieku popisowym będącý.

Artykuł 3.

Ogłoszenie i wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzien-

niku Praw ma być umieszczoném,
Kommissyom Rządowym, w czém
się któryć dotyczyć będzie, poleca-
my.

Dan w Petersburgu dnia 14 Li-
pca 1817.

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu, Generał Brygady

(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem.

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 8. Września 1817 roku

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Gdy procedura cywilna tymcza-
sowo tylko w kraich Naszego Kró-
lestwa Polskiego zaprowadzona, nie
podaie stałych przepisów w wyko-
nywaniu artykułu 1244 Kodexu Cywil-
nego; zważywszy że wielka część dłu-
gów prywatne majątki w Królestwie
Polskiem ciążących, pochodzi z obo-
wiązań pod różnemi prawodawstwa-
mi zeznanych, których skutki (po-
tylu zwłaszcza klęskach iakie wia-
sności ziemiańskie dotknęły) mogły-
by wielu przypawić o niezasłużoną
zgubę, gdyby dla urządzenia tychże
skutków niebyły podane iednostayne,

w duchu należnéj słuszości umiarkowane prawidła; zważywszy nadto, iż z zasad takowéj słuszości i równéj nad wszystkimi obywatelami Rządowéj opieki, wynika potrzeba nieiakiego względu i ulgi dla włościan gruntowych; chcąc wreszcie zapobiedz niszczącym majątki a dla stron nieużytecznym processom; po zasiągnięciu zdań Ogólnego Zgromadzenia Naszég Rady Stanu, postanowiliśmy i stano-
wimy:

Artykuł 1.

Wszelki kapitał przed dniem ogłoszenia Królestwa Polskiego, to jest: przed 20 Czerwca 1815. r. zaciągniiony, a na własnościach gruntowych nieruchomości zabezpieczony, i pod żadne z wyłączeń późniéj w artykule 6. i 7. umieszczonych niepodpadaiaący, za poprzedniém sześciomiesięczném wypowiedzeniem wypłaconym będzie najpóźniéj do dnia pierwszego Stycznia 1821 roku, co iednak przeszkadzać nie będzie dobrowolnym odtąd między stronami umowom skracaiącym ten ostateczny termin, lub roz-

kładaiącym kapitał, co do swoiég wypłaty, na pewne części i raty.

Artykuł 2.

Jak dłużnik właściciel gruntowy, bydź nie może zmuszonym do przedszego uiszczenia się nad termin oznaczony artykułem pierwszym niniejszego postanowienia, tak nawzajem żadne inne dalsze przedłużenie nie będzie mogło iemu bydź pozwolone, pod żadnym iakimkolwiek bądź pozorem.

Artykuł 3.

Ogół procentów od każdego właścicielowi gruntowemu pożyczonego kapitału aż do dnia 20 Czerwca 1815 r. zaległych, wypłacony będzie wierzytelom, albo ratami dobrowolnie między stronami umowionemi, albo ryczałtem, a to najpóźniéj do dnia pierwszego Stycznia 1821 r. Żaden iednak procent od takowych zaległości rachowany bydź nie ma.

Artykuł 4.

W sprawach dotąd osądzonych wolno jest dłużnikom własność gruntową posiadającym, a przepisami artykułów 6. i 7. niewyłączonym, korzystać ze zwłoki artykułem pierwszym niniejszego postanowienia udzielonéy, choćby już rzecz była w drodze exekucyi.

Artykuł 5.

Jeżeliby dłużnik, czy to procentów od d. 20 Czerwca 1815. r. czy to bieżących w każdym roku nieopłacał, tedy odpada nieodzownie od dobrodzieystwa zwłoki artykułem pierwszym niniejszego postanowienia mu udzielonéy, i niezwłocznie podług wszelkiego rygoru prawa zmuszonym być może do zapłacenia całkowitéy należitości.

Artykuł 6.

Dłużnicy którzy przez prawomocne wyroki sądowe odsuniętemi już

zostali od dobrodzieystwa przedłużenia terminu, niemniéy ci, którzyby za przekonaniem sądowém o czynach dobrowolnych, niszczących fundusz majątkowy na rękoymię wierzycieli służący, utracili prawo korzystania z dobrodzieystwa zwłoki; nakoniec właściciele nieruchomości które podanemi zostały pod konkurs wierzycieli, wyłączaia się od dobrodzieystwa zwłoki artykułem pierwszym niniejszego postanowienia udzielonéy; iakoż jeżeliby dłużnik który warunków artykułem piątym zastrzeżonych, względem niektórych tylko wierzycieli swoich dopełniał, innych zaś zawodząc, wystawił się na wywłaszczenie z majątku stanowiącego rękoymią dla wszystkich jego wierzycieli: na ówczas dobrodzieystwo zwłoki ustaje względem wszystkich tenże majątek ciążących długów.

Artykuł 7.

Wyimuią się z pod przepisów niniejszém postanowieniem Naszém

obiętych (iako podpadające osobnym rozporządzeniom co do wypłaty).

a.) Kapitały względem których Monitorium przez Konwencyą Wiedeńską w roku 1815 dnia 30. Marca zawartą, urządzone zostało.

b.) Kapitały funduszowe służące, bądź duchownym, bądź gminom, bądź też instytutom publicznym;

c.) Wszelkie należności i kapitały edukacyjnych i innych narodowych instytutów;

d.) Kapitały Skarbowe ze sprzedaży dóbr narodowych pochodzące, osobnem postanowieniami już urządzone; wreszcie:

e.) Kapitały Skarbowi Królestwa Polskiego Konwencyą Wiedeńską w roku 1815. przez dwór Pruski ustapione.

Artykuł 8.

Jeślibyśmy w przeciągu czasu ar-

tykułem pierwszym oznaczonego dostrzegli potrzebę zmiany niektórych trwających, lub przyjęcia nowych środków prawodawczych dla ostatecznego rozstrzygnięcia stosunków między dłużnikami i wierzycielami, rozkażemy, stosownie do ustawy Konstytucyjnej Królestwa Naszego Polskiego, wnieść one na pierwszym przez Nas zwołanym seymie.

Artykuł 9.

Po takowem urządzeniu stosunków między dłużnikami własność gruntową mającemi i ich wierzycielami, uchyla się od daty ogłoszenia niniejszego postanowienia, punkt drugi uchwały Tymczasowego Rządu Królestwa Polskiego d. d. 23. Października 1815 r., i każdy z wierzycieli tymże punktem objętych, może iest odtąd poszukiwać drogą sądową swojej należności, stosownie iednakże do prawideł i warunków niniejszém postanowieniem Naszém wskazanych.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Kommissyom Rządowym, w czem do której należy, i wszelkim Sądom Królestwa Naszego Polskiego, polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 14 Lipca 1817.

(podpisano) ALEXANDRE

przez Cesarza i Króla

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

Ig. Sobolewski.

Zgodno z oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podp.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady

(podpisano) *Kossęcki.*

Zgodno z Wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

(Sekretarz Jeneralny

Hankiewicz.

Dziś ogłoszenia d. 8. Września 1817. roku.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

My z Bożej Łaski ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski

etc. etc. etc.

Powodowani oycowską troskliwością o los wysłużonych Urzędników w Naszém Królestwie Polskiem, chcąc zapewnić środki swobodnego utrzymywania się tym którzy w długoletniej służbie publicznej stargali swe siły, lub przypadkowemu podpadlikalectwu, a razem i tym którzy przez nadzwyczajny iaki czyn wierności lub poświęcenia się, albo też przez znamięnitą dla kraju przysługę, stali się godnemi dobroczynnego zaopatrzenia na resztę ich życia; mając przytęm pewną nadzieję, że przez zabezpieczenie dalszego losu urzędujących, tudzież wdów i dzieci po nich pozosta-

łych, wzmocniemy w każdym gorliwą chęć, aby, wolny od trosków i zabiegów o przyszłą exystencją, poświęcał wszelkie swoje chwile i siły obowiązkom służby publicznej; umysłiliśmy zaprowadzić w całym kraju Naszego Królestwa Polskiego urządzenie emerytalnych pensyi, i oprzeć niezawodną ich pewność na funduszach, którym stowarzyszenia urzędnicze za główne służyć będą źródło. Gdy atoli to urządzenie tak ważne, a mianowicie zgromadzenie przyzwoitego funduszu na bezpieczne rozpoczęcie wypłat, z takowego systemu wynikających, znacznego wymaga czasu; z drugiej zaś strony postrzegać się daie coraz mocniej, nietylko potrzeba utworzenia tymczasowego funduszu na pensye dla tych, co przed urządzeniem ogólnego systemu, nabędą lub już nabyli prawa żądania ich, ale też razem i potrzeba oznaczenia stałych prawideł i warunków, podług których możnaby oceniać potrzeby w tym zamiarze podawane; po zasięgnięciu więc zdań Ogólnego Zebrańia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Arty-

Artykuł 1.

Udzielane w nagrodę zasług pensye cywilne dwoiako będą rodzaju: *pensye emerytalne* i pensye pod tytułem *szczególnych nagród*. Każdy z tych dwóch rodzajów pensyi mieć będzie przeznaczony sobie fundusz osobny, który tymczasowo (aż do utworzenia i zgromadzenia funduszu emerytalnego na planie ieneralnych między wszystkimi urzędującymi asocjacyami opartego) corocznie na budżecie krajowym mieszczony bydz ma. Różnią się one między sobą następującem zastrzeżeniem; że *fundusz na pensye pod tytułem szczególnych nagród*, zawsze w równy pozostanie ilości, wyjąwszy zmniejszenie iakieby z ogólnego planu oszczędzeń wyniknąć koniecznie musiało; kiedy tymczasem *emerytalny fundusz* stopniami zmniejszać się będzie w miarę wzrastającego funduszu z instytucyi stowarzyszeń urzędniczych, a to aż dopóty, dopóki ten tu fundusz asocjacyiny niestanie rzeczywiście w całym dozupelnieniu swoim, i niezastąpi w całości tymczasowego funduszu na emerytów ze skarbu płaconego.

Tom III. Do Nru 15.

29

Artykuł 2.

Pensye emerytalne udzielane iedynie będą Urzędnikom publicznym lub Officyalistom, i stosownie do pewney ilości lat w służbie publiczney odbytych. Do udziału tych pensyi po zeyściu emerytów, należć w pewney części mogą wdowy i dzieci po nich pozostałe. Proporcye takowych pensyi do liczby lat wysłużonych, warunki ich udziału dla wdów i dzieci, tudzież wszelkie inne w téy materyi prawidła i warunki, oznaczonemi będą w poniższych przepisach.

Artykuł 3.

Pensye pod tytułem *szczególnych nagród* udzielanemi będą iedynie w nagrodę iakowéy znakomitéy dobru ogólnemu zasługi, albo chwalebneho czynu, nadzwyczajną wierność lub poświęcenie się wykazuiącego, niemniéy na wynagrodzenie poniesionéy szkody w chlubnych dla publicznego dobra zamiarach, bądź ze względu na przypadek niezasłużonéy niedoli

Pensye takowe, są tylko osobistemi, i kończą się ze zgonem pensyonowanego: oznaczenie ilości ich stosownie do ważności zasługi, zależy iedynie od bezpośredniego Naszego uznania.

Artykuł 4.

Pensye te, pierwszego i drugiego rodzaju, niebędą nigdy mogły w ogóle swoim przewyższać funduszów, iakie dla nich respective budżetem wyznaczemy.

Artykuł 5.

Proźby o wyznaczenie *emerytalney pensyi* nieinaczéy podawanemi będą, iak tylko przez właściwe Rządowe Kommissye, i inne Władze naczelne od Kommissyi Rządowych niezawisłe, do roztrząśnienia osobnéy Kommissyi złożonéy z pięciu członków, których My z grona Naszéy Rady Stanu Królestwa Polskiego, na przedstawienie Namiestnika Naszego, wybierzemy. Kommissya ta raz w rok w miesiącu Wrześniu zgromadzać się mająca, obowiązana będzie ściśle roztrząsać prawa podanych, i one oceniać stoso-

wnie do prawideł, ninieyszem postanowieniem wskazanych. Po takowem roztrząśnieniu przedstawi swoją opinię przez Namiestnika Naszego, do Naszey decyzji. Toż samo uczyni, ilekroć za rzecz potrzebną uznamy, odesłać pod ię roztrząśnienie iakową prozbę względem udzielenia pensyi pod tytułem nagród szczególnych.

Artykuł 6.

Jeżeli po rozważeniu opinii Kommissyi, uznamy prawo do pensyi Urzędnikowi lub Officyaliście, naówczas będzie on mocen pobierać ją, od daty Naszego w téj mierze wyroku, z funduszu temu rodzajowi pensyi właściwego, ale tylko w takięj ilości, iaka naówczas z tego funduszu pozostaie ieszcze do rozrządzenia: ilość ie-dnak w takim razie pobierać się mian-na. niemoże byđz mnieyszą od połowy wyznaczoney pensyi.

Artykuł 7.

Jeżeli *quantum*, w właściwym funduszu do wolnego rozrządzenia pozo-

staiące, nie wynosi téj połowy, lub w funduszu rzeczonym nie wcale nieznayduie się do rozrządzenia, naówczas udarowany pensyą emeryt pobierać ma z funduszu wydatków nadzwyczajnych kraiu, tyle ile dla do-zupełnienia połowy pensyi potrzeba będzie, a to w sposobie tymczasowego zasiłku, dopóki inna iaka pensya emerytalna w właściwym funduszu niewygaśnie, i wakansu w tymże funduszu nie otworzy.

Artykuł 8.

W miarę otwieraiących się takowych wakuiących pensyi w właściwym funduszu emerytalnym. wypłaty czynione sposobem zasiłku tymczasowego z funduszu wydatków nadzwyczajnych, przenoszone zostaną na tenże właściwy fundusz. Żadna zaś pensya wakuiąca niemoże byđz przeznaczoną dla innego (późnię na listę pensy-onowanych umieszczonego) emeryta, dopóki pierwszy przed nim niedo-bdzie do całości pensyi sobie przeznaczoney.

Artykuł 9.

Jeżeliby Nam się z ważnych powodów podobało wyznaczyć któremu z emerytów wyższą pensją nad tę do iakiéyby, podług prawideł ninieyszego postanowienia, miał prawo; tedy takowa nad normalną ilość przewyżka niebędzie mogła bydz assygnowaną na zwyczajny *fundusz emerytalny*, ale płacona zostanie z funduszu pensyi tytuło *szczególnych nagród*.

Artykuł 10.

Jeżeli w *funduszu pensyi tytuło szczególnych nagród* nic do rozporządzenia nie zostaje, naówczas pensya na zasadzie artykułu 3. ninieyszego postanowienia za szczególną nagrodę wyznaczona i na tenże sobie właściwy fundusz przekazana, pobieraną tylko będzie w połowie z funduszu *wydatków nadzwyczajnych kraju*, a to aż do pierwszego wygaśnięcia innéy iakowéy podobnéy pensyi, stosownie do tego, co już powyżéy w artykułach 7. i 8. względem emerytalnych pensyi powiedziano.

Artykuł 11. To w ciogu

Dwadzieścia lat nieprzerwanéy służby publiczney, nadaie Urzędnikowi lub Officyaliście prawo do uzyskania pensyi emerytalnéy.

Artykuł 12.

Jeżeli Urzędnik lub Officyalista w ciągu publiczney służby swoiéy, musiał onę mimowolnie i bez żadnéy własnéy winy przerwać przez czas nieiaki, naówczas służba iego nieuważa się za przerwana; iednakże czas onéy mimowolnéy przerwy nie będzie rachowanym w ogóle lat służby, i wytrącony zostanie z tegoż ogółu.

Artykuł 13.

Służba publiczna w iakiéykolwiek bądź epoce pełniona, ma bydz uważana iako dająca prawo do zasłużenia na emeryturę, skoro Urzędnik lub Officyalista sprawował obowiązki

swoie w obrębie kraiów dzisiejsze Królestwo Polskie składających, i dotąd one sprawuie.

Artykuł 14.

Urzędnik lub Officyalista, uzyskujący po 20. letniéj służbie prawo do emerytury, pobierać nadal będzie corocznie tytuł *emerytalnéj pensyi* czwartą część téj płacy, iaka przywiazana była do stopnia przez niego najpóźniéj posiadanego, jeżeli na tymże stopniu rok ieden przynajmniej pracował. Jeżeli zaś na tym stopniu niezostawał przez rok ieden, naówczas pensya emerytalna rachowaną będzie w proporcyi pensyi, iaką pobierał na stopniu przedostatnio-posiadanym.

Artykuł 15.

Jeżeli emeryt po uzyskaniu, stosownie do powyższych prawideł, prawa do pensyi emerytalnéj, ciągle w służbie publicznej pozostaje; tedy ilość teyże emerytalnéj pensyi po-

większać się nadal będzie dla emeryta, w postępnéj progressyi, po każdéj epoce upłynionych lat dziesięciu, dopóki tylko jest czynnym. I tak po wyszłych 30. latach służby, emeryt zyskuje prawo, do $\frac{3}{4}$ części pensyi swoiéj; po upłynieniu lat 40. służby zyskuje on prawo do połowy; po wyjściu lat 50. brać będzie $\frac{1}{2}$ części.

Artykuł 16.

W każdym z przypadków poprzedzającymi dwoma artykułami objętych, ilość lat służby wojskowej rachowaną będzie za służbę publiczną.

Artykuł 17.

Gdyby Urzędnik lub Officyalista, przed upłynieniem lat 20. służby, stracił w téyże zdrowie, lub podpadł prawdziwemu kalectwu, tak dalece, iż z tego powodu niebyłby w stanie sprawować daléj publicznych obowiązków; w takim razie, uzyska tę samą pensyę, iaka w nagrodę 20. letniéj służby jest oznaczona. — Dowód takowéj dalszego służenia niemożności polega na urzędowém za-

świadczeniu lekarskiego kolegium, uznaném przez właściwą Kommissyę Rządową, lub inną naczelną Władzę.

Artykuł 18.

Jeżeli pobierający emerytalną pensyę, albo mający do nię prawo Urzędnik lub Officyalista, zostawi po zgonie swoim wdowę bez dzieci albo z dziećmi już dorosłemi; naówczas wdowa brać będzie połowę téj emerytalnéj pensyi iaka iemu udzielona została. Wiek 16. lat skończonych, uważanym będzie iako wiek dorosłości.

Artykuł 19.

Jeżeli zostawił wdowę z niedoroślemi dziećmi, tedy cała iego emerytalna pensya dzielona będzie na dwie połowy, to iest: między wdowę i niedorośle dzieci.

Artykuł 20.

Jeżeli zostawił same tylko dzieci niedorośle, naówczas do ich liczby stosować się będzie udział z emerytalnéj po oycu pensyi, to iest: na

iedno lub dwoię dzieci, połowa tylko oycowskiéj emerytalnéj pensyi płaconą corocznie bydź ma; cała zaś emerytalna pensya, na przypadek gdyby ich pozostało więcéy niżeli dwoię.

Artykuł 21.

Skoro iedno z dzieci mających udział emerytalnéj po oycu pensyi, doydzie lat 16. skończonych, częśc iey dla niego przypadająca wraca do funduszu emerytalnego.

Artykuł 22.

Nie mają żadnego do udziału pensyi emerytalnéj prawa, wdowy pozostaie po emerytach, którzy ożenili się w roku 60. wieku swego. Niema ią go również i te które weszły w związki małżeńskie z emerytami w tedy kiedy ci już uzyskali pensyą emerytalną. Traci zaś rzeczone prawo każda wdowa, skoro w nowe śluby małżeńskie weydzie.

Artykuł 23.

Wiek dzieci i śluby pozostałych

wdów po emerytach, udowodnione będą urzędowymi wypisami aktów stanu cywilnego, lub metrykami urodzin i ślubów.

Artykuł 24.

Pobieranie pensji emerytalnej zawieszają się przez wyjazd za granicę, i zawieszenie takowe trwa przez cały czas pobytu za granicą osoby pensją emerytalną biorącej, wyjąwszy przypadek dozwolonego wyjazdu dla poratowania zdrowia. Zawieszają się również emerytalna pensja przez czas sprawowania etatowej służby, a nawet i wtedy, gdy emeryt po wyjściu z niej przyjmie na nowo czynne obowiązki etatowego miejsca.

Zupełnie zaś traci się prawo do emerytalnej pensji:

- a) Przez wyjazd z kraju, bez wyraźnego zezwolenia;
- b) Przez weyście w zagraniczną służbę;
- c) Przez popełnienie kryminalnego przestępstwa;
- d) Przez odsądzenie od służby, w której urzędnik lub officyalista pozostał, po uzyskaniu już emerytalnej pensji.

Artykuł 25.

Będzie Nam podawany summaryczny wykaz:

- a) Wszelkich pensji, i jakie udzieleni zostały bądź pod tytułem wysłużonego prawa *emerytury*, bądź pod tytułem *szczególnych nagród*.
- b) Ilości ogólnej i jaką wynoszą pensje w zupełności z właściwego funduszu płacone.
- c) Ilości pensji połowicznych, i dodatków do nich z funduszu *wydatków nadzwyczajnych* opłaconych.
- d) Ilości i jaką wynoszą przewyżki emerytalnych pensji, przekazywane do funduszu pensji tytułu *szczególnych nagród*.
- e) Wygaśniętych w ciągu upłynionego miesiąca pensji, i jednego lub drugiego rodzaju, względnie właściwego funduszu.
- f) Ilości i jaką z funduszu *wydatków nadzwyczajnych* do rozrządzenia pozostaje aż do końca roku etatowego, a to po odtrąceniu wypłat już z tego funduszu as-

sygnowanych, i tych które podług wszelkiego prawdopodobieństwa nastąpią jeszcze przed upływem tegoż roku.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczonem być ma, Kommissyom Rządowym, w czém do której należy, polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 14 Lipca 1817.

(podpisano) ALEXANDRE.

przez Cesarza i Króla.

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu
Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia d. 8. Września 1817 roku.

w Imieniu Najjaśniejszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rosyli,
Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zapobiegając nadużyciom szkodliwym dla handlu wewnętrznego i przechodowego w pobieraniu opłat mostowego i grobelnego, o które częste do władz kraiowych zachodzą zażalenia; na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, i po wysłuchaniu zdania Ogólnego Zebrania Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1.

Każdy właściciel, gmina, lub posiadacz dóbr (niewylączając dóbr Rządowych) pobierający mostowe, grobelne, lub iakiegobądź nazwiska

opłaty na traktach publicznych, obowiązany iest, w przeciągu trzech miesięcy od ogłoszenia niniejszego, przed Kommissarzem Delegowanym właściwego obwodu złożyć prawa i nadania oryginalne, na mocy których opłaty rzeczzone teraz pobiera.

Termin ten iest prekluzyiny, po upłynieniu onego na zgłaszających się względ miany nie będzie, i sami sobie przypiszą, że prawa ich za niebyłe uznanem zostaną.

Artykuł 2.

Kommissarz Delegowany składane dowody w miarę nadejścia, po ich przejrzeniu, Kommissyi Woiewódzkiej w oryginałach podawać będzie, składającemu zaś, świadectwo z odebranych oryginałów, lub na żądanie kopie ich zaświadczone wyda.

Artykuł 3.

Te tylko prawa i nadania mogą być za ważne poczytane, które od byłych Rządów Rzeczypospolitej Polskiej, Austriackiego, Pruskiego, Xięstwa Warszawskiego, bądź od

tym-

tymczasowego Rządu Królestwa Polskiego albo teraźniejszego zostały udzielone lub wyraźnie zatwierdzone, i ciągle dotąd używanemi były, z zastrzeżeniem nadto prawideł niżej wyrażonych, które do wszystkich takowych poborów, bez różnicy, zastosowanemi być mają.

Artykuł 4.

Gdy niektóre nadania dawniejsze na mosty, inne zaś tylko na tamy i groble były udzielane, przeto zważając że takowe roboty służą ponaywiększej części do utrzymania stawów, młynów lub innych korzyści prywatnych; z tego powodu wszelkie, bez żadnego wyjątku, opłaty grobelnego niniejszém postanowieniem w całym kraiu znosiemy i uchylamy.

Artykuł 5.

Opłaty przeto mogą być dozwolone tylko z mostów które służą do wygody handlu, i znacznych wymagań nakładów, przez właściciela złożonych.

Każdy most dawny, z którego opła-

ta ma być brana, najmniej 25. łokci długości trzymać powinien. Szerokość zaś ich dozwala się terazniejsza do 1. Stycznia 1820 roku; po którym terminie, każdy most ma mieć szerokość dróg urządzeniami przepisaną.

Wszystkie mosty niedochodzące tej miary wyłączamy na przyszłość od prawa poboru opłaty, chociażby ich właściciele składali nadania, lub zatwierdzenia Rządów przeszłych.

Artykuł 6.

Przez wzgląd na różnaitość wydatków iakich stawianie i utrzymywanie mostów potrzebuie, dzielić się będą w taryffie opłat na cztery klasy:

- do pierwszej i najwyższej klasy, należą mosty przeszło 300 łok.
- do drugiej, najmniej 200 łok.
- do trzeciej, najmniej 100 łok.
- do czwartej i najniższej klasy, najmniej 25. łok. wzdłuż.

Artykuł 7.

Przy takowych mostach, od koni i bydła w zaprzęgu albo luzem idących następujące opłaty oznaczamy.

Na mostach pierwszej klasy:

- Od konia lub wołu w zaprzęgu 5. gr. pol.
- Od niezaprzężonego konia, lub bydła rogatego 3. gr. pol.
- Od pięć świń lub dziesięciu owiec 3. gr. pol.

Na mostach drugiej klasy.

- Od konia lub wołu w zaprzęgu 4. gr. pol.
- Od niezaprzężonego konia, lub bydła rogatego 2. gr. pol.
- Od 5. świń lub 10. owiec 2. gr. pol.

Na mostach trzeciej klasy.

- Od konia lub wołu w zaprzęgu 3. gr. pol.
- Od niezaprzężonego konia, lub bydła rogatego 1. gr. pol.
- Od 5. świń lub 10. owiec 1. gr. pol.

Na mostach czwartéj klasy.

Od konia lub wołu w za-

przegu 2. gr. pol.

Od niezaprzężonego ko-

nia, lub bydłęcia rogatego 1. gr. pol.

Od 5. świń lub 10. owiec 1. gr. pol.

Artykuł 8.

Chociaż z mostów niedochodzących 25. łokci wzdłuż, opłata nie ma miejsca, jeżeli jednak, na tymże trakcie i w ograniczeniu iednéj wsi, znayduie się kilka mostów pomniejszych, z których żaden nie trzyma 25. łokci, lecz wszystkie razem 150 łokci wzdłuż lub więcéy wynoszą, w takim przypadku, za wszystkie razem opłata iedna podług czwartéj klasy może być dozwoloną. Wszystkie dla przeprawy publiczney, a nie na połączenie przekopów grobelnych, lub innych widoków posiadacza dóbr, wystawionemi być mają.

Artykuł 9.

Jeżeli iedna wieś ma kilka mostów czwartéj, to iest: nayniższéj klasy,

wtedy opłata z wszystkich tylko w iedném mieyscu ma być pobierana.

Gdzie się znayduie w iednéj wsi kilka mostów 1. 2. lub 3. klasy, tam tylko opłata osobno przy każdym z nich pobierana być może.

Artykuł 10.

Wylączamy od opłaty mostowego:

- a. Sprzężay wszelki w próżnych lub nieladownych wozach włoscianskich;
- b. Bydło i konie na paszę prowadzone, tudzież pługi i fury z nawozem idące;
- c. Podwozy zbeże w snopie i siano z łąk do folwarku prowadzące.
- d. Wszystkie transporta Rządowe, wojskowe, pocztowe, (wyiąwszy extrapocztę) iakoteż *Entrepreneurów* ugodzonych kontraktem Rządu, jeżeli w nim są wyraźnie od mostowego uwolnieni.

e. Pury prowadzące materiał na odbudowanie domów w Miastach, Miasteczkach i Wsiach, jeżeli z Miast, właściwego Burmistrza, a ze Wsi, Wójta Gminy świadectwem są opatrzone.

Artykuł 11.

Podług tych prawideł Kommissye Woiewódzkie składane dowody rozpoznawać, a Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, w miarę nadejścia, niezwłocznie co do każdéj przeprawy z osobna przedstawiać mają, wraz z projektem taryf, do Naszego zatwierdzenia.

Nowe nadania także tylko przez Nas, podług powyższych zasad, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, udzielanemi być będą mogły.

Artykuł 12.

Gdy nastąpi zatwierdzenie lub nowe nadanie przez Nas mostowego, Kommissya Rządowa prześle Kommis-

sy Woiewódzkiey taryffę, podług klasy mostu, opatrzoną swym podpisem i pieczęcią, dla wręczenia iéy przez Kommissarza do obwodu delegowanego właścicielowi, który, w pobieraniu opłaty, do iéy zachowania ściśle stosować się obowiązany będzie.

Artykuł 13.

Odebrana taryffę w oryginale, wraz z drukowanym exemplarzem niniejszego postanowienia, Właściciel zawiesić powinien w miejscu gdzie pobór będzie opłacanym, z potrzebną ostrożnością, aby od uszkodzenia zachowane z łatwością czytaniem być mogły.

Gdyby taryffa lub postanowienie przez czas albo przypadek stały się nieczytelnymi, lub zaginęły, Właściciel obowiązany udać się niezwłocznie do Kommissarza obwodu o udzielenie mu drugiego exemplarza.

Uchybiający temu właściciel, u któregoby taryffa lub postanowienie

w stanie nieczytelnym, lub wcale nie
znaydywały się, podpadnie karze Po-
licyinéy 180. Zł. polsk. Kara ta za ka-
żdém dostrzeżeniem podwajana będzie.

Artykuł 14.

Kto bez zatwierdzenia Naszego,
i taryffy od Kommissyi Rządowéy
Spraw Wewnętrznych i Policyi udzie-
lonéy, opłatę mostowego, grobelne-
go, lub iakiegobądź nazwiska wy-
bierać poważy się; ieżeli podróżnych
lub handlujących siłą zatrzymywał,
iak za występpek publicznego gwałtu;
ieżeli zaś nieużył siły, iak za winę
oszukaństwa, podług prawa, kara-
nym byź ma, prócz powrócenia za-
płaty nieprawnie wziętáy, i wynagro-
dzenia stronie uszkodzonéy strat z
przetrzymania w podróży wyni-
kłych.

Artykuł 15.

Kto taryffę sobie udzieloną prze-
stępuje, i wyższą opłatę nad iéy prze-

pis pobiera, za pierwszym uchybie-
niem podpadnie karze Policyinéy od
30. do 60. złotych polskich, za dru-
gim, podług prawa, iak za oszukań-
stwo karanym będzie, prócz powró-
cenia w każdym razie opłaty niepra-
wnie wziętáy, i wynagrodzenia strat
uszkodzonemu.

Z kartych, połowa dla donosiciela,
druga na fundusz miejscowy Policyi-
ny, przeznacza się.

W każdym razie właściciel dóbr
odpowiada cywilnie za wszystkie wy-
nagrodzenia, uszczerbki i kary pie-
niężne, na które dzierzawca poboru
tego, od niego ustanowiony, skazanym
byź może.

Artykuł 16.

Podróżni i handlujący od samowol-
ności właścicieli i dzierzawców mo-
stowego ninieyszemi przepisami
zabezpieczonemi będąc, obowiązani
są również z swoiéy strony postano-
wieniu temu i taryffie od Kommi-

syi Rządowéy wydanéy, zadosyć czy-
nić. Inaczej sami ściagną na siebie
te szkody, iakich z przewłoki zapłaty
doznawać mogą.

Artykuł 17.

Nim nowe taryffy udzielonemi zo-
staną, tylko opłaty podług artykułu 3.
od ostatnich Rządów upoważnione,
a ciągle dotąd używane, dozwołonemi
bydź mają, z wywieszeniem stoso-
wnéy Taryffy tymczasowéy. Inne zaś
pobory natychmiast mają bydź uchyl-
lone. Uchybiający temu karom arty-
kułem 14. i 15. oznaczonym podpadać
mają.

Artykuł 18.

Taryffymostowego, w dopełnieniu
niniejszego nadać się mające, zacho-
wujemy sobie zmienić lub uchylić w
czasie, gdyby ciężar stawiania mo-
stów na traktach publicznych z fun-
duszów ogólnych był zastąpionym.

Pobierający opłatę mostowego,

przeprawę własnym kosztem, w do-
brym stanie ciągle utrzymywać są
obowiązani, czego Kommissye Woje-
wódzkie przez Kommissarzy właści-
wych obwodów pilnie przestrzegać
mają.

Artykuł 19.

Mosty na Wiśle i podobne koszto-
wne założenia, w miarę ważności
swéy, oddzielnym podlegać będą pra-
widłom.

Artykuł 20.

Wszelkie mosty na rzekach spła-
wnych zwodzonymi bydź powinny.

Artykuł 21.

Gdyby znacznym nakładem pry-
watnym zrobioną była grobla na tra-
kcie publicznym, od téy opłata sto-
sowna może Nam bydź przedstawioną
do upoważnienia.

Uskutecznienie postanowienia te-
go, które w Dzienniku Praw ma bydź

umieszczone, Kommissyi Rządowej
Spraw Wewnętrznych i Policji po-
lecamy.

Działo się w Warszawie na posie-
dzeniu Rady Administracyinėj dnia 5
Sierpnia 1817 r.

(podpisano) ZAIĄCZEK.

Minister Spraw Wewnę-
trzych i Policji
(podpisano) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, General Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

Dzień ogłoszenia dnia 11. Września 1817 roku.

WYKAZ RZECZY

w Tomie 3cim Dziennika Praw zawartych.

Postanowienia Królewskie.

a). Polityczne.

Strona.

Postanowienie tyczące się Senatorów za Xie-
stwa Warszawskiego mianowanych, mają-
cych prawo zasiadania w Senacie, tudzież
lista starszeństwa między Senatorami.

w Petersburgu dnia 26 Grudnia 1816
79 Stycznia 1817 37

Organizacya wewnętrzna Kancellaryi Rady
Stanu i Rady Administracyinėj.

w Petersburgu dnia 31 Stycznia
12 Lutego 1817 r. 112

Nadawanie szlachectwa i tytułów honoro-
wych, tak w cywilnym iako i w wojsko-
wym zawodzie zasłużonym.

w Petersburgu dnia 17 Czerwca 1817 r. 271

b). Sądowe.

Urządzenie tymczasowe kolei zasiadania Se-
natorów w najwyższym Sądzie.

w Petersburgu dnia 26 Grudnia 1816
7 Stycznia 1817 r. 34

Polecenie Kommissyom Woiewódzkim tém-
czasowego sprawowania sądownictwa w
przedmiotach sporu Administracyinėj.

w Petersburgu dnia 30 Marca
11 Kwietnia 1817 r. 176

Przepis oddawania pod sąd Urzędników i Oficyalistów publicznych za wykroczenia w urzędowaniu popełnione.

w Petersburgu dnia $\frac{8 \text{ Maja}}{20 \text{ Maja}}$ 1817 r. 216

Przedłużenie wypłat kapitałów przed d. 20. Czerwca 1815 r. zaciągnionych, a na własnościach gruntowych zabezpieczonych, do dnia 1. Stycznia 1821 roku.

w Petersburgu dnia $\frac{1}{18}$ Lipca 1817 r. 381

c). Administracyjne.

Zniesienie Terespolowi nadanego przywileju miasta wolnego.

w Petersburgu dnia $\frac{25 \text{ Stycznia}}{4 \text{ Lutego}}$ 1817 r. 45

Oplata przy wjazdach do Warszawy od wszelkiego rodzaju bydła, na ogólne poproszenie stolicy.

w Petersburgu dnia $\frac{25 \text{ Stycznia}}{4 \text{ Lutego}}$ 1817 r. 47

Urządzenie względem dziesięciny wytycznej.

w Petersburgu dnia $\frac{1}{18}$ Marca 1817 r. 124

Podział funduszy edukacyjnych przeciętych granicą między Cesarstwem Rosyjskim i Królestwem Polskim.

w Petersburgu dnia $\frac{30 \text{ Marca}}{11 \text{ Kwietnia}}$ 1817 r. 132

Ustanowienie Izby handlowych i rękodzielniczych w Warszawie, Kaliszu, Płocku, i Lublinie.

w Petersburgu dnia $\frac{30 \text{ Marca}}{11 \text{ Kwietnia}}$ 1817 r. 136

Zaprowadzenie korpusu Królewsko-górniczego.

w Petersburgu dnia $\frac{28 \text{ Lutego}}{12 \text{ Marca}}$ 1817 r. 188

Postanowienie w przedmiocie dziesięciny wytycznej, na rzecz Skarbu lub Dziedziców od włościan pobieranej.

w Petersburgu dnia $\frac{1}{18}$ Czerwca 1817 r. 287

Tęczasowe postanowienie względem pensji emerytalnych i szczególnych nagród.

w Petersburgu dnia $\frac{1}{18}$ Lipca 1817 r. 389

d). Wojskowe.

Uwolnienie od służby dawnych żołnierzy, a na ich miejsce zaciąg 5000 nowych.

w Warszawie dnia $\frac{29 \text{ Września}}{11 \text{ Października}}$ 1816 r. 25

Zaciąg wojskowy żydowski młodzięży od roku 20. do lat 30. skończonych, bez różnicy żonaty i nieżonaty.

w Petersburgu dnia $\frac{26 \text{ Grudnia 1816}}{4 \text{ Stycznia 1817}}$ roku 31

Uwolnienie Menonistów od osobistej służby wojskowej, za opłatą od osoby w wieku popisowym będącej zł. polsk. 6.

w Petersburgu dnia $\frac{1}{18}$ Lipca 1817 r. 378

e). Skarbowe.

Zniesienie nadanego Terespolowi przywileju miasta wolnego.

w Petersburgu dnia $\frac{25 \text{ Stycznia}}{4 \text{ Lutego}}$ 1817 r. 45

Polecenie Kommissyom Wojewódzkim tenczasowego sprawowania sądownictwa w przedmiotach sporu Administracyjnego.

w Petersburgu dnia $\frac{30 \text{ Marca}}{11 \text{ Kwietnia}}$ 1817 r. 176

Zabezpieczenie Skarbowi opłaty stepowej od orderów.

w Petersburgu dnia $\frac{1}{18}$ Czerwca 1817 r. 282

Postanowienie w przedmiocie dziesięciny wy-
tączney, na rzecz Skarbu lub Dziedzica od
włościan pobieraney.

w Petersburgu dnia 13 Czerwca 1817 r. 287

Uwolnienie Menonistów od osobistey służby
woyskowej, za opłatą po zł. polsk. 6. od
osoby w wieku popisowym będącay.

w Petersburgu dnia 14 Lipca 1817 r. 378

Témczasowe postanowienie względem pensyi
emerytalney, i szczególnych nagrod.

w Petersburgu dnia 14 Lipca 1817 r. 389

Postanowienia Namiestnika.

a). Sądowe.

Uchylenie zawieszenia spraw własności pu-
bliczney tyczących się, które rozpoczęte
bydź maia od d. 1. Stycznia 1818 roku.

w Warszawie d. 20. Maia 1817 r. 170

Uwolnienie Sądu Naywyższego od składania
kompletu przez czas tegorocznych feryów.

w Warszawie dnia 26. Lipca 1817 r. 375

b). Administracyine.

Ustanowienie Towarzystwa ogniowego miast
i wsi.

w Warszawie dnia 7. Stycznia 1817 52

Ustanowienie Dyrekcyi ieneralney towarzy-
stwa ogniowego przy Kommissyi Rządo-
wéy Spraw Wewnętrznych i Policyi.

w Warszawie dnia 7. Stycznia 1817 r. 56

Urządzenie i przepis względem zaprowadze-
nia towarzystwa ogniowego miast.

w Warszawie dnia 28. Stycznia 1817 r. 60

Urzą-

Urządzenie i przepis względem zaprowadze-
nia towarzystwa ogniowego wsi.
w Warszawie dnia 25. Lutego 1817 r. 96

Przepisy względem udzielania przywileju ku
wynaydowaniu rud, miedzi, ołowiu, sre-
bra, tudzież soli.

w Warszawie dnia 6. Maia 1817 r. 152

Postanowienie aby sprawy między prywa-
tnemi, a władzami Rossyiskimi, na rzecz
Skarbu Cesarstwa Rossyiskiego czyniacemi,
w drodze administracyiney toczonemi były.

w Warszawie dnia 10. Maia 1817 r. 182

Przepis, iaką koleją podania i prośby prywa-
tne do władz krajowych czynionemi bydź
maia.

w Warszawie dnia 17 Czerwca 1817 r. 225

Prerogatywy Pocht Królewskich i obowiązki
ich względem publiczności.

w Warszawie dnia 8. Lipca 1817 r. 297

Urządzenie pocztowéy Administracyi.

w Warszawie dnia 8. Lipca 1817 r. 350

Przepisy względem sprzedawania rzeczy ru-
chomych ku czci bożey poświęconych.

w Warszawie dnia 17. Czerwca 1817 r. 367

Postanowienie względem opłaty grobel i mo-
stów.

w Warszawie dnia 5. Sierpnia 1817 r. 405

c). Woyskowe.

Zalecenie Plebanom i Urzędnikom stanu cy-
wilnego, aby męszczyznom, do spisu
woyskowego należącym, wydawali bezpla-
tne świadectwa wiek ich udowadniaiace.

w Warszawie d. 14. Stycznia 1817 r. 28

*

Wymierzenie kar w przedmiocie zataenia ludzi kwalifikujących się do spisu wojskowego, lub samowolnego tychże ukrywania się.
w Warszawie dnia 8. Lipca 1817 r. . 291

d). *Skarbowe.*

Upoważnienie Delegacyi administracyiney, aby rostrzygała ostatecznie decyzye Rad Prefekturalnych bądź przez Skarb, bądź przez strony do Rady Stanu i Rady Naya wyższy zarekursowane.
w Warszawie d. 23. Listopada 1816 r. . 3

Zniesienie dawnych, a ustanowienie nowych kass w całym Królestwie Polskiem.
w Warszawie dnia 14. Grudnia 1816 r. . 6

Postanowienie względem passportów na wjazd do Cesarstwa Rosyjskiego i na wzajem, niemniéy co do mieszkańców włości granicą od ściany Cesarstwa przeciętych.
w Warszawie dnia 6. Maia 1817 r. . 146

Postanowienie względem dłużników summ konwencya Wiedeńską na rzecz Skarbu Królestwa Polskiego przekazanych.
w Warszawie dnia 13. Maia 1817 r. . 160

Opłata Steplowa od nominacyi i patentów na urzędy i funkcyje publiczne.
w Warszawie d. 17. Maia 1817 r. . 165

Ustanowienie głównéy Komory celnéy w Krakowie.
w Warszawie dnia 7. Czerwca 1817 r. . 220

Opłata steplowa od nominacyi wielkich urzędników dworu JCK. Mci Szambellanów, Kamerjunkturów etc.
w Warszawie dnia 22. Lipca 1817 r. . 371

e). *Policyjne.*

Témczasowe urządzenie, względem utrzymania i przeprowadzania więźniów w Warszawie dnia 17. Grudnia 1816 r. . 17

Postanowienie względem passportów na wjazd do Cesarstwa Rosyjskiego i nawzajem; niemniéy co do mieszkańców włości granicą od ściany Cesarstwa przeciętych.
w Warszawie dnia 6. Maia 1817 r. . 146

Ustanowienie rewizyi domów i budynków, grożących niebezpieczeństwem zawalenia się.
w Warszawie dnia 27. Maia 1817 r. . 184

Urządzenie Administracyi Policyi Lekarskiéy.
w Warszawie dnia 21. Czerwca 1817 r. . 231

Urządzenie tyczące się osób leczeniem, lub lekarstwami trudniących się.
w Warszawie dnia 21. Czerwca 1817 r. . 243

054